

ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณสมบัติของผู้จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย
Expectation and Satisfaction toward the Qualification of Thai Graduates in Japanese
Studies

โดย

อ.ดร. นรีนุช ดำรงชัย

คณะภาษาและการสื่อสาร

Dr. Nareenoot Damrongchai

Graduate School of Language and Communication

เสนอต่อ

สำนักวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บทคัดย่อ

จากสถิติของสำนักตรวจคนเข้าเมือง และสถานทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยพบว่า จำนวนคนญี่ปุ่นที่เดินทางเข้ามาอาศัยและดำเนินธุรกิจในประเทศไทยโดยเฉลี่ยมีเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งทำให้ความต้องการบุคลากรที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษามีเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยยังมีจำกัดอยู่เพียงไม่กี่สถาบันการศึกษา และยังคงค่อนข้างมีจำกัดอยู่เพียงในด้านภาษาและวรรณคดี ซึ่งปัจจัยต่างๆ ดังกล่าว ทำให้บุคลากรที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันยังมีอยู่ไม่เพียงพอ

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษา ความคาดหวังต่อคุณสมบัติของบุคลากรด้านญี่ปุ่นศึกษา ตลอดจนความคาดหวังต่อแนวทางการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา ให้เป็นหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของทั้งผู้เรียนและผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น เพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณสมบัติ และมีคุณภาพตรงกับความต้องการของสังคม โดยทำการเก็บข้อมูลจากทั้งบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งสิ้นจำนวน 123 คน และผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นที่มีประสบการณ์ในการทำงานกับพนักงานชาวไทยที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น ทั้งสิ้นจำนวน 53 คน

ผลการวิจัยพบว่า ความจำเป็นในการว่าจ้างบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษายังมีอยู่มาก แต่หลายองค์การประสบกับปัญหาการสรรหาบุคลากรด้านญี่ปุ่นศึกษาเพื่อเข้าทำงาน เพราะบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความต้องการยังมีอยู่น้อย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความคาดหวังต่อคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษามีความคลาดเคลื่อนระหว่างบัณฑิตและผู้ประกอบการ กล่าวคือ บัณฑิตจะคาดหวังและให้ความสำคัญกับระดับความสามารถและทักษะทางการใช้ภาษามากที่สุด ในขณะที่ผู้ประกอบการคาดหวังบุคลากรที่มีความสามารถในการทำความเข้าใจและตัดสินใจ อีกทั้งนำภาษาญี่ปุ่นมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ และปฏิบัติจริงได้อย่างถูกต้อง โดยมองว่าทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นโดยรวมเป็นเพียงพื้นฐานอย่างหนึ่งในการทำงานเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งบัณฑิตและผู้ประกอบการ ต้องการให้มีการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ และสามารถนำไปประกอบวิชาชีพได้จริง มากกว่าการเรียนการสอนจากตำราเรียน และผู้สอนเพียงอย่างเดียว

Abstract

According to the data of Thailand Immigration Bureau and Embassy of Japan in Thailand, number of Japanese who came to do business in Thailand keeps increasing every year. Thus, the demand of Japanese speaking personnel also getting higher. However, not only the reason that there are a small number of graduate schools that teach Japanese Studies in Thailand, but also most of the courses focus on Japanese language and literature, a lack of qualified manpower to work at Japanese firm became one of a problem in labour market.

In order to develop better curriculum in Japanese Studies, this research aims to study the expectation of both the students and the entrepreneurs towards the qualification of Thai graduates in Japanese Studies and also the expectation towards Japanese Studies curriculum. The subjects of this study included 123 Thai graduates in Japanese Studies and 53 Japanese entrepreneurs who experience working with Japanese speaking Thai staffs.

The finding about the employment of Japanese speaking Thai staffs is that the demand is still high but several firms find it is difficult to recruit qualified personnel. One of the reason should relate to the gap between the expectation of the students and the entrepreneurs towards the qualification of Thai graduates in Japanese Studies, i.e., most students expect the proficiency in Japanese language as the most important ability required, on the other hand, entrepreneurs expects those who has powers of comprehension, good judgement and ability to use Japanese in Business while considering language ability as one of fundamental factor needed. Moreover, the research found that both students and entrepreneurs want the curriculum to be more practical and applicable to their career.

คำนำ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ประเภทงานวิจัยสมบูรณ์แบบ โดยได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2553 ถึง เดือนกันยายน 2554 ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ มาพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น ซึ่งคณะภาษาและการสื่อสารจะเริ่มเปิดสอนอย่างเป็นทางการในเดือนพฤศจิกายน 2554 เพื่อให้หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของทั้งผู้เรียน และตลาดแรงงานในปัจจุบัน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา ให้เป็นการเรียนการสอนที่สามารถผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อออกไปเป็นกำลังสำคัญทั้งในตลาดแรงงาน ตลอดจนในด้านวิชาการในอนาคต เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไป

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มผู้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามในการทำวิจัยครั้งนี้ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับงานวิจัย นอกจากนี้ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอ่าน และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ และผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ จนการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อ.ดร.นรีนุช ดำรงชัย

คณะภาษาและการสื่อสาร

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สารบัญ

บทคัดย่อ	i
Abstract	ii
คำนำ	iii
สารบัญ	iv
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	16
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	20
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา	21
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น	38
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น	65
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก ก. ข้อมูลการประมวลผลเพิ่มเติม	89
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	135

บทที่ 1

บทนำ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เงินลงทุนของต่างชาติเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ประเทศไทยสูงที่สุดเป็นอันดับหนึ่งมาเป็นเวลาหลายปีติดต่อกัน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2552) สิ่งก็ตามมาคือการเข้ามาของคนญี่ปุ่นในหลายๆ รูปแบบ ทั้งนักธุรกิจ นักท่องเที่ยว นักศึกษา และครอบครัว รวมถึงผู้ติดตามของคนเหล่านั้น นอกจากนี้ยังไม่รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่น ซึ่งมีมาเป็นระยะเวลายาวนาน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจสังคมของทั้งสองประเทศ ทำให้วัฒนธรรมญี่ปุ่นขยายตัวในสังคมไทยมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากร้านอาหารญี่ปุ่นที่มีจำนวนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ป้ายโฆษณาต่างๆ ที่เขียนเป็นภาษาญี่ปุ่น มีนิตยสารที่เป็นภาษาญี่ปุ่นแจกจ่ายอยู่ทั่วไป รวมถึงประกาศในห้างสรรพสินค้าก็ยังคงมีการประกาศเป็นภาษาญี่ปุ่นอีกด้วย

เพื่อตอบสนองความต้องการบุคลากรสำหรับรองรับการขยายตัวของธุรกิจญี่ปุ่น จึงได้มีการเปิดหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น อย่างไรก็ตามหลักสูตรบัณฑิตศึกษาทางด้านญี่ปุ่นศึกษายังถือเป็นหลักสูตรที่ใหม่ และมีจำกัดอยู่เพียงไม่กี่สถาบันการศึกษาเท่านั้น ดังนั้นจำนวนบุคลากรที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับญี่ปุ่นสูง มีความสามารถทางภาษา เข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่น และสามารถร่วมงานกับคนญี่ปุ่นได้อย่างราบรื่น ก็ยังมีไม่พอกับความต้องการที่เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาโดยส่วนมาก มักมุ่งเน้นที่การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น เช่นการพัฒนาทักษะด้านไวยากรณ์ พัฒนาแนวทางและรูปแบบการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยรวม แต่การศึกษาแนวทางการให้การศึกษาเกี่ยวกับญี่ปุ่นศึกษาในภาพรวมเพื่อนำไปสู่การพัฒนายุทธศาสตร์และนโยบายการศึกษาเกี่ยวกับญี่ปุ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพออกสู่สังคมนั้นยังมีอยู่ไม่มากนัก

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านญี่ปุ่นศึกษาให้สามารถผลิตบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของตลาด ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณสมบัติของผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา ตลอดจนการให้ศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ศึกษาชาวไทย และความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาความคาดหวังต่อคุณสมบัติของผู้จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจที่ได้รับ โดยจะทำการศึกษาความคาดหวังของบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษาตลอดจนผู้ประกอบการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่นที่มีต่อบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่น
2. ศึกษาประเด็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอน และสิ่งที่ผู้ที่จบด้านภาษาญี่ปุ่นหรือญี่ปุ่นศึกษาพบในการทำงานจริง
3. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางเพิ่มเติมหรือปรับปรุงหลักสูตรด้านญี่ปุ่นศึกษาให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของสังคมให้ได้มากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นที่กลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม ได้แก่

1. **กลุ่มบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่น** โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาเพียงกลุ่มบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นที่จบการศึกษาด้านภาษาญี่ปุ่นหรือญี่ปุ่นศึกษาเป็นวิชาเอก และปัจจุบันประกอบวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือคนญี่ปุ่นเพียงเท่านั้น แต่ไม่ได้ทำการศึกษารวมถึงกลุ่มบัณฑิตที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาซึ่งไม่ได้นำความรู้ความสามารถที่ได้เรียนรู้ในมหาวิทยาลัยมาใช้ในการประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้งานวิจัยชิ้นนี้ไม่ได้จำแนก วิเคราะห์ หรือเปรียบเทียบลงไปถึงเนื้อหาของงานที่กลุ่มบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นรับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน แต่มุ่งเน้นศึกษาเพียงภาพรวมเท่านั้น
2. **กลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น** เนื่องจากปัจจัยด้านการให้ความร่วมมือในการทำการวิจัย งานวิจัยชิ้นนี้จึงเน้นศึกษากลุ่มเป้าหมายในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล อีกทั้งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจด้านการผลิตและอุตสาหกรรมเป็นหลัก ส่วนธุรกิจประเภทอื่นๆ ยังสามารถทำการเก็บข้อมูลได้น้อยกว่า จึงทำให้งานวิจัยชิ้นนี้ยังเป็นการวิเคราะห์ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นในภาพรวมเท่านั้น ไม่ใช่การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจของธุรกิจญี่ปุ่นโดยใช้สถิติเชิงลึกจำแนกตามประเภทของธุรกิจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านญี่ปุ่นศึกษา เป็นต้นว่า การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหลักสูตร การเพิ่มเติมรายวิชาที่จำเป็นแต่ยังไม่มีในหลักสูตร การ

ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน เช่นปรับเปลี่ยนอัตราส่วนระหว่างชั่วโมงการบรรยาย การฝึกปฏิบัติจริง และการสัมมนา เพื่อให้ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และเพื่อผลิตบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในปัจจุบัน ซึ่งหากสามารถผลิตบุคลากรที่มีความสามารถได้มากเพียงใด ก็จะช่วยให้การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับญี่ปุ่นในประเทศไทยเป็นไปได้ อย่างสะดวกและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

2. เป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ และใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำนิยามวิจัย

ญี่ปุ่นศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่สอนเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น โดยหมายรวมถึง ภาษาญี่ปุ่น วรรณคดีญี่ปุ่น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมญี่ปุ่น หรืออาจเน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว

บัณฑิต หมายถึง นักศึกษาชาวไทยที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ผู้ประกอบการ หมายถึง ชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ดำเนินธุรกิจ หรือทำงานในองค์การที่เกี่ยวข้องกับชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย และมีประสบการณ์ในการทำงานกับบัณฑิตที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาโดยตรง

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

หลักการในการพัฒนาหลักสูตร

หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรของ ราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Tyler, 1949) ซึ่งเรียกว่า Tyler's Rationale ระบุไว้ว่า ในการจัดทำหลักสูตร และการสอนนั้น ควรจะตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันการสอนควรแสวงหา (What educational purpose should the school seek to attain?)
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (What educational experiences can be provided that are likely to attain these purposes?)
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ (How can these educational experiences be effectively organized?)
4. จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (How can we determine whether these purposes are being attained?)

โดยสรุป ไทเลอร์พยายามเรียกร้องทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตรใดๆ ก็ตามให้พิจารณาถึงปัจจัยหลัก 4 ด้าน อันได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาที่เหมาะสม การจัดรูปแบบของประสบการณ์การศึกษาให้มีประสิทธิผล และการประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยหลักการในการสร้างหลักสูตรของไทเลอร์นี้ ได้รับการยอมรับและมีผลต่อการพัฒนาการศึกษามาจนกระทั่งปัจจุบัน และมีนักวิชาการจำนวนมากนำแนวความคิดของเขามาพัฒนาให้เข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในด้านการนำทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตรไปปฏิบัติจริงนั้น ฟิงค์ (Fink, 2007) ได้เสนอแนวทางอันโดดเด่นเกี่ยวกับการออกแบบประสบการณ์การศึกษาในระดับวิทยาลัย โดยเขาเรียกแนวทางนี้ว่า Integrated Course Design (ICD) อันมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งหมายถึงความถึง การพิจารณาว่าอะไรที่เราต้องการให้นักศึกษาได้เรียนรู้

2. กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งหมายความว่า การพิจารณาว่านักศึกษาจะเรียนรู้สิ่งที่เราต้องการถ่ายทอดอย่างไร
3. ผลสะท้อนกลับและการประเมินคุณค่า ซึ่งหมายความว่า การพิจารณาว่าเราจะรู้ได้อย่างไรว่านักศึกษาได้รับสิ่งที่เราตั้งเป้าหมายเอาไว้อย่างแท้จริง

วิกินส์ และแมคทาย (Wiggins and Mctighe's, 2005) ได้นำเสนอแนวคิดแบบ Backward Design ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในช่วงหลังนี้ โดยแนวคิดนี้ได้ยึดเอาหลักการของไทเลอร์ และนำมาปรับปรุงให้ทันสมัยยิ่งขึ้น โดยพวกเขาเชื่อว่า สาเหตุที่พวกเขาเรียกแนวคิดนี้ว่าเป็นการออกแบบแบบถอยกลับก็เพราะการทำงานเริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Goals) ที่ต้องการหรือมาตรฐานการเรียนรู้ขึ้นมาก่อน เพื่อกำหนดภาระงาน วิธีการประเมิน จากนั้นจึงออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้) ตามมา

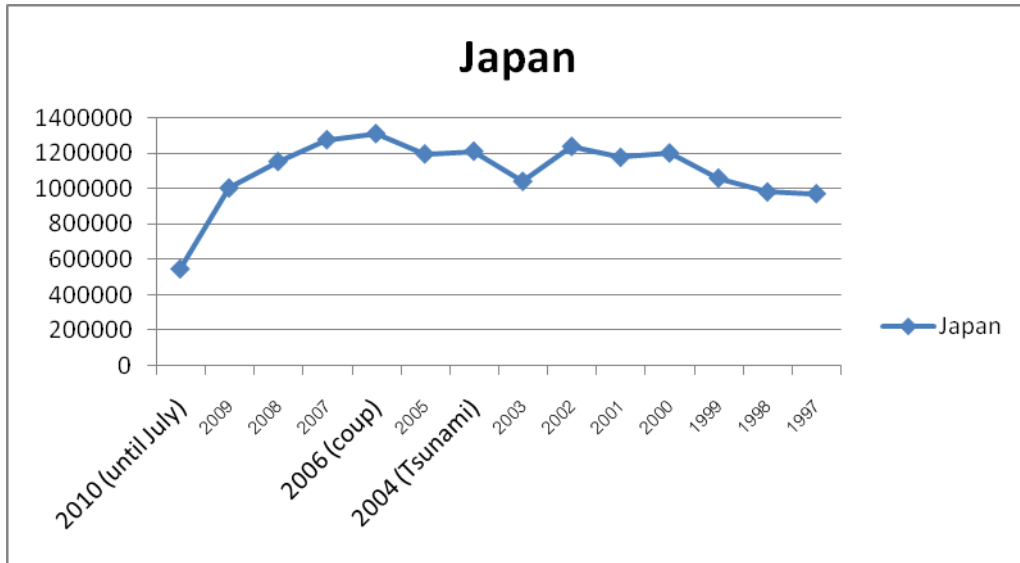
ทั้งนี้จะเห็นว่านักวิจัยหลายฝ่ายเล็งเห็นถึงความสำคัญในการนำจุดมุ่งหมายของการศึกษามาเป็นตัวตั้งในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ และเกิดผลประโยชน์สูงสุด

ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ยึดถือแนวความคิดเหล่านี้เป็นหลัก โดยตั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า “เพื่อให้ นักศึกษาได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับญี่ปุ่นครอบคลุมทั้งด้านภาษา สังคม และวัฒนธรรม เพื่อนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพจริงได้” ดังนั้นจึงต้องการทำการศึกษาว่าเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังที่ต้องการนั้น ความต้องการของผู้เรียน และสังคมเป็นอย่างไร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนรูปแบบของ หลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความสมเหตุสมผลต่อไป

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาโดยตรงนั้น หาได้ยาก ทั้งนี้งานวิจัยโดยส่วนใหญ่จะเน้นศึกษาในด้านการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ด้านการใช้ภาษา หรือ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจเป็นหลัก (เตือนใจ, 2537; Napasin, 2006; Sakuma, 2006; Ikeda, 2006) มากกว่าการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในมุมกว้าง ภายใต้ข้อจำกัดที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกงานวิจัยทางด้านการศึกษเกี่ยวกับญี่ปุ่นออกเป็น 3 หัวข้อหลัก ได้แก่ 1) ในด้าน ความต้องการของผู้เรียนด้านญี่ปุ่นศึกษา 2) ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา 3) ความคาดหวังต่อหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษา

ภาพรวมของธุรกิจญี่ปุ่นในประเทศไทย

จากสถิติของสำนักตรวจคนเข้าเมือง (Immigration Bureau, 2010) พบว่าแม้ว่าการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในระยะ 10 ปีนี้จะมีแนวโน้มลดลง แต่โดยรวมแล้วปริมาณนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยก็ไม่เคยต่ำกว่า 1 ล้านคนต่อปีแม้แต่ปีเดียว (แผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 แสดงปริมาณนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นที่เดินทางมาประเทศไทยตั้งแต่ปี 1997-2010

ข้อมูลของสถานทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย (Embassy of Japan in Thailand, 2010) ระบุว่า ปริมาณของชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นมาโดยตลอดในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2001 มีชาวญี่ปุ่นอาศัยในประเทศไทยทั้งสิ้น 22,731 คน และเพิ่มเป็น 47,251 คนในปี 2010 ซึ่งจะเห็นได้ว่าปริมาณคนญี่ปุ่นที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทยเพิ่มขึ้นกว่าหนึ่งเท่าตัว ทั้งนี้สามารถจำแนกรายละเอียดของเหตุผลของการเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดของเหตุผลของการเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยของชาวญี่ปุ่น (Embassy of Japan in Thailand, 2010)

เหตุผลของการเข้ามาอาศัย	จำนวน (คน)
ผู้ที่เข้ามาทำงานในธุรกิจญี่ปุ่น และครอบครัว	35,019
ผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชนและครอบครัว	203
ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว	1,819
นักเรียน/นักศึกษา/นักวิจัยและครอบครัว	2,285
เจ้าหน้าที่ภาครัฐและครอบครัว	668
อื่นๆ	6,238
ผู้ตั้งถิ่นฐานระยะยาว	1,019
รวม	47,251

นอกจากนี้แล้ว ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับข้อมูลชาวญี่ปุ่นในต่างประเทศ (Annual Report of Statistics on Japanese Nationals Overseas) ได้ระบุไว้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศอันดับ 7 ของโลก ที่คนญี่ปุ่นนิยมเข้าไปอยู่อาศัย และเป็นอันดับ 4 ในการออกไปตั้งถิ่นฐานในระยะยาว ส่วน

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่ลำดับที่ 4 ที่คนญี่ปุ่นนิยมมาอยู่อาศัย รองลงมาจากลอสแอนเจลิส นิวยอร์ก และเซี่ยงไฮ้ (Ministry of Foreign Affairs, 2009: 8) จากข้อมูลเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันว่า ชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจกับประเทศไทยเป็นอย่างสูง และปริมาณการเข้ามาประเทศไทยทั้งเพื่อจุดประสงค์ในการท่องเที่ยว การประกอบธุรกิจ และการศึกษาของชาวญี่ปุ่นก็เพิ่มมากขึ้นทุกปีเช่นกัน

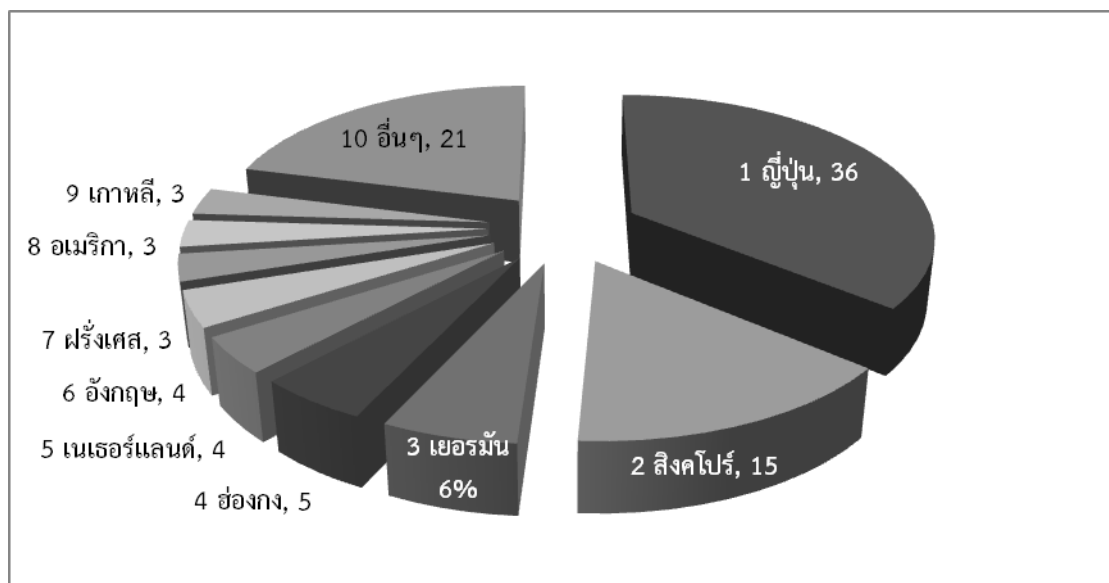
นอกจากข้อมูลที่ได้ระบุไปเบื้องต้นแล้ว ข้อมูลของหอการค้าญี่ปุ่นประจำประเทศไทย (Japanese Chamber of Commerce, 2010) แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันมีบริษัทญี่ปุ่นที่เข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทยอยู่ทั้งหมดถึง 1,317 บริษัท ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามประเภทของธุรกิจดังนี้คือ การพาณิชย์และการค้าระหว่างประเทศ (ร้อยละ 16.6) อุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 51.4) งานโยธาและงานก่อสร้าง (ร้อยละ 5.3) การเงินการประกันภัยและหลักทรัพย์ (ร้อยละ 3.6) การบินและขนส่ง (ร้อยละ 5.4) การท่องเที่ยวและการบริการ (ร้อยละ 1.4) โรงแรมและร้านอาหาร (ร้อยละ 4.1) โฆษณาและการพิมพ์ (ร้อยละ 1.8) การค้าปลีกและห้างสรรพสินค้า (ร้อยละ 2.1) หน่วยงานรัฐบาล (ร้อยละ 0.7) องค์กรเอกชน (ร้อยละ 0.3) และอื่นๆ (ร้อยละ 7.2) โดยจะเห็นได้ว่าธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตมีปริมาณสูงที่สุดและตามมาด้วยธุรกิจด้านการค้าและพาณิชย์เป็นอันดับสอง

จากข้อมูลที่ได้จากหอการค้าญี่ปุ่นในประเทศไทย สามารถสรุปความหนาแน่นของธุรกิจญี่ปุ่นโดยจำแนกตามพื้นที่ประกอบการได้ดังในภาพที่ 1 และภาพที่ 2 โดยจะเห็นได้ว่าบริษัทส่วนใหญ่จะรวมตัวหนาแน่นในบริเวณตอนกลางของกรุงเทพมหานครเป็นหลัก และยังกระจุกกระจายอยู่ตามตอนเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานครมากกว่าในส่วนอื่นๆ

จากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2554) นับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2543 จนถึงเดือนพฤษภาคม 2554 มีการอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจ 2,714 ราย และในบรรดาประเทศที่ลงทุนทั้งหมด ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีจำนวนผู้ลงทุนสูงที่สุดถึง 978 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 36 ของจำนวนผู้ได้รับอนุญาตทั้งหมด ส่วนอันดับที่สอง ได้แก่ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าญี่ปุ่นมากกว่าครึ่ง ส่วนอันดับที่สาม ได้แก่ประเทศเยอรมนีซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 6 ของจำนวนผู้ได้รับอนุญาตทั้งหมดเท่านั้น (แผนภูมิที่ 2) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีบทบาทด้านการลงทุนทางธุรกิจในประเทศไทยสูงที่สุดก็ว่าได้

แผนภูมิที่ 2 แสดงการอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทยนับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2543 จนถึงเดือนพฤษภาคม 2554 แยกตามประเทศที่ลงทุน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2554)

หากมองในแง่ของเงินลงทุนของญี่ปุ่นในการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยแล้วนั้น เมื่อสรุปจากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2554) จะเห็นได้ว่าญี่ปุ่นได้มีการลงทุนเป็นอันดับสูงที่สุดในบรรดาเงินลงทุนจากต่างชาติอื่นๆ ทั่วโลก ในธุรกิจทุกภาคส่วน ดังจะเห็นได้จากผลการสรุปข้อมูลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการประกอบธุรกิจของบริษัทญี่ปุ่น (เฉพาะที่เป็นนิติบุคคล) จำแนกตามประเภทธุรกิจ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2554)

ประเภทของธุรกิจ	2553	2552	อันดับการลงทุน (ถึง 31กค.52)
ธุรกิจสำนักงานผู้แทน หรือ สำนักงานภูมิภาค	228	214	1 ญี่ปุ่น 2 สิงคโปร์ 3 ฮ่องกง
ธุรกิจบริการ	402	351	1 ญี่ปุ่น 2 สิงคโปร์ 3 เนเธอร์แลนด์
ธุรกิจการก่อสร้าง บริการทางวิศวกรรม และบริการเป็นที่ปรึกษาให้แก่ภาครัฐ	202	194	1 ญี่ปุ่น 2 เยอรมนี 3 เกาหลี

ธุรกิจค้าปลีก ค้าส่ง และนายหน้าตัวแทน	53	47	1 ญี่ปุ่น 2 สิงคโปร์ 3 เยอรมนี
ธุรกิจบริการทางบัญชี บริการทางกฎหมาย	32	26	1 ญี่ปุ่น 2 สิงคโปร์ 3 สวิสเซอร์แลนด์
ธุรกิจอื่นๆ	5	4	1 ญี่ปุ่น 2 ฮองกง, สหรัฐอเมริกา
รวม	922	836	

เมื่อมองในรายละเอียดปลีกย่อยจะเห็นได้ว่าในทุกภาคธุรกิจ ญี่ปุ่นมีอัตราการลงทุนสูงสุดไม่ว่าจะเป็นในภาคอุตสาหกรรมได้แก่ ธุรกิจสิ่งพิมพ์ (อันดับ 2 คือ สิงคโปร์, อันดับ 3 คือแคนาดา) ธุรกิจการผลิตหลอดอิเล็กทรอนิกส์ และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ธุรกิจสิ่งพิมพ์ (อันดับ 2 คือ สหรัฐอเมริกา, อันดับ 3 คือฟินแลนด์) ธุรกิจการผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์ประกอบสำหรับยานยนต์และเครื่องบิน (อันดับ 2 คือสหรัฐอเมริกา, อันดับ 3 คือสิงคโปร์) ในภาคบริการ ได้แก่ธุรกิจการติดตั้งสาธารณูปโภค (อันดับ 2 คือลักเซมเบิร์ก, อันดับ 3 คือเกาหลี) ธุรกิจบริการการบัญชี การทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี และการให้คำปรึกษาด้านภาษี (อันดับ 2 คืออินเดีย, อันดับ 3 คือสหรัฐอเมริกา) ธุรกิจบริการโฆษณา (อันดับ 2 คือสหรัฐอเมริกา, อันดับ 3 คือสิงคโปร์) ธุรกิจบริการขนส่งทางถนน (อันดับ 2 คือเนเธอร์แลนด์, อันดับ 3 คือมาเลเซีย) ธุรกิจงานวิศวกรรมโยธาหรือการก่อสร้างงานขนาดใหญ่ (อันดับ 2 คือจีน, อันดับ 3 คือเยอรมนี) ในภาคธุรกิจค้าส่ง/ค้าปลีก ได้แก่ ธุรกิจการขายปลีกสินค้าทางเภสัชกรรมเวชภัณฑ์และสินค้าทางการแพทย์ (อันดับ 2 คือฝรั่งเศส, อันดับ 3 คือไต้หวัน) ธุรกิจการขายส่งเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในงานอุตสาหกรรม (อันดับ 2 คือสิงคโปร์, อันดับ 3 คือเยอรมนี) ธุรกิจขายส่งเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน (อันดับ 2 คือสหรัฐอเมริกา, อันดับ 3 คือเนเธอร์แลนด์) และนอกจากนี้แล้ว ญี่ปุ่นยังเป็นประเทศ 5 อันดับต้น ที่มีเงินลงทุนสูงสุดในเกือบทุกธุรกิจที่มีการประกอบธุรกิจในประเทศไทยอีกด้วย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2552)

ความต้องการของผู้เรียนด้านญี่ปุ่นศึกษา

ปัจจุบันแนวโน้มของผู้ที่สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นมีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีพ.ศ. 2549 มีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นจำนวน 71,083 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากในปีพ.ศ. 2546 คิดเป็นร้อยละ 29.3 ซึ่งจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ถือว่ามีมากเป็นอันดับที่ 7 ของโลก (Japan Foundation, 2008)

เดือนใจ (2537) ทำการสำรวจความต้องการและการใช้ภาษาญี่ปุ่น โดยศึกษารูปแบบภาษาและจุดประสงค์ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในภาคธุรกิจ กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เรียน กลุ่มธุรกิจ และกลุ่มผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่น และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

- สถาบันการสอนควรจัดหลักสูตรให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกศึกษาให้เหมาะสมกับหน้าที่การงาน และสภาพของแต่ละกลุ่ม

- การเรียนการสอนควรเน้นภาษาที่นำไปใช้ในชีวิตจริง โดยประกอบด้วยศัพท์ทั่วไป และศัพท์เฉพาะทาง
- ควรมีหลักสูตรด้านญี่ปุ่นธุรกิจที่สูงกว่าปริญญาตรี

และในส่วนของผู้สอน เต็มใจได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

- ควรฝึกทักษะด้านการสนทนาในชีวิตประจำวันให้สำหรับทุกกลุ่มที่ทำงานธุรกิจเกี่ยวกับญี่ปุ่น
- เอกสารประกอบการสอนควรเป็นเอกสารแบบต้นฉบับเดิมที่ใช้ในงานธุรกิจ
- ควรฝึกทักษะการเขียนเพิ่มเติมโดยเฉพาะผู้ที่มีงานประจำด้านการเขียน
- ควรเสริมทักษะการแปลเอกสาร และล่ามให้นักเรียนมากขึ้น
- ผู้สอนควรรู้ปัญหาการใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจเพื่อนำไปประยุกต์ในการสอนให้เกิดประสิทธิผล

จากผลงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ความหลากหลายทางการเรียนการสอนเกี่ยวกับญี่ปุ่นยังมีอยู่ไม่มากพอ จึงทำให้ผู้เรียนมีโอกาสน้อยที่จะได้ศึกษาญี่ปุ่นในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไปจากการศึกษาในด้านภาษาเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้แล้วในแง่ของการสอนภาษานั้น ก็ยังไม่ได้มีการเน้นสอนภาษาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน หรือไปประกอบวิชาชีพในสาขาต่างๆ ได้เพียงพอเท่าที่ควรอีกด้วย นอกจากนี้ ยังเห็นได้ว่าการเรียนการสอนด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นในระดับสูง (ปริญญาโท) เพื่อให้ตรงกับความต้องการในการประกอบวิชาชีพก็เป็นที่ต้องการของผู้เรียนด้วยเช่นกัน

ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา

ในด้านของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น Napasin (2006) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นแก่ผู้เรียนชาวไทยโดยได้จำแนกวิธีการสอนเป็น 7 รูปแบบได้แก่

1. วิธีสอนแบบอธิบายไวยากรณ์และแปล
2. วิธีสอนตรง
3. วิธีสอนแบบฟัง-พูด
4. วิธีสอนแบบธรรมชาติ
5. วิธีสอนแบบเจียบ
6. วิธีสอนแบบชักชวน
7. วิธีสอนแบบเพื่อการสื่อสาร

โดย Napasin อธิบายว่าการนำวิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาญี่ปุ่นแก่ชาวไทย ขึ้นอยู่กับแนวคิด หรือความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาและวิธีการสอนของผู้สอน เป็นสำคัญ นอกจากนี้แล้วสิ่งที่มีผลต่อความตั้งใจของผู้เรียนภาษาเป็นอย่างมากก็คือ ความมุ่งมั่นในการสอน ความเป็นกันเอง และการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการของผู้เรียน (Napasin, 2006) Napasin ได้สรุปไว้ตอนท้ายด้วยว่า การเสริมสร้างความเข้าใจด้านภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทางด้านสังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน

ในด้านของกระบวนการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษานั้น ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันเป็นลักษณะภูมิภาคศึกษา (area studies) โดยผสมผสานอยู่ในหลายสาขาวิชา คือ ต่างคนต่างเขียนหรือต่างศึกษาตามที่ถนัด แต่ไม่ได้ศึกษาภูมิภาคศึกษาในลักษณะที่เกี่ยวข้องกันทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ภาษาและวรรณคดี เป็นต้น ผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นศึกษาก็เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาเสียเป็นส่วนใหญ่ (สีดา, 2541) นอกจากนี้แล้วได้มีการนำเนื้อหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับญี่ปุ่นในบริบทต่างๆ เข้ามารวมอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละคณะ ในหลายสถาบัน แยกตามสาขาวิชาที่สอน เป็นต้นว่า คณะเศรษฐศาสตร์ในหลายสถาบัน ได้นำหัวข้อเกี่ยวกับเศรษฐกิจญี่ปุ่นเข้ามาเป็นรายวิชาหนึ่งในคณะด้วย ในขณะที่วิชาที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง นโยบายต่างประเทศของญี่ปุ่น ได้มีเปิดสอนในมหาวิทยาลัยต่างๆ หลายแห่งในประเทศไทย ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นรายวิชาในระดับอุดมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (บัญญัติ, 2528) จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2540 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เปิดการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น และในปีพ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยนเรศวรได้เปิดหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาขึ้นเพื่อรองรับผู้เรียนที่นอกเหนือจากสถาบันในกรุงเทพมหานคร ซึ่งในปัจจุบันนี้มีเพียง 2 สถาบันเท่านั้นที่เปิดการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา หรือเกี่ยวกับญี่ปุ่นในเชิงภาพรวม นอกจากนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทำการเปิดหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นขึ้น 2 หลักสูตรได้แก่ หลักสูตรภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น และหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศขึ้นมา แต่จะเน้นในเรื่องของภาษาและวรรณคดีมากกว่าด้านญี่ปุ่นศึกษาโดยรวม

จึงเห็นได้ว่าในปัจจุบัน มีเพียง 2 สถาบันที่เปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา หรือที่ศึกษาเกี่ยวกับญี่ปุ่นในภาพรวมโดยไม่เน้นแต่เฉพาะในด้านภาษาเป็นหลัก ซึ่งหากผู้เรียนต้องการศึกษาเกี่ยวกับญี่ปุ่นในภาพรวม มากกว่าที่จะเน้นศึกษาเพียงในเรื่องของภาษาหรือวรรณคดี ก็จะมีสถาบันที่รองรับความต้องการด้านญี่ปุ่นศึกษาโดยตรงอยู่น้อยมาก

ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อบุคลากรด้านญี่ปุ่นศึกษา

อิคเคะ (Ikeda, 2006) ทำการสำรวจความต้องการพนักงานที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจญี่ปุ่นด้านการผลิตในประเทศไทย โดยสรุปผลว่าบริษัทส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการดำเนินธุรกิจมากกว่าภาษาญี่ปุ่น และหากต้องว่าจ้างพนักงานที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น ทางบริษัท

ต้องการว่าจ้างผู้ที่มีความสามารถในภาษาญี่ปุ่นระดับ 2 ขึ้นไป และมีความรู้เกี่ยวกับศัพท์เฉพาะทาง แต่ปัญหาของพนักงานชาวไทยคือ ยังสื่อสารในรายละเอียดได้ยาก และไม่มีวินัย ไม่รู้จักการวางแผน และรู้ศัพท์เฉพาะทางน้อย ซึ่งบริษัทโดยส่วนใหญ่จะต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาญี่ปุ่นสูง และสามารถแปลภาษาได้อย่างถูกต้อง (Ikeda, 2006:228) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ก็ไม่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้เรียน ต่อสถาบันการเรียนการสอนแต่อย่างใด

ในปีพ.ศ. 2549 สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น (Thai-Japan Institute of Technology) โดยความร่วมมือกับสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) หรือ TPA หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพ (JCC) และ องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (JETRO) ได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสายอาชีพของบุคลากรชาวไทยที่บริษัทญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยมีความต้องการว่าจ้าง รวมถึงแนวโน้มความต้องการบุคลากรสายอาชีพต่างๆ ในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรในสายอาชีพต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการที่มี ทั้งนี้ผลจากการศึกษาพบว่าบริษัทญี่ปุ่นส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับปัญหาในการสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทาง เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารสารสนเทศ วิศวกร นักการตลาด นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ นักบัญชี เป็นต้น (Japanese Chamber of Commerce, 2006: 50-71) อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้ ไม่ได้มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อบุคลากรที่มีความสามารถทางด้านภาษาญี่ปุ่นแต่อย่างใด นอกจากนี้นอกเหนือจากการสำรวจโดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปีพ.ศ. 2553 แล้ว การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพของบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษาตลอดจนความพึงพอใจต่อระดับความสามารถของบัณฑิตยังมีอยู่น้อยมากซึ่งทำให้การทำความเข้าใจภาพรวมของการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาเป็นไปได้ยาก (Japan Foundation, 2011)

ในบทความเกี่ยวกับการศึกษาด้านสังคมศาสตร์เกี่ยวกับญี่ปุ่นในประเทศไทย ผาสุก พงษ์ไพจิตรกล่าว ว่า ถึงแม้จะมีการเรียนการสอนด้านภาษาญี่ปุ่นอย่างกว้างขวาง แต่บุคลากรส่วนใหญ่ที่จบมามากเข้าทำงานในบริษัทเอกชน ทำให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านญี่ปุ่นศึกษาในแวดวงวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสังคมศาสตร์ยังมีน้อยมาก ผาสุกได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มของญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย กับอาจารย์และนักวิชาการด้านญี่ปุ่นศึกษา โดยได้ผลสรุปว่า ในอนาคตหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในรูปแบบของการให้ความร่วมมือ มากกว่าเป็นผู้รับความช่วยเหลือ นอกจากนี้แล้วยังควรเน้นประเด็นด้านความร่วมมือกับญี่ปุ่นในการพัฒนาประเทศในลุ่มแม่น้ำโขงภายใต้บริบทของภูมิภาคศึกษา (area studies) นอกจากนี้ญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทยควรเน้นที่จะทำความเข้าใจในประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ ปรัชญา และวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างลึกซึ้งอีกด้วย ในตอนท้ายของบทความ ผาสุกสรุปว่าในปัจจุบัน ความสนใจในญี่ปุ่นขยายขอบเขตกว้างไปในหลายสาขาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของวัฒนธรรมสมัยนิยม (popular culture) ประวัติศาสตร์ ศาสนา การพัฒนาการเมืองสมัยใหม่ เศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ รวมไปถึงความสนใจในด้านความร่วมมือและการรวมตัวในระดับ

ภูมิภาคซึ่งญี่ปุ่นแสดงบทบาทเป็นหัวเรือใหญ่ ก็ดูเหมือนจะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกด้วย (Pasuk, 2007)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การมีความต้องการให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนด้านภาษาญี่ปุ่นธุรกิจในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี เนื้อหาที่สอนยังไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ อีกทั้งปัญหาในเรื่องของวัฒนธรรมเป็นต้นว่าแนวทางการทำงานกับคนญี่ปุ่น และการปฏิบัติตัวเมื่อทำงานกับคนญี่ปุ่น ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องรับการพัฒนาต่อไป นอกจากนี้แล้ว เพื่อพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับญี่ปุ่นโดยรวม การผลิตนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านญี่ปุ่นศึกษาก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญในระยะยาว

จะเห็นได้ว่างานวิจัยเหล่านี้ได้เสนอรูปแบบการสอนที่ชัดเจนเพื่อนำไปปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนในหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้แล้ว งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นการทำวิจัยเชิงปริมาณ โดยไม่ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังมุ่งเน้นไปที่ทักษะของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น มากกว่าศึกษาความต้องการรวมถึงปัญหาที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นกำลังเผชิญอยู่ในการทำงานจริง หรือผู้ที่ประกอบอาชีพโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นและต้องการจะศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษา ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการทำการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับความคาดหวังต่อคุณสมบัติของผู้จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา เพื่อประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจญี่ปุ่นด้านต่างๆในประเทศไทย ทั้งจากมุมมองของผู้ประกอบการเอง และจากมุมมองของผู้ที่สนใจจะศึกษาต่อในด้านนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาให้ทันสมัย และตรงกับความต้องการของทุกๆ ฝ่าย ในการที่จะพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพออกมารองรับกับความต้องการของสังคม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

กรอบความคิดในการศึกษา (Conceptual Framework)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดภายใต้แนวคิดด้านสังคมวิทยาแนวโครงสร้าง-หน้าที่นิยม (Structural-Functionalism) โดยยึดแนวความคิดของเอมิล เดอร์ไคม์ (Emile Durkheim) ที่กล่าวไว้ว่า การปฏิสัมพันธ์ใดๆ ขึ้นอยู่กับความต้องการทางสังคม (Social Needs) อันประกอบไปด้วย สาเหตุทางสังคม (Social Cause) และหน้าที่ทางสังคม (Social Function) ในด้านของกรอบความคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยนำแนวความคิดของ ราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ซึ่งเรียกว่า “Tyler’s Rationale” มาใช้เป็นกรอบความคิดในการวิจัย โดยงานวิจัยนี้ได้ตั้งจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Educational Purposes) ไว้ว่า “เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ตรงกับความคาดหวังและความต้องการของสังคม และมีประโยชน์ในการนำไปประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาว่า “ความคาดหวัง และความต้องการของสังคม” ในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร และมีประเด็นปัญหาอะไรบ้างเกิดขึ้นในความเป็นจริง เพื่อนำคำตอบที่ได้ไปเป็นแนวทางในการค้นหา “ประสบการณ์ทางการศึกษา (Educational Experiences)” ที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ได้

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานว่า “ทักษะ” ด้านต่างๆ ของผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวัน มีระดับไม่เท่ากัน และหากนำทักษะเหล่านี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษา โดยแยกศึกษาตามประเภทของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จะสามารถเห็นภาพรวมได้ว่าควรที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาไปในแนวทางใด ในขณะที่เดียวกัน ความคาดหวังต่อผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความแตกต่างกันไปตามบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันในสังคม ดังนั้นการศึกษาคความคาดหวังของสังคมซึ่งหมายรวมทั้งฝ่ายผู้ว่าจ้าง และผู้ประกอบการอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นในแต่ละประเภทของวิชาชีพ ก็จะต้องเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาแนวทางการศึกษาที่มีประโยชน์และคุณค่ามากขึ้น

วิธีวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) กล่าวคือจะนำเทคนิควิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมาผสมผสานกัน เพื่อที่จะตอบคำถามการวิจัยให้สมบูรณ์มากขึ้น อีกทั้งเพื่อเพิ่มจุดเด่นและลดจุดอ่อน รวมถึงเพิ่มความน่าเชื่อถือของการวิจัย และเพื่อให้

ครอบคลุมผลของการวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มเป้าหมายใหญ่ ได้แก่

- 1) **กลุ่มบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่น** ได้แก่กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านภาษาญี่ปุ่นรวมถึงญี่ปุ่นศึกษา และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับญี่ปุ่น ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 2) **กลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น** ได้แก่ผู้บังคับบัญชาชาวญี่ปุ่น ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ทำงานอยู่ในธุรกิจที่ประกอบการในประเทศไทย และมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นชาวไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Tools)

แบบสอบถาม ประกอบไปด้วยคำถามปลายปิด สำหรับสำรวจข้อมูลพื้นฐานทั่วไป รวมถึงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในเรื่องต่างๆ โดยให้เลือกตอบเป็น 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด เพื่อถามรายละเอียดเกี่ยวกับความต้องการบุคลากรด้านญี่ปุ่น และปัญหาที่พบในการทำงานเกี่ยวกับญี่ปุ่น โดยแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) **กลุ่มบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่น:** กลุ่มผู้ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาทางด้านภาษาญี่ปุ่นรวมถึงญี่ปุ่นศึกษา จากมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนด้านภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษา และนำความรู้ที่ได้มาไปใช้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับญี่ปุ่น ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling โดยเน้นประเด็นคำถามไปที่ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา (แบบสอบถาม “วจ.หสญ. 1”)
- 2) **กลุ่มผู้ใช้บุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่น:** กลุ่มคนญี่ปุ่นที่ทำงานร่วมกับคนไทยในบริษัทญี่ปุ่นในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling โดยการขอความร่วมมือจากกลุ่มธุรกิจญี่ปุ่นที่เป็นสมาชิกของหอการค้าญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เน้นประเด็นคำถามไปที่ความคาดหวังในตัวบุคลากรที่รับผิดชอบในด้านที่เกี่ยวข้องกับคนญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับสภาพความเป็นจริง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกับคนไทย (แบบสอบถาม “วจ.หสญ. 2” แปลเป็นภาษาญี่ปุ่น)

การสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก ผู้วิจัยจะเลือกบุคคลที่จะทำการสัมภาษณ์โดยพิจารณาจากคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม จากนั้นจะทำการสัมภาษณ์ประชากรในแต่ละกลุ่มที่ได้รับคัดเลือกเป็นรายบุคคล (Key Informant Interviews) เน้นการพูดคุยกันในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการ ความคาดหวัง

และปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรด้านญี่ปุ่น ปัญหาที่พบในการทำงานเกี่ยวกับญี่ปุ่น และความคาดหวังในหลักสูตรที่เกี่ยวกับญี่ปุ่นศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม 2554 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา ตลอดจนชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยและต้องทำงานร่วมกับชาวไทย จำนวนทั้งสิ้น 450 ฉบับ แต่ได้รับการตอบกลับมาเพียง 215 ฉบับ และจากแบบสอบถามที่ได้รับการส่งกลับมานั้น มีส่วนหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มซึ่งไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้ตั้งขึ้นไว้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นต้นว่า ไม่ได้จบด้านญี่ปุ่นศึกษาโดยตรง ไม่เคยได้ทำงานกับคนญี่ปุ่นเลย เป็นต้น จึงทำให้แบบสอบถามที่สามารถนำมาใช้ในการประมวลผลได้เหลืออยู่เพียง 175 ฉบับ โดยผลทั้งหมดที่ได้มา สามารถแบ่งเป็นกลุ่มศึกษาได้ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 บัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา ทั้งหมด 123 คน โดยสามารถแยกย่อยได้อีกเป็น กลุ่มผู้จบระดับปริญญาตรีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 87.8 ของบัณฑิตทั้งหมด และกลุ่มผู้จบระดับปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ของบัณฑิตทั้งหมด
- กลุ่มที่ 2 ชาวญี่ปุ่นที่ทำงานร่วมกับคนไทย ทั้งหมด 52 คน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นระดับผู้บริหาร (ร้อยละ 92.5) และที่เหลือเป็นฝ่ายบุคคล (ร้อยละ 1.9) ฝ่ายเทคนิค (ร้อยละ 3.8) ผู้ประสานงาน (ร้อยละ 1.9)

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- A. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
  1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ปัจจัยส่วนบุคคล ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคาดหวังและความพึงพอใจในระดับความสามารถของตนเมื่อจบการศึกษา โดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
  2. วิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ โดยหาความความถี่ และร้อยละ
- B. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณแล้วจะทำการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ด้วยการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาหาข้อมูล

เกี่ยวกับความคาดหวังในคุณสมบัติของบัณฑิตผู้จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา ตลอดจนความคาดหวังที่มีต่อหลักสูตรด้านญี่ปุ่นศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมจากที่ได้จากการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยจะคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสัมภาษณ์จากคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งจะทำการสัมภาษณ์โดยนำเอาข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อตอบประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ และหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อหาคำตอบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพนั้นมีความคาดหวังและความพึงพอใจอย่างไรบ้าง ต่อการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ในบทนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ต่อการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการแบ่งข้อมูลที่ได้มาออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งได้มาจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย และข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งรวบรวมจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างในเชิงลึก โดยในบทนี้จะเป็นการทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล เชิงปริมาณก่อน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะอยู่ในบทถัดไป (บทที่ 5)

สำหรับการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจำแนกทักษะสำคัญๆ ออกเป็น 5 ประเภท เพื่อเป็นตัวแปรหลักในการวิจัยดังนี้

- **ทักษะด้านการใช้ภาษา** แบ่งออกเป็น 4 ทักษะย่อยได้แก่ ทักษะด้านการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารทั่วไป (การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน) ทักษะด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ (การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน) ทักษะการแปลแบบล่าม และทักษะการแปลเอกสาร
- **ทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่น** แบ่งออกเป็น 7 ทักษะย่อยได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น และความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น
- **ทักษะด้านการประสานงาน** แบ่งออกเป็น 3 ทักษะย่อยได้แก่ ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ และความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ
- **ทักษะด้านการบริหารจัดการ** แบ่งออกเป็น 3 ทักษะย่อยได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ และทักษะในการบริหารเวลา

และผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรตาม โดยจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

- **กลุ่มบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา** มีตัวแปร 6 ตัวได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน ประเภทธุรกิจของบริษัทที่ประกอบอาชีพ ระยะเวลาที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่น ประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น การมีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น และอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น

- กลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น มีตัวแปร 5 ตัวได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยในประเทศไทย ประเภทของธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ จำนวนปีที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย และภาษาที่ใช้ในการทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา ทั้งสิ้น 123 คน เป็นผู้จบระดับปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 87.8 ของบัณฑิตทั้งหมด และผู้จบระดับปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ของบัณฑิตทั้งหมด โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อยู่ในช่วงอายุ 20-29 ปี ทั้งหมด 110 คน คิดเป็นร้อยละ 89.4 ช่วงอายุ 30-39 ปี ทั้งหมด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 และมากกว่า 40 ปี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ของจำนวนบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

การนำเสนอในส่วนี้จะแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ความคาดหวังในระดับความสามารถของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจบการศึกษา
4. ความพึงพอใจในระดับความสามารถของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจบการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	19	15.4
หญิง	104	84.6
รวม	123	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิงมีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 84.6 และชายมีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่า 19 ปี	-	-
20 – 29 ปี	110	89.4
30 – 39 ปี	12	9.8
อื่นๆ	1	0.8

รวม	123	100.0
-----	-----	-------

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 110 คน คิดเป็นร้อยละ 89.4 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 30-39 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 และอื่นๆ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ปริญญาตรี	108	87.8
ปริญญาโท	15	12.2
อื่นๆ	-	-
รวม	123	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 87.8 และปริญญาโท มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามสาขาที่จบ

สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ภาษาญี่ปุ่น	110	89.4
วรรณคดีญี่ปุ่น	1	0.8
ญี่ปุ่นศึกษา	5	4.1
อื่นๆ	7	5.7
รวม	123	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาสาขาภาษาญี่ปุ่น มากที่สุดคือมีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 89.4 รองลงมาคือ ญี่ปุ่นศึกษา มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 วรรณคดีญี่ปุ่น มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 และอื่นๆ มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามมหาวิทยาลัยที่จบ

มหาวิทยาลัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	6	4.9
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	11	8.9
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	7	5.7
มหาวิทยาลัยศิลปากร	7	5.7
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	11	8.9

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	6	4.9
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	-	-
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	9	7.3
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	17	13.8
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4	3.3
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	.8
มหาวิทยาลัยบูรพา	7	5.7
มหาวิทยาลัยนเรศวร	5	4.1
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	3	2.4
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	3	2.4
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	3	2.4
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	2	1.6
มหาวิทยาลัยรังสิต	4	3.3
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	15	12.2
อื่นๆ	2	1.6
รวม	123	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจบจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีจำนวนมากที่สุดคือ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏมมีจำนวน 15 คิด เป็นร้อยละ 12.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยบูรพา มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยรังสิตมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 มหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยอื่นๆ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามปีที่จบการศึกษา

ปีที่จบการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
2540	8	6.5
2541	2	1.6
2543	1	0.8
2544	3	2.4
2545	2	1.6

2546	2	1.6
2547	5	4.1
2548	20	16.3
2550	15	12.2
2551	18	14.6
2552	26	21.1
2553	21	17.1
รวม	123	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่จบการศึกษาปี 2552 มีจำนวนมากที่สุด คือ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 รองลงมาคือ ปี 2553 มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ปี 2548 มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 ปี 2551 มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ปี 2550 มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ปี 2540 มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ปี 2547 มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 ปี 2544 มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ปี 2541, 2545, 2546 มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 และ ปี 2543 มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามตำแหน่งงาน

ตำแหน่งงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เลขานุการ	7	5.7
ล่าม/นักแปล	39	31.7
บริหาร/ผู้จัดการ	8	6.5
ผู้ประสานงาน	30	24.4
นักวิจัย/วิชาการ	6	4.9
งานบริการ	10	8.1
อื่นๆ	23	18.7
รวม	123	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานตำแหน่งงานเป็นล่าม/นักแปล มีจำนวนมากที่สุด คือ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ ผู้ประสานงาน มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 งานบริการมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 เลขานุการมีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 นักวิจัย/วิชาการ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และอื่นๆ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่ถึง 1 ปี	30	24.4

ไม่ถึง 3 ปี	54	43.9
ไม่ถึง 5 ปี	21	17.1
ไม่ถึง 10 ปี	13	10.6
มากกว่า 10 ปี	5	4.1
รวม	123	100.0

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน 'ไม่ถึง 3 ปี' มีจำนวนมากที่สุด คือ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาคือ 'ไม่ถึง 1 ปี' มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 'ไม่ถึง 5 ปี' มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 'ไม่ถึง 10 ปี' มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 และ 'มากกว่า 10 ปี' มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
การค้าและพาณิชย์	18	14.6
ผู้ผลิต	43	35.0
ก่อสร้าง	1	0.8
การเงิน/ประกัน	3	2.4
สื่อสารมวลชน	3	2.4
ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร	16	13.0
บริการ	12	9.8
อื่นๆ	27	22.0
รวม	123	100.0

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานในธุรกิจประเภทผู้ผลิต มีจำนวนมากที่สุด คือ 43 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาคือ การค้าและพาณิชย์มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 บริการมีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 การเงิน/ประกันและสื่อสารมวลชน มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ก่อสร้างมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 และอื่นๆ มีจำนวน 27 คน มีจำนวน 22.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามผู้บังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
คนไทย	49	39.8
คนญี่ปุ่น	28	22.8
ทั้งคนญี่ปุ่นและคนไทย	46	37.4
รวม	123	100.0

ตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีผู้บังคับบัญชาเป็นคนไทย มีจำนวนมากที่สุดคือ 49 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาคือ ทั้งคนญี่ปุ่นและคนไทย มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 และคนญี่ปุ่นมีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 ตามลำดับ

จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาสามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่เข้าศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษานั้นเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และโดยส่วนมากมีความต้องการจะศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาแล้ว มากกว่า 1 ใน 3 ของผู้จบสาขานี้มักเข้าประกอบวิชาชีพในธุรกิจประเภทผู้ผลิต และมักมีผู้บังคับบัญชาโดยตรงเป็นชาวไทยมากกว่าชาวญี่ปุ่น ทั้งนี้โดยส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามจะรับผิดชอบในส่วนของการเป็นล่ามและผู้ประสานงาน ซึ่งรวมกันแล้วมีมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จึงอาจกล่าวได้ว่าความหลากหลายในหน้าที่รับผิดชอบของผู้จบการศึกษาด้านนี้ยังมีไม่มากนัก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

บัณฑิตส่วนมากมีประสบการณ์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่นมากกว่า 4 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 2 เท่านั้นที่เรียนภาษาญี่ปุ่นไม่ถึง 4 ปี โดยกว่าครึ่งหนึ่งของบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามให้เหตุผลว่า สาเหตุที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นเพราะชอบภาษาญี่ปุ่น ชอบประเทศญี่ปุ่นและคนญี่ปุ่น อยากเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น และหวังว่าจะได้รับเงินเดือนสูงเมื่อออกไปประกอบวิชาชีพหลังจบการศึกษา มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ให้เหตุผลว่าได้รับคำแนะนำจากบุคคลอื่น หรือไม่มีเหตุผลอะไรเป็นพิเศษ

ผู้ตอบแบบสอบถามเกินครึ่งหนึ่งไม่เคยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น โดยคิดเป็นร้อยละ 58 และมีผู้ที่เคยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นคิดเป็นร้อยละ 42 นอกจากนี้มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60

เกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพ บัณฑิตที่ตอบว่า “ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงานตลอดเวลา” และ “ใช้บ้างเป็นบางโอกาส” มีจำนวนเท่ากันคือคิดเป็นร้อยละ 24 ของบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาตอบว่า “ใช้ปะปนกับภาษาไทยอย่างละครึ่ง” คิดเป็นร้อยละ 23 ตอบว่า “ใช้บ่อยมาก” คิดเป็นร้อยละ 19 โดยมีผู้ตอบว่าแทบไม่ได้ใช้เลย และไม่ได้ใช้เลย คิดรวมกันเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

สำหรับทักษะที่คิดว่ายังบกพร่องและต้องการพัฒนาพบว่า บัณฑิตกว่าร้อยละ 76 ต้องการพัฒนาทักษะการแปลแบบล่าม รองลงมาเป็นทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน ทักษะการแปลเอกสาร ทักษะการอ่าน ทักษะการประสานงาน ทักษะการบริหารจัดการ และการเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ตามลำดับ

นอกจากนี้พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความต้องการที่จะศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษากับระดับความบ่งชี้ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพ พบว่าอัตราส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามระดับความบ่งชี้ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพ

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความบ่งชี้ในการใช้ภาษาจำแนกตามความคิดในการศึกษาต่อ

ศึกษาต่อ	ไม่ได้ใช้เลย		แทบไม่ได้ใช้		ใช้บ้างเป็นบางโอกาส		ครึ่ง/ครึ่ง		ใช้บ่อยมาก		ใช้ตลอดเวลา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คิด	2	25.00	3	75.00	23	79.31	27	96.43	20	83.33	19	63.33
ไม่คิด	6	75.00	1	25.00	6	20.69	1	3.57	4	16.67	11	36.67

กล่าวโดยสรุปเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษานั้น ก็เพราะชื่นชอบในประเทศญี่ปุ่น และคาดหวังว่าจะมีรายได้สูงเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว อย่างไรก็ตามมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่เคยไปประเทศญี่ปุ่น แต่มีคนที่รู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น นอกจากนี้ผู้จบการศึกษาในสาขานี้ส่วนมากได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพ โดยมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ตอบว่าแทบไม่ได้ใช้หรือไม่ได้ใช้เลย ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมักให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษา ทั้งทักษะพื้นฐานทั้ง 4 และทักษะการแปล มากกว่าทักษะด้านการทำงานหรือการเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น และพบว่ายังผู้ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นบ่อย ก็ยังมีแนวโน้มที่จะมีความต้องการศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น

ส่วนที่ 3 ความคาดหวังในระดับความสามารถของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจบการศึกษา

ในภาพรวมพบว่าความคาดหวังของบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษาที่มีต่อทักษะด้านต่างๆ มีอยู่ในระดับที่แตกต่างกันออกไป โดยทักษะที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ได้แก่

- ทักษะด้านการใช้ภาษาสำหรับการติดต่อสื่อสารทั่วไป โดยจะเน้นทักษะด้านการฟัง การพูดและการอ่าน (ขณะที่ทักษะการเขียนอยู่ในระดับ “มาก”)
- ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก

ทักษะที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่

- ทักษะด้านการใช้ภาษา ในด้านเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ทักษะด้านการแปลแบบล่าม และทักษะด้านการแปลเอกสาร
- ทักษะด้านความเข้าใจวัฒนธรรมโดยทั่วไป วัฒนธรรมองค์กร ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ ตลอดจนความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น
- ทักษะด้านการประสานงาน
- ทักษะด้านการบริหารจัดการ

ทักษะที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับ “ปานกลาง” มีเพียงทักษะเดียวได้แก่ทักษะด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองญี่ปุ่น

ทั้งนี้เมื่อให้บัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามเลือกลำดับความคาดหวังต่อทักษะด้านต่างๆ ปรากฏว่าทักษะที่ได้รับเลือกกว่าเป็นทักษะที่มีความคาดหวังสูงเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ ทักษะด้านการใช้ภาษา อันดับที่ 2 ได้แก่ทักษะด้านการแปล อันดับที่ 3 ได้แก่ ทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรม อันดับที่ 4 ได้แก่ ทักษะด้านการบริหารจัดการ และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ทักษะด้านการประสานงาน

ตารางที่ 14 ถึงตารางที่ 17 แสดงรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังต่อทักษะด้านต่างๆ ของบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา

ตารางที่ 14 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังต่อทักษะด้านการใช้ภาษา

ลำดับ	ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความคาดหวัง
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป			
-	ทักษะการฟัง	4.24	0.81	มากที่สุด
-	ทักษะการพูด	4.31	0.78	มากที่สุด
-	ทักษะการอ่าน	4.27	0.71	มากที่สุด
-	ทักษะการเขียน	4.10	0.83	มาก
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ			
-	ทักษะการฟัง	3.84	1.02	มาก
-	ทักษะการพูด	3.77	1.10	มาก
-	ทักษะการอ่าน	3.68	1.06	มาก
-	ทักษะการเขียน	3.59	1.07	มาก
3.	ความสามารถในการแปลแบบล่าม	3.90	1.07	มาก

4.	ความสามารถในการแปลเอกสาร	4.10	0.94	มาก
	รวม	3.97	0.78	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังต่อทักษะด้านการใช้ภาษาโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 3.97 คะแนนซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังต่อทักษะการใช้ภาษาที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไปด้านทักษะการพูดมีคะแนน 4.31 รองลงมาคือ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป ด้านทักษะการอ่าน มีคะแนน 4.27 และความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป ด้านทักษะการฟังมีคะแนน 4.24 ซึ่งทั้งหมดถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมากที่สุด

ตารางที่ 15 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ลำดับ	ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความคาดหวัง
1.	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก	4.28	0.73	มากที่สุด
2.	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น	4.16	0.75	มาก
3.	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น	4.03	0.82	มาก
4.	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.99	0.79	มาก
5.	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.46	0.96	มาก
6.	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.46	0.91	มาก
7.	ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	3.12	0.95	ปานกลาง
	รวม	3.78	0.64	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 3.78 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออกมีคะแนน 4.28 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมากที่สุด รองลงมาคือ ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น มีคะแนน 4.16 และความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น มีคะแนน 4.03 ซึ่งทั้งหมดถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก

ตารางที่ 16 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังต่อทักษะการประสานงาน

ลำดับ	ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความคาดหวัง
1.	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	4.07	0.93	มาก
2.	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.98	0.88	มาก
3.	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	4.07	0.87	มาก
	รวม	4.04	0.84	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังต่อทักษะในการประสานงานโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 4.04 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังต่อทักษะในการประสานงานที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่นและความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆซึ่งมีคะแนนเท่ากันคือ 4.07ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก รองลงมาคือ ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆมีคะแนน 4.16 ถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก

ตารางที่ 17 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังต่อทักษะการบริหารจัดการ

ลำดับ	ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความคาดหวัง
1.	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.00	0.95	มาก
2.	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.92	0.93	มาก
3.	ทักษะในการบริหารเวลา	3.91	0.97	มาก
	รวม	3.94	0.91	มาก

จากตารางที่ 17 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังต่อทักษะในการบริหารจัดการโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 3.94 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังต่อทักษะในการบริหารจัดการที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามีคะแนน 4.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก รองลงมาคือ ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบและทักษะในการบริหารเวลา ซึ่งมีคะแนนเท่ากันคือ 4.16 ถือว่าอยู่ในระดับความคาดหวังมาก

ระดับความคาดหวังในแต่ละทักษะกับตัวแปรด้านต่างๆ (ภาคผนวก ก.: ตารางที่ 33 – ตารางที่ 59)

เมื่อวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของบัณฑิตชาวไทยในภาพรวมพบว่า ประสพการณ์ในการทำงานกับระยะเวลาในการทำงานมีความสัมพันธ์กันในระดับหนึ่ง กล่าวคือกลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มที่มีระดับความคาดหวังต่อทักษะด้านต่างๆ มากที่สุดได้แก่กลุ่มบัณฑิตซึ่งมีประสบการณ์การทำงานอยู่ตั้งแต่ “ไม่ถึง

5 ปี” กับ “ไม่ถึง 10 ปี” รองลงมาคือกลุ่มบัณฑิตที่เพิ่งจบการศึกษาออกมาได้ไม่นาน ซึ่งได้แก่ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ตั้งแต่ “ไม่ถึง 1 ปี” กับ “ไม่ถึง 3 ปี” และความคาดหวังต่อทักษะต่างๆ จะลดลงในกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งความคาดหวังต่อทักษะด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ การแปลแบบล่าม การแปลเอกสาร และทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรม ส่วนความคาดหวังต่อทักษะด้านทักษะการประสานงานและการบริหารจัดการจะเห็นความแตกต่างน้อยกว่า

เมื่อจำแนกกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามตามสาขาอาชีพพบว่า ความคาดหวังต่อความสามารถด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นเกือบทุกทักษะอยู่ในระดับใกล้เคียงกันคือมากถึงมากที่สุด นอกจากนี้พบว่ากลุ่มที่ทำงานด้านก่อสร้างและด้านการเงิน/ประกันมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มที่ทำงานราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมโดยรวมมากกว่ากลุ่มอื่น สำหรับทักษะด้านการประสานงานและการบริหารจัดการพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับความคาดหวังมากถึงมากที่สุดคล้ายคลึงกัน

นอกจากนี้พบว่าความคาดหวังต่อทักษะต่างๆ มีแนวโน้มที่จะผันตามระยะเวลาที่ได้ศึกษาภาษาญี่ปุ่น โดยกลุ่มผู้ที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นมาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี จะมีความคาดหวังต่อทักษะเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีระยะเวลาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นต่ำกว่า 4 ปี จะมีความคาดหวังด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการติดต่อสื่อสารทั่วไป และการเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ยกเว้นความเข้าใจในเศรษฐกิจและการเมืองญี่ปุ่นซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง) แต่จะคาดหวังทักษะด้านการประสานงานและการบริหารจัดการอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น ส่วนกลุ่มผู้ที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นในช่วงระหว่าง 4-10 ปี จะมีความคาดหวังต่อทักษะด้านต่างๆ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

การมีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่นถือเป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่มีผลกับระดับความแตกต่างของความคาดหวังในทักษะด้านความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป และความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านต้องการในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น ตลอดจนความเข้าใจในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ และการเมืองญี่ปุ่น แต่จะไม่พบความแตกต่างของความต้องการที่จะพัฒนาระดับความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ การแปลแบบล่าม การแปลเอกสาร ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่น รวมถึงระดับความสามารถด้านการประสานงานและการบริหารจัดการ

จากข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของบัณฑิตหากจบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาดังที่ระบุนานี้สามารถสรุปได้ว่าผู้เรียนส่วนมากคาดหวังพัฒนาการทักษะด้านการใช้ภาษาและการสื่อสารมากกว่าทักษะทั่วไปในการทำงาน หรือทักษะด้านความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรม และเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ พบว่ากลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานในช่วงระหว่าง “ไม่ถึง 5 ปี” กับ “ไม่ถึง 10 ปี” จะมีความคาดหวังในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ มากกว่ากลุ่มผู้ที่เพิ่งสำเร็จ

การศึกษาได้ไม่นาน เมื่อจำแนกตามประเภทของธุรกิจที่ประกอบวิชาชีพพบว่าแทบไม่เห็นความแตกต่างด้านความคาดหวังต่อต้านใดๆ เลย นอกจากความคาดหวังในทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่นซึ่งสามารถเห็นความแตกต่างเล็กน้อย โดยสาขาด้านก่อสร้างและด้านการเงิน/ประกัน จะคาดหวังทักษะด้านนี้น้อยกว่าสาขาที่ทำงานราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร และเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ศึกษาสาขาวิชานี้ พบว่าความคาดหวังมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่ได้ศึกษา อีกปัจจัยหนึ่งที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อระดับความคาดหวังของบัณฑิตก็คือปัจจัยด้านการมีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น กล่าวคือ ผู้ที่มีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น มีแนวโน้มที่จะคาดหวังพัฒนาการทางด้านภาษา การสื่อสาร และการเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นมากกว่าผู้ที่ไม่มีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น แต่ไม่ได้แสดงความแตกต่างที่ชัดเจนต่อระดับความคาดหวังด้านการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการทำงานต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ไม่พบว่าประสบการณ์ในการเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น และอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนกับระดับความคาดหวังในทักษะใดๆ ทั้งสิ้น

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจในระดับความสามารถของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจบการศึกษา

ในภาพรวมพบว่าความพึงพอใจของบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษาต่อทักษะด้านต่างๆ ของตนอยู่ในระดับที่แตกต่างกันออกไปแต่ส่วนมากจะมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยมีเพียงทักษะด้านความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม (ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น และความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น) เท่านั้นที่ได้รับ ความพึงพอใจอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนทักษะด้านการพูดและการเขียนภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ รวมถึงทักษะด้านความเข้าใจการเมืองญี่ปุ่นอยู่ในระดับ “น้อย” (ตารางที่ 18 ถึงตารางที่ 21)

ตารางที่ 18 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อทักษะด้านการใช้ภาษา

ลำดับ	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความพึงพอใจ
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป			
-	ทักษะการฟัง	3.27	0.84	ปานกลาง
-	ทักษะการพูด	3.06	0.91	ปานกลาง
-	ทักษะการอ่าน	3.31	0.87	ปานกลาง
-	ทักษะการเขียน	3.11	0.87	ปานกลาง
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ			

- ทักษะการฟัง	2.70	0.92	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	2.49	0.93	น้อย
- ทักษะการอ่าน	2.63	0.91	ปานกลาง
- ทักษะการเขียน	2.43	0.84	น้อย
3. ความสามารถในการแปลแบบล่าม	2.63	1.04	ปานกลาง
4. ความสามารถในการแปลเอกสาร	3.03	1.01	ปานกลาง
รวม	2.86	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านการใช้ภาษาโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 2.86 ซึ่งถือว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจต่อทักษะการใช้ภาษาที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป ด้านทักษะการอ่านมีคะแนน 3.31 รองลงมาคือ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป ด้านทักษะการฟัง มีคะแนน 3.27 และความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป ด้านทักษะการเขียนมีคะแนน 3.11 ซึ่งทั้งหมดถือว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

ตารางที่ 19 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ลำดับ	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความพึงพอใจ
1.	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก	3.49	0.89	มาก
2.	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น	3.61	0.86	มาก
3.	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น	3.54	0.85	มาก
4.	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.54	0.80	มาก
5.	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.94	0.87	ปานกลาง
6.	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.74	0.85	ปานกลาง
7.	ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	2.50	0.87	น้อย
	รวม	3.19	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 3.19 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่นมีคะแนน 3.61 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก รองลงมาคือ ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กร

ของญี่ปุ่นและความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น มีคะแนน 3.54 และความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก มีคะแนน 3.49 ซึ่งทั้งหมดถือว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

ตารางที่ 20 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อทักษะการประสานงาน

ลำดับ	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความพึงพอใจ
1.	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.37	0.85	ปานกลาง
2.	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.28	0.75	ปานกลาง
3.	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	3.22	0.85	ปานกลาง
	รวม	3.28	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 20 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อทักษะในการประสานงานโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 3.28 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความพึงพอใจต่อทักษะในการประสานงานที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น มีคะแนน 3.37 รองลงมาคือ ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ มีคะแนน 3.28 และความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆมีคะแนน 3.22 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

ตารางที่ 21 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อทักษะการบริหารจัดการ

ลำดับ	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความพึงพอใจ
1.	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.28	0.85	ปานกลาง
2.	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.31	0.84	ปานกลาง
3.	ทักษะในการบริหารเวลา	3.40	0.84	ปานกลาง
	รวม	3.33	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อทักษะในการบริหารจัดการโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 3.33 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังต่อทักษะในการบริหารจัดการที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ทักษะในการบริหารเวลามีคะแนน 3.40 รองลงมาคือ ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบมีคะแนน 3.31 และทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามีคะแนน 3.28 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

เมื่อแยกศึกษาเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจที่ได้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามก็ยังมีความต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับมากเช่นเดียวกัน

ระดับความพึงพอใจในทักษะที่ได้เรียนรู้กับตัวแปรด้านต่างๆ (ภาคผนวก ก.: ตารางที่ 60 – ตารางที่ 87)

เมื่อวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของบัณฑิตชาวไทยในภาพรวมพบว่า ประสบการณ์ในการทำงานและการมีคุณรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น มีผลต่อระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับน้อยมาก ในขณะที่เมื่อจำแนกกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามตามสาขาอาชีพพบว่า ผู้ประกอบสาขาอาชีพด้านสื่อสารมวลชน ผู้ผลิต และการค้าพาณิชย์ มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจต่อทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้เฉลี่ยอยู่ในระดับสูงกว่าสาขาวิชาชีพอื่นๆ (เว้นแต่ความพึงพอใจด้านทักษะการใช้ภาษาซึ่งความพึงพอใจโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในทุกสาขาวิชาชีพ) ส่วนในสาขาวิชาชีพอื่นๆ นั้นไม่มีความแตกต่างที่ชัดเจน กล่าวคือความพึงพอใจในทักษะต่างๆ เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้พบว่า ความพึงพอใจต่อทักษะต่างๆ มีแนวโน้มที่จะผันตามระยะเวลาที่ได้ศึกษาภาษาญี่ปุ่น โดยกลุ่มผู้ที่มีระยะเวลาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นมากกว่า มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในระดับความสามารถในความรู้และความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นมากกว่า อย่างไรก็ตามข้อสรุปนี้ไม่สามารถอธิบายได้กับทักษะด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ กล่าวคือระดับความพึงพอใจในความสามารถด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ เฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางคล้ายคลึงกันและไม่มีความแตกต่างที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน

ส่วนประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นนั้น มีผลต่อความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในทักษะด้านการฟังและการอ่านภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารทั่วไป การฟังและการอ่านภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ความสามารถในการแปลแบบล่ามและการแปลเอกสาร ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก และความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น แต่ไม่พบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในทักษะอื่นๆ

เมื่อเปรียบเทียบระดับความถี่ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นพบว่า ความพึงพอใจในทักษะต่างๆ มีแนวโน้มที่จะผันตามอัตราความบ่อยในการใช้ภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือความพึงพอใจจะมีระดับสูงขึ้นในกลุ่มผู้ที่มีความถี่ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นมากกว่า อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ จะไม่เห็นอย่างชัดเจนในทักษะด้านความรู้และความเข้าใจในประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจและการเมืองญี่ปุ่น ทักษะในการประสานงานและทักษะในการบริหารจัดการ

จากข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษาต่อระดับความสามารถด้านต่างๆ ของตน สามารถสรุปได้ว่านอกจากทักษะด้านความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น ซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากแล้ว ความพึงพอใจต่อทักษะด้านต่างๆ ของบัณฑิตอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น แต่เมื่อแยกศึกษาเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า แม้ผู้ตอบจะมีความพึงพอใจที่ได้ศึกษาต่อในระดับ

บัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังต้องการให้ปรับเปลี่ยนแนวทางการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจกับตัวแปรต่างๆ พบว่าประสบการณ์ในการทำงาน การมีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของบัณฑิต และตัวแปรที่พบความสัมพันธ์ค่อนข้างชัดเจนกับระดับความพึงพอใจได้แก่ ระยะเวลาที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่น การมีประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น และอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือยังมีตัวแปรเหล่านี้ ระดับความพึงพอใจต่อความสามารถของบัณฑิตก็จะยังมีสูงขึ้นนั่นเอง

สรุปผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของกลุ่มบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา

บัณฑิตที่จบการศึกษาในสาขาวิชานี้ส่วนมากเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมักจบการศึกษาที่มุ่งเน้นทางด้านภาษาญี่ปุ่นมากกว่าการศึกษาเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น ตลอดจนเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมญี่ปุ่นในเชิงลึก ดังนั้นจึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษาออกมามีทักษะความสามารถด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีความเข้าใจในวัฒนธรรมการทำงาน รวมถึงรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นไม่ลึกซึ้งดีพอ ทำให้เกิดปัญหาและความลำบากใจในการทำงานกับคนญี่ปุ่นขึ้นบ้าง

ทั้งนี้ผู้ที่จบการศึกษาในสาขาวิชานี้มักประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแปล หรือการเป็นผู้ประสานงาน (coordinator) โดยผู้ที่ประกอบอาชีพในสายงานด้านอื่น เช่น ด้านการบริหาร หรือนักวิชาการยังมีอยู่ในระดับที่น้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้บัณฑิตที่จบการศึกษาในสาขานี้ส่วนมาก มักเข้าทำงานในธุรกิจด้านการผลิต (ในโรงงานอุตสาหกรรม) ส่งผลให้ความต้องการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษา รวมถึงการแปลในโรงงานอุตสาหกรรมมีค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้ศัพท์เฉพาะทางที่หลากหลาย

เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลที่เลือกศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าเพราะชื่นชอบในประเทศญี่ปุ่น และเชื่อว่าจะได้รับรายได้สูงเมื่อสำเร็จการศึกษา อย่างไรก็ตามมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่เคยไปประเทศญี่ปุ่น แต่มีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่าการมีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ในขณะที่ประสบการณ์ในการเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในทักษะด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ผู้จบการศึกษาในสาขานี้ส่วนมากได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพ แม้ว่ากว่าร้อยละ 40 ของผู้ตอบแบบสอบถามจะมีผู้บังคับบัญชาเป็นคนไทย อีกทั้งยังผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นบ่อย ก็ยังมีแนวโน้มที่จะมีความต้องการศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคาดหวัง กับระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านต่างๆ พบว่าแม้ระดับความคาดหวังต่อทักษะเกือบทั้งหมดจะอยู่ในระดับ “มาก” ถึง “มากที่สุด” แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษา ไม่ว่าจะป็นทักษะพื้นฐานทั้ง 4 ทักษะด้านการสื่อสารโดยรวม และทักษะการแปล มากกว่าทักษะด้านการทำงานหรือการเข้าใจใน

วัฒนธรรมญี่ปุ่นในเชิงลึก แต่อย่างไรก็ตามระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะของตนในด้านต่างๆ อยู่เพียงในระดับ “ปานกลาง” ถึง “น้อย” จึงอาจกล่าวได้ว่า ระดับความคาดหวังต่อการพัฒนาการทักษะด้านต่างๆ ของผู้ที่เรียนในสาขาวิชานี้มีอยู่สูง แต่การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับสาขาวิชานี้ในประเทศไทย ยังไม่สามารถพัฒนาทักษะของบัณฑิตให้ได้สูงเท่ากับระดับความคาดหวังของผู้เรียน ดังนั้นควรมีการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน รวมถึงพิจารณาปรับแนวทางการเรียนการสอนที่ตรงกับความคาดหวังของผู้เรียน อีกทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินธุรกิจและการว่าจ้างพนักงานชาวไทยที่พูดภาษาญี่ปุ่น
3. ความคาดหวังและความพึงพอใจในระดับความสามารถของพนักงานชาวไทยที่พูดภาษาญี่ปุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นที่ทำงานร่วมกับคนไทย ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทั้งหมด 52 คน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ

หน้าที่รับผิดชอบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ผู้บริหาร	49	92.5
ฝ่ายบุคคล	1	1.9
ฝ่ายเทคนิค	2	3.8
ผู้ประสานงาน	1	1.9
รวม	53	100.0

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 92.5 รองลงมาคือ ฝ่ายเทคนิค มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และฝ่ายบุคคลและผู้ประสานงาน มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในประเทศไทย

ระยะเวลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่ถึง 1 ปี	10	19.2
ไม่ถึง 3 ปี	14	26.9
ไม่ถึง 5 ปี	15	28.8
ไม่ถึง 10 ปี	10	19.2
มากกว่า 10 ปี	3	5.8
รวม	52	100.0

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลา ไม่เกิน 2 ปีมีจำนวนมากที่สุดคือ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือ ไม่เกิน 3 ปี มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ

26.9 ไม่ถึง 1 ปีและไม่ถึง 10 ปี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 และมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินธุรกิจและการว่าจ้างพนักงานชาวไทยที่พูดภาษาญี่ปุ่น

เมื่อแยกผู้ตอบแบบสอบถามตามประเภทของธุรกิจที่ประกอบการนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามที่ประกอบธุรกิจในสาขาการผลิตมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมาคือ ทำงานในหน่วยงานรัฐ และในสาขาบริการมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ธุรกิจด้านการค้าและการเงินมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ธุรกิจเกี่ยวกับการโฆษณาและสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 4 ธุรกิจเกี่ยวกับการก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 2 และธุรกิจด้านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 6 ทั้งนี้องค์การที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดอยู่ร้อยละ 58 เป็นองค์การที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น และเมื่อพิจารณาจากระยะเวลาการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย พบว่าร้อยละ 92 ทำงานอยู่ในองค์การที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมากกว่า 10 ปี โดยมีเพียงร้อยละ 8 เท่านั้นที่เป็นองค์การที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทยไม่ถึง 5 ปี

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับภาษาที่ใช้สื่อสารในองค์การ พบว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร โดยมีเพียงประมาณร้อยละ 10 เท่านั้นที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก และใช้ล่ามในการช่วยแปล (ตารางที่ 24) ส่วนความจำเป็นในการว่าจ้างพนักงานชาวไทยที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้นั้น ร้อยละ 69 ตอบว่ามีความจำเป็นและมีการว่าจ้างอยู่ในปัจจุบัน (ตารางที่ 25) เมื่อพิจารณาตามประเภทธุรกิจพบว่า ธุรกิจด้านการค้า การเงิน การโฆษณาและสิ่งพิมพ์ และหน่วยงานภาครัฐ มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสารในองค์การ ขณะที่ธุรกิจด้านการผลิต ก่อสร้าง และการบริการ จะมีรูปแบบการใช้ภาษาหลากหลายกว่า (ตารางที่ 26) และนอกจากนี้ ผลจากการเก็บข้อมูลยังพบว่ารูปแบบการใช้ภาษาในองค์การ ไม่มีผลอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมต่อความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือแม้ว่าภาษาที่ใช้เป็นภาษาหลักในองค์การจะไม่ใช้ภาษาญี่ปุ่น แต่ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นก็ยังคงมีอยู่ในอัตราส่วนที่สูง (ตารางที่ 27) ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่นิยมที่จะว่าจ้างบุคลากรชาวไทยที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้ มากกว่าที่จะว่าจ้างบุคลากรชาวญี่ปุ่นที่สามารถพูดภาษาไทยได้ โดยส่วนมากให้เหตุผลว่าอัตราว่าจ้างต่ำกว่าและทำงานได้ง่าย ทั้งนี้ตำแหน่งที่ผู้ประกอบการต้องการให้บุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นดูแลรับผิดชอบมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ ตำแหน่งพนักงานขาย ตำแหน่งธุรการ และตำแหน่งผู้ประสานงาน โดยตำแหน่งล่าม ซึ่งได้รับความนิยมมากในกลุ่มชาวไทยที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษามานั้น อยู่เพียงลำดับที่ 5

สำหรับความยากง่ายในการสรรหาคูคลากรชาวไทยที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นนั้น ผู้ประกอบการโดยส่วนมากมองว่าการสรรหาคูบุคลากรในสาขานี้ยังมีความยากลำบากมากถึงมากที่สุด (ตารางที่ 28) และเมื่อจำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ พบว่าตำแหน่งผู้ประสานงาน เทคนิค บริหาร และพนักงานขาย เป็นตำแหน่งที่สรรหายากมากที่สุด ในขณะที่ตำแหน่งอื่นๆ อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามภาษาที่ใช้

ภาษาที่ใช้	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ใช้ภาษาไทยเป็นหลักใช้ล่าม	6	11.5
ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักใช้ล่าม	5	9.6
ใช้ภาษาอังกฤษ	26	50.0
ใช้ภาษาไทยคนญี่ปุ่นทุกคนใช้ภาษาไทยได้	2	3.8
ไม่มีหลักเกณฑ์	7	13.5
อื่นๆ	6	11.5
รวม	52	100.0

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามครึ่งหนึ่ง ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานมีจำนวนมากที่สุดคือ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ ไม่มีหลักเกณฑ์ มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ใช้ภาษาไทยเป็นหลักและใช้ล่ามมีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักและใช้ล่าม มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 ใช้ภาษาไทย คนญี่ปุ่นทุกคนใช้ภาษาไทยได้ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และอื่นๆ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามความจำเป็นในการว่าจ้างพนักงานที่พูดภาษาญี่ปุ่นได้

ความจำเป็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่จำเป็นเลย	3	5.8
ไม่จำเป็นเพราะมีคนญี่ปุ่นที่พูดภาษาไทย	4	7.7
จำเป็นแต่ยังไม่มีการว่าจ้าง	8	15.4
จำเป็นและว่าจ้างอยู่	36	69.2
อื่นๆ	1	1.9
รวม	52	100.0

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่าจำเป็นและว่าจ้างอยู่มีจำนวนมากที่สุดคือ 36 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมาคือ จำเป็นแต่ยังไม่มีการว่าจ้าง มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ไม่จำเป็นเพราะมีคนญี่ปุ่นที่พูดภาษาไทยได้ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ไม่จำเป็นเลย มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และอื่นๆ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 26 แสดงคะแนนจำนวนและร้อยละของประเภทธุรกิจจำแนกตามภาษาที่ใช้

ประเภทธุรกิจ	ภาษาไทย	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษา	ญี่ปุ่น	ไม่มี	อื่นๆ
	ใช้ล่าม	ใช้ล่าม	อังกฤษ	ทุกคนพูดไทย	หลักเกณฑ์	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
การค้า	0	0	83	0	0	17

ผู้ผลิต	20	25	40	5	5	5
ก่อสร้าง	0	0	0	0	100	0
การเงิน	0	0	83	0	0	17
โฆษณา/สิ่งพิมพ์	0	0	50	0	0	50
หน่วยงานของรัฐ	0	0	43	0	43	14
บริการ	29	0	57	14	0	0
อื่นๆ	0	0	0	0	67	33

จากข้อมูลในตารางที่ 26 พบว่า แม้องค์การที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่จะเป็นองค์การที่เกี่ยวข้องกับชาวญี่ปุ่น แต่ภาษาหลักที่ใช้ในการสื่อสารในหน่วยงานส่วนใหญ่จะเป็นภาษาอังกฤษ และมีเพียงร้อยละ 25 ของธุรกิจด้านการผลิตเท่านั้นที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาหลัก และใช้ล่ามในการช่วยแปลและสื่อสาร ทั้งนี้เมื่อจำแนกตามประเภทของธุรกิจ ธุรกิจด้านการค้า การเงิน การโฆษณาและสิ่งพิมพ์ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐส่วนมาก มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพื้นฐานในการสื่อสารในองค์การ ในขณะที่ธุรกิจด้านการผลิต ก่อสร้าง และการบริการ จะมีรูปแบบการใช้ภาษาในองค์การที่มีความหลากหลายมากกว่า²

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทธุรกิจจำแนกตามความจำเป็นในการว่าจ้าง

ภาษาที่ใช้	ไม่จำเป็นเลย	ไม่จำเป็น มีคนญี่ปุ่นพูดไทย	จำเป็นแต่ยังไม่ได้จ้าง	จำเป็นและว่าจ้างอยู่	อื่น ๆ	รวม
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
ภาษาไทย ใช้ล่าม	33	0	17	50	0	100
ภาษาญี่ปุ่น ใช้ล่าม	0	20	0	80	0	100
ภาษาอังกฤษ	4	11.5	19	65	0	100
ภาษาไทย คนญี่ปุ่นพูดไทยได้	0	0	50	50	0	100
ไม่มีหลักเกณฑ์	0	0	0	86	14	100
อื่นๆ	0	0	17	83	0	100

จากตารางที่ 27 พบว่า ไม่ว่าจะรูปแบบการใช้ภาษาในองค์การจะเป็นอย่างไรก็ตาม อัตราความจำเป็นในการว่าจ้างพนักงานชาวไทยที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นก็ยังคงมีอยู่สูง ดังเห็นได้ว่าความจำเป็นในการว่าจ้างพนักงานชาวไทยที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้ ทั้งที่มีการว่าจ้างในปัจจุบัน และยังไม่มีการว่าจ้างในปัจจุบันนั้น รวมกันแล้วมีสูงกว่าร้อยละ 80 ในแทบทุกรูปแบบของการใช้ภาษา โดยมีเพียงองค์การที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลักและใช้ล่ามช่วยแปลเท่านั้นที่รวมแล้วมีเพียงร้อยละ 67 ซึ่งก็ยังคงถือว่าเป็นตัวเลขที่สูง ดังนั้น

² เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้เจาะจงแยกเก็บข้อมูลจำแนกตามประเภทของธุรกิจ จึงทำให้ข้อมูลที่ได้อาจมีไม่มากเพียงพอและอยู่ในปริมาณที่เท่าเทียมกันเมื่อจำแนกในแต่ละธุรกิจ ดังนั้นจึงไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนจากข้อมูลนี้เพียงข้อมูลเดียว

จึงสามารถสรุปได้ว่า แม้องค์การนั้นๆ จะใช้ภาษาใดเป็นภาษาหลักในการสื่อสารในองค์กรก็ตาม ก็ไม่ได้ส่งผลต่อระดับความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นอย่างเป็นรูปธรรม

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการว่าจ้างพนักงานชาวไทยที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้เปรียบเทียบกับพนักงานชาวญี่ปุ่นที่สามารถพูดภาษาไทยได้ ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 75 ตอบว่าต้องการว่าจ้างพนักงานชาวไทยที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้ โดยให้เหตุผลว่า ค่าจ้างถูก (ร้อยละ 44) มากที่สุด ตามมาด้วยเหตุผลว่า ทำงานได้ง่าย (ร้อยละ 33) มีความเข้าใจในรูปแบบองค์กรของญี่ปุ่น (ร้อยละ 28) ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เหลือซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25 ตอบว่าต้องการว่าจ้างชาวญี่ปุ่นที่สามารถพูดภาษาไทยได้ โดยกว่าครึ่งหนึ่งให้เหตุผลว่าเนื่องจาก ทำงานดี ทำงานได้ง่าย มีความเข้าใจในรูปแบบองค์กรของญี่ปุ่น มีความเข้าใจสูง และอยู่ด้วยนาน ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเหตุผลในการเลือกว่าจ้างพนักงานชาวไทยมักเป็นเหตุผลด้านงบประมาณเป็นหลัก ในขณะที่เหตุผลในการเลือกว่าจ้างพนักงานชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะเป็นเหตุผลเกี่ยวกับคุณสมบัติในการทำงานมากกว่า

ตำแหน่งที่จำเป็นต้องใช้พนักงานชาวไทยที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นมากที่สุดได้แก่ตำแหน่งพนักงานขาย รองลงมาคือตำแหน่งธุรการ ตำแหน่งผู้ประสานงาน ตำแหน่งเลขานุการ ตำแหน่งล่าม ตำแหน่งด้านเทคนิค ตำแหน่งบริหาร ตำแหน่งครูหรือวิทยากร และอื่นๆ ตามลำดับ

ตารางที่ 28 แสดงระดับความยากในการหาบุคลากรจำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความยาก
การค้า	4.33	0.52	มากที่สุด
ผู้ผลิต	4.00	1.15	มาก
ก่อสร้าง	3.00	0.00	ปานกลาง
การเงิน	4.40	0.55	มากที่สุด
การโฆษณาและสิ่งพิมพ์	5.00	0.00	มากที่สุด
หน่วยงานของรัฐ	3.71	1.11	มาก
บริการ	3.83	0.98	มาก
อื่นๆ	4.67	0.58	มากที่สุด

จากข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 28 พบว่าธุรกิจด้านการค้า การเงิน การโฆษณา/สิ่งพิมพ์ และอื่นๆ มีความยากในการหาบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด ธุรกิจด้านการผลิต หน่วยงานของรัฐ และบริการอยู่ในระดับมาก โดยมีเพียงธุรกิจด้านก่อสร้างเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นยังประสบกับปัญหาการหาบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อว่าจ้างเข้าทำงานในองค์กรของตน

เมื่อจำแนกตำแหน่งหน้าที่ของพนักงานที่มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่น ตามประเภทของธุรกิจ พบว่าประเภทของธุรกิจที่มีความแตกต่างกันไป จะมีความต้องการบุคลากรเพื่อเข้ารับผิดชอบในตำแหน่งที่ต่างกันไปด้วยเช่นกัน กล่าวคือ

- ธุรกิจประเภทการค้า ต้องการพนักงานที่มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่อทำงานเป็นพนักงานขาย มากที่สุด รองลงมาคือตำแหน่งธุรการ
- ธุรกิจประเภทผู้ผลิต ต้องการพนักงานที่มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่อทำงานเป็นล่ามมากที่สุด รองลงมาคือพนักงานขาย ธุรการ เลขานุการ บริหาร ตามลำดับ
- ธุรกิจประเภทการเงิน ต้องการพนักงานที่มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่อทำงานเป็นพนักงานขายมากที่สุด รองลงมาคือผู้ประสานงาน บริหาร ธุรการ เลขานุการ ล่าม ตามลำดับ
- ธุรกิจประเภทโฆษณาและสิ่งพิมพ์ ต้องการพนักงานที่มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่อทำงานเป็นพนักงานขายมากที่สุด รองลงมาคือผู้ประสานงาน ธุรการ ล่าม ตามลำดับ
- หน่วยงานภาครัฐ ต้องการพนักงานที่มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่อทำงานในตำแหน่งธุรการมากที่สุด รองลงมาคือผู้ประสานงาน เลขานุการ ตามลำดับ
- ธุรกิจประเภทบริการ ต้องการพนักงานที่มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่อทำงานเป็นพนักงานขาย ผู้ประสานงาน และเลขานุการมากที่สุด อันดับสองคือธุรการและล่าม
- ธุรกิจประเภทอื่นๆ มีความต้องการพนักงานที่มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่อทำงานเป็นเลขานุการมากที่สุด อันดับสองคือพนักงานขาย ผู้ประสานงาน ล่าม และเทคนิค

ตารางที่ 29 แสดงความยากง่ายในการหาบุคลากรที่พูดภาษาญี่ปุ่นจำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ

คนที่พูดญี่ปุ่น ได้มักทำงาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความยากง่าย
เลขา	3.89	0.94	มาก
ผู้ประสานงาน	4.36	0.79	มากที่สุด
ล่าม	4.05	1.18	มาก
ครู/วิทยากร	2.00	0.00	น้อย
เทคนิค	4.23	1.17	มากที่สุด
ธุรการ	4.04	0.88	มาก
บริหาร	4.23	0.83	มากที่สุด
เซลล์	4.25	0.99	มากที่สุด
อื่น ๆ	4.00	0.82	มาก

จากข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 29 พบว่าตำแหน่งผู้ประสานงาน ตำแหน่งทางเทคนิค ตำแหน่งบริหาร และตำแหน่งพนักงานขายมีระดับความยากของการสรรหาคูคลากรที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับตำแหน่งอื่นนอกเหนือจากตำแหน่งดังกล่าว มีระดับความยากของการสรรหาคูคลากรที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีเพียงตำแหน่งครูและวิทยากรเท่านั้นที่มีความยากของการสรรหาคูคลากรที่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความต้องการบุคลากรในตำแหน่งดังกล่าว มีไม่มากเท่ากับตำแหน่งอื่นๆ

ส่วนที่ 3 ความคาดหวังและความพึงพอใจในระดับความสามารถของพนักงานชาวไทยที่พูดภาษาญี่ปุ่น

3.1 ความคาดหวัง

เมื่อพิจารณาตามทักษะด้านต่างๆ ที่ผู้ประกอบการคาดหวัง พบว่าทักษะที่ผู้ประกอบการมีความคาดหวังมากเป็นอันดับ 1 ได้แก่ทักษะด้านการทำความเข้าใจและการตัดสินใจ รองลงมาคือทักษะด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ส่วนทักษะที่ได้รับความคาดหวังเป็นอันดับ 3 ได้แก่ทักษะด้านความสามารถในการประสานงาน สำหรับทักษะด้านการล่าม และทักษะด้านการบริหารจัดการ เป็นอันดับ 4 ทักษะด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เป็นอันดับ 5 และอันดับสุดท้ายคือทักษะด้านการแปล ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 67 ต้องการบุคลากรที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับ N2³ รองลงมาเป็นระดับ N1 โดยคิดเป็นร้อยละ 23 ระดับ N3 ร้อยละ 8 และระดับ N4 ร้อยละ 2 ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าผู้ที่ต้องการเข้าทำงานในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวญี่ปุ่น จำเป็นต้องสอบผ่านอย่างน้อยระดับ N2 จึงจะมีโอกาสได้รับการว่าจ้างสูง

ตารางที่ 30 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังต่อทักษะด้านต่างๆ

ลำดับ	ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับ ความคาดหวัง
1	ความคาดหวังต่อความเข้าใจในรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	4.00	0.816	มาก
2	ความคาดหวังต่อความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	3.53	0.892	มาก
3	ความคาดหวังต่อความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	4.08	0.731	มาก
4	ความคาดหวังต่อความพยายามที่จะปรับตัวให้	4.04	0.676	มาก

³ การสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น เป็นการวัดความสามารถทางทักษะแต่ละด้านและความสามารถด้านการสื่อสาร โดยจะวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนในสถานการณ์จริง ผลการสอบจะแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยระดับที่สูงที่สุดคือระดับ N1 ระดับความสามารถทั้ง 5 ระดับสามารถอธิบายโดยคร่าวๆ ได้ดังนี้ ระดับ N1 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในวงกว้างได้ ระดับ N2 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ชีวิตประจำวันได้ และสามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ในวงกว้างได้ในระดับหนึ่ง ระดับ N3 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ในระดับหนึ่ง ระดับ N4 สามารถเข้าใจพื้นฐานภาษาญี่ปุ่น ระดับ N5 สามารถเข้าใจพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นได้ในระดับหนึ่ง

เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น				
5	ความคาดหวังต่อความรู้ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.10	1.026	น้อย
6	ความคาดหวังต่อความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.76	1.146	น้อย
7	ความคาดหวังต่อความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	2.29	1.041	น้อย
8	ความคาดหวังด้านการประสานงาน	4.47	0.680	มากที่สุด
9	ความคาดหวังต่อความรวดเร็วในการทำงาน	4.18	0.755	มาก
10	ความคาดหวังต่อความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	4.41	0.788	มากที่สุด
11	ความคาดหวังต่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	4.04	0.735	มาก
12	ความคาดหวังต่อการวางแผน	4.00	0.816	มาก
13	ความคาดหวังต่อการบริหารเวลา	4.14	0.816	มาก
รวม		3.69	0.525	มาก

จากตารางที่ 30 จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการมีความคาดหวังในทักษะด้านการประสานงาน และ ความถูกต้องแม่นยำในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด ตามมาด้วยความรวดเร็วในการทำงาน การบริหารจัดการเวลา ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนความคาดหวังในความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจและการเมืองญี่ปุ่นนั้น อยู่ในระดับน้อย

ระดับความคาดหวังในทักษะที่ได้เรียนรู้กับตัวแปรด้านต่างๆ (ภาคผนวก ก.: ตารางที่ 88 – ตารางที่ 92)

เมื่อวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของบัณฑิตชาวไทยในภาพรวมพบว่า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นอาศัยในประเทศไทย ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย และภาษาหลักที่ใช้ในการทำงาน ไม่ส่งผลที่ชัดเจนต่อความแตกต่างของระดับความคาดหวังในทักษะต่างๆ ของบัณฑิต แต่เมื่อจำแนกตามประเภทของธุรกิจพบความแตกต่างด้านความคาดหวังต่อทักษะด้านความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น โดยธุรกิจภาคการค้า การเงิน และหน่วยงานภาครัฐจะคาดหวังความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ภาคอื่นๆ จะคาดหวังในประเด็นเดียวกันนี้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นอกจากนี้ในธุรกิจโฆษณาและสิ่งพิมพ์ จะคาดหวังความรู้ความเข้าใจในเศรษฐกิจและการเมืองญี่ปุ่นอยู่ในระดับที่สูงกว่าธุรกิจภาคอื่นๆ สำหรับทักษะด้านอื่นๆ

เมื่อจำแนกตามรูปแบบของธุรกิจ คือการเปรียบเทียบระหว่างธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวไทย กับธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น พบว่าธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังต่อทักษะด้านความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น ความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ และการเมืองญี่ปุ่น สูงกว่าธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น ในทางกลับกันทักษะที่ธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังน้อยกว่าธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่นได้แก่ ด้านการประสานงาน

ความรวดเร็วและความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวางแผน และการบริหาร เวลา

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวไทย มีแนวโน้มที่จะเน้นความรู้ความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นมากกว่า ในขณะที่ธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่นมักเน้นความสามารถในการทำงานในภาพรวมมากกว่า

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นมีความคาดหวังต่อทักษะความสามารถด้านการทำความเข้าใจและการตัดสินใจ ตลอดจนถึงทักษะในการประสานงานและความถูกต้องแม่นยำในการทำงานของบุคลากรชาวไทยที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด โดยให้ความสำคัญกับทักษะพื้นฐานด้านการใช้ภาษาและการสื่อสารเป็นปัจจัยรอง นอกจากนี้บุคลากรที่จะได้รับความต้องการในการว่าจ้างจากผู้ประกอบการ ต้องมีระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นไม่ต่ำกว่าระดับ N2⁴ และหากมีความสามารถอยู่เพียงระดับ N3 หรือ N4 โอกาสในการได้รับการว่าจ้างจะมีน้อย นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ พบว่าธุรกิจภาคการค้า การเงิน และหน่วยงานภาครัฐจะมีคาดหวังต่อความเข้าใจของบุคลากรต่อวัฒนธรรมญี่ปุ่นอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ภาคอื่นๆ จะคาดหวังในประเด็นเดียวกันนี้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ในขณะที่ธุรกิจโฆษณาและสิ่งพิมพ์ จะคาดหวังความรู้ความเข้าใจในเศรษฐกิจและการเมืองญี่ปุ่นอยู่ในระดับที่สูงกว่าธุรกิจในภาคอื่นๆ

นอกจากนี้ธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวไทย มีแนวโน้มที่จะเน้นทักษะด้านภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น ในขณะที่ธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่นมักเน้นความสามารถในการทำงานในภาพรวม ดังนั้นข้อมูลนี้จึงสามารถแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างการให้ความสำคัญของทักษะที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของผู้นำองค์กรด้วย

สำหรับตัวแปรด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำนวนปีที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย และภาษาที่ใช้ในการทำงานนั้น ไม่พบรูปแบบความสัมพันธ์ที่ชัดเจน

3.2 ความพึงพอใจ

เมื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความพึงพอใจต่อทักษะด้านต่างๆ ของพนักงานที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น พบว่าความพึงพอใจส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยทักษะที่ได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับ

⁴ การสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น เป็นการวัดความสามารถทางทักษะแต่ละด้านและความสามารถในการสื่อสาร โดยจะวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนในสถานการณ์จริง ผลการสอบจะแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยระดับที่สูงที่สุดคือระดับ N1 ระดับความสามารถทั้ง 5 ระดับสามารถอธิบายโดยคร่าวๆ ได้ดังนี้ ระดับ N1 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในวงกว้างได้ ระดับ N2 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ชีวิตประจำวันได้ และสามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ในวงกว้างได้ในระดับหนึ่ง ระดับ N3 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ในระดับหนึ่ง ระดับ N4 สามารถเข้าใจพื้นฐานภาษาญี่ปุ่น ระดับ N5 สามารถเข้าใจพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นได้ในระดับหนึ่ง

แรก ได้แก่ทักษะด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ทักษะที่ได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับ 2 ได้แก่ทักษะด้านการทำความเข้าใจและการตัดสินใจ อันดับที่ 3 ได้แก่ทักษะภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ อันดับที่ 4 ได้แก่ทักษะด้านการบริหารจัดการ

ตารางที่ 31 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อทักษะด้านต่างๆ

ลำดับ	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความคาดหวัง
1	ความเข้าใจในรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	3.47	1.002	มาก
2	ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	3.20	0.866	ปานกลาง
3	ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	3.27	1.016	ปานกลาง
4	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม องค์กรแบบญี่ปุ่น	3.35	0.903	ปานกลาง
5	ความรู้ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.55	1.022	น้อย
6	ความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.61	0.885	ปานกลาง
7	ความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	2.57	0.957	น้อย
8	การประสานงาน	3.20	1.154	ปานกลาง
9	ความรวดเร็วในการทำงาน	3.27	1.076	ปานกลาง
10	ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	3.31	0.918	ปานกลาง
11	การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	2.90	0.770	ปานกลาง
12	การวางแผน	2.92	1.040	ปานกลาง
13	การบริหารเวลา	2.96	0.995	ปานกลาง
	รวม	3.27	0.995	ปานกลาง

จากตารางที่ 31 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อทักษะด้านต่างๆ แล้ว ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อระดับทักษะความสามารถด้านต่างๆ ของบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงทักษะด้านความเข้าใจในรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นเพียงด้านเดียวเท่านั้น ที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจต่อระดับความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และการเมืองญี่ปุ่นอยู่ในระดับน้อย

ระดับความพึงพอใจในทักษะที่ได้เรียนรู้กับตัวแปรด้านต่างๆ (ภาคผนวก ก.: ตารางที่ 93 – ตารางที่ 97)

ไม่พบรูปแบบความแตกต่างที่ชัดเจนต่อความพึงพอใจในทักษะด้านต่างๆ ของบัณฑิตซึ่งสัมพันธ์กับตัวแปรที่ได้ตั้งไว้

สรุปผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของกลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น

จากการศึกษาพบว่า บริษัทส่วนมากมีความจำเป็นในการว่าจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่น และในปัจจุบันหลายบริษัทก็ได้ทำการว่าจ้างพนักงานที่มีทักษะเฉพาะด้านนี้ แต่อย่างไรก็ตามบริษัทเหล่านี้แสดงความคิดเห็นตรงกันว่า การสรรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมนั้น ทำได้ยากลำบากมาก จึงทำให้บางบริษัทยังไม่สามารถว่าจ้างบุคลากรเข้าเป็นพนักงานได้แม้ว่าจะมีความต้องการบุคลากรในสาขานี้อยู่มากก็ตาม

อย่างไรก็ตาม แม้องค์กรต่างๆ ที่ทำการเก็บข้อมูลจะเป็นบริษัทธุรกิจที่ดำเนินการโดยชาวญี่ปุ่น แต่จากการศึกษาพบว่า ภาษาที่กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามกว่าครึ่งหนึ่งใช้เป็นภาษาหลักในการดำเนินงานนั้น คือภาษาอังกฤษ ในขณะที่บริษัทที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาหลักโดยอาศัยล่ามเป็นตัวกลางในการสื่อสารนั้นมีอยู่ไม่ถึงร้อยละ 10 เท่านั้น จากข้อมูลนี้เอง แสดงให้เห็นว่า ไม่เพียงแต่ความสามารถในภาษาญี่ปุ่นเพียงเท่านั้น แต่ความสามารถและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษก็ยังคงมีความจำเป็นด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นหากต้องการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของตน บัณฑิตก็ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นควบคู่กันไปกับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษด้วย

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นที่มีต่อบุคลากรที่จบการศึกษาทางด้านนี้พบว่า ผู้ประกอบการส่วนมากมีความคาดหวังต่อบัณฑิตอยู่ในระดับ “มาก” ถึง “มากที่สุด” โดยผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นจะมีความคาดหวังต่อทักษะด้านการทำงานในภาพรวม ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การประสานงาน หรือความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน มากกว่าที่จะมุ่งเน้นทักษะด้านการใช้ภาษาเพียงอย่างเดียว ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับระดับความพึงพอใจซึ่งอยู่เพียงระดับ “ปานกลาง” เท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าบัณฑิตยังจำเป็นต้องพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองความคาดหวังที่มีอยู่สูง อีกทั้งยกระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการให้มีเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในบทนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวกับความคาดหวังของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ต่อการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา จากข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งรวบรวมโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนบรรยายในเชิงพรรณนา เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงลึกของผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งได้ประมวลไว้ในบทที่แล้ว ทั้งนี้โดยแยกกลุ่มเป้าหมายที่ได้ทำการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

- **กลุ่มบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา** และมีความต้องการจะศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 25 คน และ
- **กลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น** ที่เป็นผู้ว่าจ้างบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา โดยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 14 คน

ผลจากการทำการสัมภาษณ์เป็นดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา

กลุ่มผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้นว่า ทำงานในบริษัทเอกชน เป็นล่ามอิสระ เป็นอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันศึกษาต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงส่งผลให้รูปแบบการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงานของผู้ตอบสัมภาษณ์มีความแตกต่างกันออกไป ทั้งผู้ที่มีโอกาสได้ทำงานกับคนญี่ปุ่นและใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงานตลอดเวลา ผู้ที่ใช้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงานแต่ยังไม่มีโอกาสได้ทำงานกับคนญี่ปุ่นโดยตรง และผู้ที่ทำงานในบริษัทญี่ปุ่นแต่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม ในการทำการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ ผู้วิจัยได้เน้นเฉพาะประเด็นสำคัญหลักๆ 5 ประเด็น ได้แก่

1.1 สาเหตุที่เลือกเรียนด้านญี่ปุ่นศึกษา

1.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านวัฒนธรรมและการสื่อสารที่พบในการประกอบวิชาชีพกับคนญี่ปุ่น

1.3 ความพึงพอใจในผลการทำงานของตน

1.4 ความคาดหวังต่อหลักสูตรการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำการสัมภาษณ์บัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1.1 สาเหตุที่เลือกเรียนด้านญี่ปุ่นศึกษา

ผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่เลือกเรียนวิชาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาหลักเพราะชื่นชอบในประเทศและภาษาญี่ปุ่น โดยส่วนหนึ่งอธิบายว่าได้รับอิทธิพลจากการชมละคร การ์ตูนญี่ปุ่น และบางรายให้เหตุผลว่าชื่นชอบนักร้องญี่ปุ่น นอกจากนี้ ส่วนหนึ่งของผู้ตอบสัมภาษณ์เชื่อว่า เมื่อจบการศึกษาในสาขานี้และออกไปประกอบวิชาชีพ จะมีโอกาสได้รับรายได้ที่สูง และมีโอกาสเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นสูงมากขึ้นอีกด้วย จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยต่างๆ ที่ได้รับมาเหล่านี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับภาษาและประเทศญี่ปุ่นให้มากยิ่งขึ้นในระดับอุดมศึกษา

1.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านวัฒนธรรมและการสื่อสารที่พบในการประกอบวิชาชีพกับคนญี่ปุ่น

ผู้ตอบสัมภาษณ์เกือบทุกรายแสดงความคิดเห็นว่าคนญี่ปุ่นเป็นชนชาติที่มีจิตใจดี จริงใจ ชอบช่วยเหลือ มีวินัยและทุ่มเทกับการทำงาน มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อีกทั้งยังเน้นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ส่วนตน แต่อย่างไรก็ตามผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนมากมองว่าสามารถทำงานเข้ากับคนญี่ปุ่นได้ยากในระดับหนึ่ง เนื่องจากรูปแบบการทำงานของคนญี่ปุ่น มีลักษณะที่แตกต่างจากการทำงานของคนไทย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยการปรับตัวเพื่อเข้ากับวัฒนธรรมการทำงานของคนญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการรักษาเวลา และการทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบ ตลอดจนรูปแบบการสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอยู่ตลอดเวลา ซึ่งค่อนข้างจะขัดกับลักษณะนิสัยของคนไทย แต่หากปรับตัวเข้ากับรูปแบบการทำงานและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นได้แล้ว ก็สามารถที่จะทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาตนเองอีกด้วย นอกจากนี้ยังแสดงความคิดเห็นว่ารูปแบบการทำงานของชาวญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างที่น่าจะนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่องค์กร ทั้งนี้สามารถสรุปประเด็นที่ผู้ตอบสัมภาษณ์มองว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานกับคนญี่ปุ่นได้เป็น 2 ประเด็นหลักด้วยกันได้แก่

➤ **ประเด็นทางด้านแนวความคิดและวัฒนธรรม** ผู้ให้สัมภาษณ์มักพบปัญหาและอุปสรรคดังต่อไปนี้ เมื่อทำงานร่วมกับคนญี่ปุ่น

- เน้นการทำงานเป็นระบบ กล่าวคือ ไม่ยืดหยุ่น เน้นการปฏิบัติงานตามขั้นตอนมากกว่าผลการปฏิบัติงาน
- ต้องมีการรายงานผลแก่ผู้บังคับบัญชาตลอดเวลา ซึ่งในบางครั้งผู้ตอบสัมภาษณ์มองว่าเป็นการเสียเวลาโดยใช้เหตุ
- เข้มงวด จริงจังและมีระเบียบวินัยในการทำงานสูงมากกว่าคนไทย เช่นถ้าจะหยุดงานต้องมีใบลาและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้รับรู้ ทำให้เกิดความเครียด ความกดดัน และความอึดอัดในการทำงานสูง
- คนญี่ปุ่นละเอียดและจุกจิกกับเรื่องๆ (คนไทยคิดว่าเป็น) เรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง จนทำให้ไม่มีความสุขในการทำงาน
- คนญี่ปุ่นจะแบ่งแยกระหว่างเวลาทำงาน กับเวลาส่วนตัวอย่างชัดเจน ในขณะที่คนไทยมีลักษณะเช่นนี้น้อยกว่า จึงทำให้คนไทยรู้สึกอึดอัดในการทำงานเป็นบางครั้ง เช่นไม่สามารถรับประทานอาหาร หรือทำอย่างอื่นที่นอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมายในเวลาทำงาน
- คนญี่ปุ่นไม่เข้าใจวัฒนธรรม ทักษะคิดและความคิดของคนไทย ทำให้เกิดความแตกต่าง และแบ่งแยกระหว่างคนญี่ปุ่นกับคนไทย และทำให้คนไทยหลายคนรับไม่ได้
- พื้นฐานทางความคิด ทักษะคิดและความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ไม่ตรงกันทำให้สื่อสารกันไม่ได้ อย่างไม่ราบรื่น เช่นเกิดการเข้าใจผิดระหว่างกันและกันเป็นต้น

➤ **ประเด็นทางด้านภาษาและการสื่อสาร** มักพบปัญหาและอุปสรรคดังต่อไปนี้ เมื่อทำงานร่วมกับคนญี่ปุ่น

- คนญี่ปุ่นพูดเร็ว ทำให้ฟังตามไม่ทัน
- ระดับการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ มีหลายระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการใช้ภาษาสุภาพ ทำให้การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามสถานการณ์นั้นๆ เป็นไปได้ยาก
- ตัวอักษรจีนมีมากและทำให้ยากต่อการจดจำ
- คนญี่ปุ่นไม่ชอบแสดงความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา และการทำความเข้าใจในกริยาท่าทางต่างๆ ของคนญี่ปุ่นเป็นไปได้ยาก
- การใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสื่อสารระหว่างองค์กร

นอกจากนี้เมื่อกล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่จำเป็นต้องพัฒนาเมื่อทำงานกับคนญี่ปุ่น ผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มองว่าประเด็นเรื่องพัฒนาการทางด้านทักษะการใช้ภาษาในด้านต่างๆ ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด แต่นอกจากนี้แล้วปัจจัยสำคัญที่ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อที่จะทำให้การทำงานกับคนญี่ปุ่นดำเนินลุล่วงไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพได้แก่

- ประสบการณ์จริงในการฝึกสนทนาภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์และวิชาชีพต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป
- การยกระดับความสามารถในการประสานงานภายในองค์กร
- ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- เพิ่มคำศัพท์ต่างๆ ที่ควรรู้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะศัพท์เฉพาะ เพื่อสามารถทำงานได้ครอบคลุมและกว้างมากขึ้น

1.3 ความพึงพอใจในผลการทำงานของตน

ผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่พึงพอใจกับผลการทำงานของตน และเห็นว่าสิ่งที่ตนได้เรียนมาในระดับปริญญาตรีนั้นเป็นประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ อย่างไรก็ตามบางกลุ่มยังมองว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรีไม่เพียงพอที่จะทำให้สามารถสื่อสารกับคนญี่ปุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร กล่าวคือ สิ่งที่เรียนมาจากมหาวิทยาลัยยังไม่เพียงพอกับระดับความสามารถที่จำเป็นในการประกอบอาชีพจริง ทำให้ความพึงพอใจในผลการทำงานของตนมีตำหนิเพราะรู้สึกว่าคุณยังไม่มี ความชำนาญและเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพที่ตนประกอบอยู่มากพอ ซึ่งผู้ที่มองว่ายังไม่ค่อยพึงพอใจในผลการทำงานของตน มักให้เหตุผลว่า

- ภาษาญี่ปุ่นค่อนข้างยากและมีตัวอักษรจีนที่จำเป็นต้องจำในปริมาณสูง แต่คำศัพท์ต่างๆ ที่ได้เรียนจากมหาวิทยาลัยยังมีไม่เพียงพอในการใช้ทำงานจริง จึงทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะต้องคอยตรวจหาคำศัพท์ และฝึกจดจำคำศัพท์ใหม่ๆ ตลอดเวลา
- คนญี่ปุ่นมักพูดเร็วเกินไปจนทำให้ฟังไม่ทัน ทำให้บ่อยครั้งที่สื่อสารภาษาญี่ปุ่นไม่รู้เรื่องและจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษแทนในที่สุด
- สิ่งที่เรียนมาจากมหาวิทยาลัย แตกต่างโดยสิ้นเชิงกับแนวปฏิบัติในการทำงานจริง
- เนื่องจากภาษาที่ได้เรียนมาเป็นภาษากลาง ซึ่งพูดด้วยน้ำเสียงที่ค่อนข้างชัดเจน ดังนั้นเมื่อทำงานจริง แล้วต้องพบกับคนที่ไม่ได้พูดด้วยภาษากลาง (เช่นภาษาในแถบคันไซ ภาษาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น) หรือคนที่พูดด้วยน้ำเสียงที่ฟังยาก (เช่นเสียงทุ้ม เสียงในลำคอ) ทำให้ไม่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ความสามารถในการเขียนรายงานเพื่อนำเสนอต่อคนญี่ปุ่นยังมีไม่พอ เพราะคนญี่ปุ่นต้องการบันทึกที่ละเอียดและมีเนื้อหาครบถ้วน

1.4 ความคาดหวังต่อหลักสูตรการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

ผู้ตอบการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาค่อนข้างสูง โดยคาดหวังว่าหากจะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทอยากให้มีเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนที่หลากหลาย และตอบสนองความต้องการในการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพของตน เพื่อเป็นปัจจัยในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน โดยผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคาดหวังต่อหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในหลากหลายประเด็นเป็นต้นว่า

- ต้องการให้การเรียนการสอนเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ในเชิงปฏิบัติ และเชิงทฤษฎีเข้าด้วยกัน โดยมีพื้นฐานบนการศึกษาหาความรู้จากหนังสือต่างๆ ด้วยตนเอง ประกอบกับคำแนะนำของผู้สอน
- ให้มีการฝึกฝนการพูดอย่างจริงจังโดยเน้นประสบการณ์ในการใช้ภาษาจริง ให้มากกว่าในระดับปริญญาตรี เพื่อสร้างความพร้อมในการออกไปประกอบวิชาชีพขั้นสูง
- (ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับล่ามและการแปล) อยากศึกษาเทคนิคแนวทางในการทำความเข้าใจเพื่อจับประเด็นและวิเคราะห์เนื้อหาอย่างรวดเร็วและถูกต้อง อีกทั้งการวิเคราะห์ความหมายที่ลึกซึ้ง รวมถึงคำศัพท์เฉพาะทางและบทสนทนาในแต่ละบริบท
- เป็นการเรียนการสอนที่ให้ความรู้ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนการทำงานกับคนญี่ปุ่น เพื่อไปเป็นประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพในสาขาต่างๆ โดยมีความสามารถทางภาษาเป็นตัวเสริม และมีการให้ทักษะความรู้ด้านการทำงาน เช่นการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหา ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นด้วย
- เมื่อจบการศึกษาแล้ว ผู้เรียนควรผ่านการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นในระดับสูง และมีความสามารถในการใช้ภาษาได้เกือบเท่าเจ้าของภาษา

จากข้อมูลที่ได้ สามารถแบ่งประเด็นสำคัญออกได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

- ปัจจัยที่คิดว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ว่าจ้างใช้ตัดสินใจเลือกรับบุคลากร

ผู้ตอบสัมภาษณ์ทุกคนมองว่าทักษะความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดที่บริษัทญี่ปุ่นจะพิจารณารับเข้าทำงาน และนอกจากนี้แล้วปัจจัยดังต่อไปนี้เป็นปัจจัยเสริมที่ผู้ตอบสัมภาษณ์คาดว่าเป็นปัจจัยที่ผู้ว่าจ้างจะพิจารณารับบุคลากรเข้าทำงานในองค์กรหรือไม่

- ความเข้าใจวัฒนธรรมการทำงานของชาวญี่ปุ่น เข้าใจพฤติกรรมของชาวญี่ปุ่น และรู้จักกาลเทศะ
- ความมีวินัยและความตั้งใจในการทำงาน เช่นการตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้นในการรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย
- ความสามารถในการสื่อสารกับคนญี่ปุ่นซึ่งไม่ใช่แค่ความเก่งทางด้านภาษา แต่รวมถึงไหวพริบ และความพยายามในการสื่อสาร
- มีความรอบรู้ในเรื่องงานที่รับผิดชอบ

➤ ทักษะที่ต้องการพัฒนาเมื่อเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเน้นทักษะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยเน้นพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ มากที่สุด ทั้งนี้สามารถแบ่งทักษะที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับการพัฒนาออกเป็น 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะพื้นฐานด้านการใช้ภาษา ทักษะด้านการแปล ทักษะด้านการใช้ภาษาเชิงธุรกิจ ทักษะด้านการประสานงาน และความรู้พื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ ตามลำดับ

ก. ทักษะพื้นฐานด้านการใช้ภาษา

ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางการใช้ภาษาทั้ง 4 ทักษะ ซึ่งได้แก่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลที่ได้พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยส่วนมากเน้นทักษะการฟัง และการพูด มากกว่าการอ่าน และการเขียน โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งแสดงความเห็นว่า

“ทักษะการฟัง พูด เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการทำงาน แต่กลายเป็นว่าการฟังพูด ยังอ่อนมากสำหรับการศึกษาในประเทศไทยเพราะเน้นการเรียนการสอนแบบท่องจำ แต่ไม่เน้นการฝึกลองพูดในสถานการณ์จริง ดังนั้นจึงคิดว่าควรฝึกทักษะด้านการพูดให้มากกว่านี้ ทั้งการฟังและการพูดแบบทั่วไปและแบบธุรกิจ รวมทั้งการฝึกการสนทนาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการทำงาน”

นอกจากนี้แล้วผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นคล้ายคลึงกันในเรื่องของความยากในการรู้จักใช้ภาษาและคำพูดต่างๆ ตลอดจนการแยกแยะรูปแบบการใช้ภาษาให้เหมาะสมตามสถานการณ์ ตลอดจนวิธีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามชนชั้นและสถานภาพของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ดังนั้นทักษะในการรู้จักแยกแยะที่

จะใช้รูปแบบของภาษาต่างๆ ตามสถานการณ์จึงเป็นอีกทักษะหนึ่งที่ต้องการได้รับหากศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา

ข. ทักษะด้านการแปล

ในบรรดาทักษะทางการใช้ภาษาทั้งหมด ทักษะทางการแปล เป็นทักษะที่ได้รับการให้ความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาในด้านทักษะการแปลแบบล่าม ทั้งล่ามแปลตรง และล่ามแปลตาม จะเป็นสิ่งที่ได้รับการให้สนใจจากผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลที่เน้นศัพท์ทางเทคนิคเฉพาะ และศัพท์ช่างต่างๆ ที่ยังไม่เคยเจอ หรือไม่เคยได้ศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยหลายคนมองว่าการสร้างองค์ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับศัพท์เทคนิคต่างๆ เช่นศัพท์เกี่ยวกับชิ้นส่วนรถยนต์ หรือคำศัพท์เฉพาะด้านอื่นๆ เป็นสิ่งที่ควรมีในหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะมีบริษัทญี่ปุ่นที่มีโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งอธิบายว่า

“อยากให้มีการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านคำศัพท์ในสายโรงงานการผลิต

เนื่องจากชาวญี่ปุ่นมาลงทุนสร้างโรงงานผลิตในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก แต่ในชั้นเรียนในมหาวิทยาลัยยังขาดการปูพื้นฐานด้านนี้อยู่ เมื่อประสบกับภาวะการในสายงานจริงแล้ว นักศึกษาจบใหม่ ไม่มีความรู้ที่พร้อมจะทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพจริงตามที่บริษัทคาดหวังไว้ ปัญหาและสภาวะกดดันจึงตกอยู่กับบุคคลเหล่านั้นเป็นจำนวนมาก แม้ว่าการตลาดต้องการ “ล่าม” เป็นจำนวนมาก แต่ผู้ที่ไม่ต้องการทำอาชีพ “ล่าม” ก็มีไม่น้อยเช่นกัน นอกจากนี้ แม้จะจบจากสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นโดยตรง แต่มหาวิทยาลัยยังขาดหลักสูตรการปูพื้นฐาน และการแนะนำเทคนิคต่างๆ สำหรับการแปลล่ามทั้งล่ามพูดและแปลเอกสาร”

ค. ทักษะด้านการใช้ภาษาเชิงธุรกิจ

ทักษะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญมากรองลงมา ได้แก่ทักษะด้านการใช้ภาษาเชิงธุรกิจ โดยหลายคนมองว่ายังขาดการเรียนการสอนในเรื่องนี้อย่างเพียงพอในระดับปริญญาตรี ไม่ว่าจะ เป็นทักษะเกี่ยวกับการอ่านข้อมูลทางธุรกิจ เช่นสถิติ หรือกราฟต่างๆ ตลอดจนเทคนิคในการนำเสนอข้อมูลให้น่าสนใจและเข้าใจง่าย เทคนิคการจับประเด็น หรือจับใจความสำคัญ การเขียนรายงานในรูปแบบต่างๆ การเขียนจดหมาย หรืออีเมลติดต่อกับลูกค้าซึ่งจะต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ หรือการติดต่อกับลูกค้าในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนการพูดนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับงานต่อหน้าลูกค้าชาวญี่ปุ่น โดยสามารถสรุปทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเชิงธุรกิจที่ได้รับการคาดหวังว่าได้ดังนี้

- การอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงธุรกิจ เช่นอ่านรายงานประจำปี อ่านและประมวลสถิติต่างๆ การจับใจความสำคัญ ตลอดจนการวิพากษ์วิเคราะห์เนื้อหาต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น รวมถึงความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจกับคนญี่ปุ่น
- การนำเสนอความคิด แผนงาน หรือผลงานต่อหน้าคนญี่ปุ่น เพื่อให้น่าสนใจ กระชับและเข้าใจง่าย
- การเขียนรายงานต่างๆ เช่นรายงานการประชุม รายงานประจำปี รายงานการดำเนินงาน ตลอดจนการเขียนจดหมายในรูปแบบและสถานการณ์ต่างๆ ให้ถูกกาลเทศะ ทั้งจดหมายที่เป็นเอกสาร และที่เป็นอีเมล
- วิธีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าในสถานการณ์ต่างๆ

ง. ทักษะด้านการประสานงาน

ผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนแสดงความคิดเห็นว่า การติดต่อประสานงานเป็นอีกหนึ่งทักษะที่จำเป็นในการทำงาน และต้องการความเข้าใจทางวัฒนธรรมเป็นอย่างสูง ทั้งนี้เพราะผู้ประสานงานเป็นเสมือนผู้ที่เชื่อมโยงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนให้ทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ และปราศจากข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนใดๆ ดังนั้น หากผู้ประสานงานมีความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม และมีความสามารถในการประสานงานได้เป็นอย่างดี ก็จะสามารถสร้างความกลมกลืนและเป็นหนึ่งเดียวในการทำงานร่วมกับชาวญี่ปุ่น และลดความขัดแย้งลงได้นั่นเอง มีผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“ดิฉันต้องการมีทักษะในการสื่อสารภาษาญี่ปุ่นด้วยภาษาญี่ปุ่นที่คนญี่ปุ่นใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวันจริง ๆ เช่น ภาษาพูด หรือภาษาที่มาจากต่างประเทศ เพื่อให้การใช้ภาษาของดิฉันเป็นธรรมชาติคะ นอกจากนี้แล้วก็ยังมีในเรื่องของภาษาท้องถิ่น เพราะบางที่เจ้านายที่มาทำงานโรงงานส่วนใหญ่จะมาจากฝั่งคันไซ บางที่เค้าผลอใช้ภาษาถิ่นกับเรา ทำให้เรางงและฟังไม่ออกในบางที่ ดังนั้นเราก็เลยต้องเรียนรู้การฟังให้มาก ๆ เพราะ ญี่ปุ่นก็มีสำเนียงพื้นบ้าน ซึ่งจริงๆ แล้วก็เหมือนบ้านเรา จากประสบการณ์ที่เรียนภาษาญี่ปุ่นมาในระดับปริญญาตรีมีการสอนแค่ไวยากรณ์ไม่มีการเน้นถึงการเลือกใช้ภาษาให้ถูกต้องกับสถานการณ์ และยังไม่มีการเน้นเรื่องการใช้สำนวนที่ใช้ในชีวิตประจำวันนอกจากสำนวนพื้นฐานที่เรียนเมื่อเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น นอกจากนี้ไม่มีการเน้นให้เห็นความสำคัญของรูปสุภาพซึ่งมีความจำเป็นมากในการทำงาน ดังนั้นจึงคาดหวังว่าจะได้รับทักษะต่างๆ เหล่านี้ตอนเรียนปริญญาโทคะ”

ไม่เพียงแต่ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นเท่านั้น การที่จะทำหน้าที่ผู้ประสานงานที่ดีได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักมารยาททางสังคม มารยาทในองค์กร หรือมารยาทในการทำธุรกิจ เป็นอย่างดีอีก

ด้วย การเข้าใจวัฒนธรรมการทำงานของคนญี่ปุ่นและมารยาทที่ควรปฏิบัติต่อคนญี่ปุ่นจึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนหยิบยกขึ้นมาว่าต้องการจะได้ทราบหากเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

จ. ความรู้พื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ

นอกจากความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและถ่องแท้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแล้ว มีผู้ให้สัมภาษณ์บางรายมองว่า การปูความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพด้านอื่นๆ ก็เป็นสิ่งที่สำคัญไม่แพ้กัน เพราะหากมีความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียว จะทำให้โอกาสในการเลือกอาชีพอยู่ในวงจำกัดแค่เพียง ล่าม ไกด์ ผู้ประสานงาน เท่านั้น แต่หากมีความรู้พื้นฐานในด้านอื่นๆ เช่น ความรู้ทางด้านการบริหารธุรกิจเบื้องต้น การบัญชี ระบบISO หรือระบบต่างๆ ที่มักนิยมใช้ในองค์กรญี่ปุ่น รวมถึงความรู้ด้านสถิติ ก็สามารถนำความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นไปเป็นตัวต่อยอดให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน และมีโอกาสในการประกอบวิชาชีพอื่นๆ อย่างกว้างขวางต่อไป ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศัพท์เทคนิคและวิธีการใช้ต่าง ๆ เช่น ด้านบัญชี วิศวกรรม อุตสาหกรรม ฯลฯ เป็นสิ่งที่หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรียังไม่ครอบคลุมได้ทั้งหมด นักศึกษาจำนวนมากที่จบออกไปทำงานมักจะประสบปัญหา กับสิ่งเหล่านี้มาก เพราะนักศึกษาภาษาญี่ปุ่นมักจะเรียนแต่โครงสร้างทั่วไปของ ภาษา จึงมีความรู้แค่ภาษาอย่างเดียว แต่พอทำงานจริงอาจจะต้องเจอกับงาน หลากๆประเภท เมื่อไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานนั้นๆ เช่น บัญชี การผลิต ฯลฯ บวกกับมีศัพท์เฉพาะทางมากมาย ทำให้กลุ่มนักศึกษาที่จบใหม่เหล่านั้น เกิดความ ท้อแท้ ไม่เข้าใจ แปลไม่ได้ หรือประสานงานไม่ได้ และเปลี่ยนงานไป ซึ่งเหตุการณ์ ต่างๆ เหล่านี้มักจะพบได้บ่อยในวงการคนทำงานที่เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น สิ่ง ที่ป้องกันได้คือการปลูกฝังและปูพื้นฐานตั้งแต่ในการเรียน เพื่อให้ได้นักศึกษาที่จบ ออกมาอย่างมีคุณภาพมากที่สุด”

➤ แนวทางการเรียนการสอนที่คาดหวังในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

สำหรับแนวทางการเรียนการสอนที่ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอให้จัดทำในระดับบัณฑิตศึกษา โดยคาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะต่างๆ ของผู้เรียนนั้น ส่วนใหญ่ต้องการให้เน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อเตรียม ความพร้อมในการออกไปทำงานจริงกับคนญี่ปุ่น โดยเน้นทักษะความรู้ที่จำเป็นในแต่ละสาขาวิชาชีพ ทั้งนี้ สามารถแบ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการเสนอขึ้นมาออกได้เป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

ก. การเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

ระดับการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน ผู้ให้ข้อมูลแสดงความเห็นตรงกันว่าการฝึกนำไปใช้จริงเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่ตอนเรียนมักจะเน้นการสอนไวยากรณ์ และไม่ค่อยเน้นการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ดังนั้นการเรียนการสอนที่คาดหวัง จึงอยากให้เป็นการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ นอกเหนือจากในตำราเรียน โดยทักษะดังกล่าวหมายถึงรวมถึงทักษะพื้นฐานด้านการใช้ภาษา ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะด้านการแปล ทักษะด้านการทำงาน เป็นต้น ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งเล่าว่า

“ผมมองว่าการเรียนยังขาดการฝึกแปลในโรงงานและแปลในที่ประชุม ผู้บริหารเพราะไม่มีตัวอย่างหรือจำลองเหตุการณ์ให้นักศึกษาได้ฝึกและลองแปลทำให้เด็กจบใหม่ตกม้าตายแทบทุกคนเมื่อเจอกับการแปลล่ามลักษณะนี้ เพราะฉะนั้นถ้าสามารถจำลองสถานการณ์ต่างๆ และเพิ่มทักษะของการเป็นล่ามเฉพาะ เช่น ล่ามโรงพยาบาล ล่ามโรงงาน ซึ่งมีคำศัพท์เทคนิคค่อนข้างเยอะเข้าไปได้ ก็จะทำให้สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพได้มากขึ้นครับ”

สำหรับแนวทางในการฝึกปฏิบัตินั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางหลายรูปแบบ เพื่อนำเข้ามาใช้ในระบบการศึกษา โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

- การจำลองสถานการณ์จริงที่อาจพบเจอในการทำงานกับคนญี่ปุ่น และสลับกันเล่นบทบาทสมมติ (role play) เน้นการประยุกต์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่เรียนมาให้เข้ากับสถานการณ์จริง เพื่อฝึกใช้ภาษาโดยอิงให้เหมือนกับสถานการณ์จริงในการทำงานให้มากที่สุด และมีการอภิปรายถึงประสบการณ์ และจุดบกพร่องที่แต่ละคนพบ
- ให้ผู้เรียนมีโอกาสในการอภิปรายประสบการณ์ในการทำงานกับคนญี่ปุ่นของตน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ กับเพื่อน
- มอบหมายให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการนำเสนอในเนื้อหา และรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นมา เพื่อเสริมสร้างทักษะในการนำเสนอผลงานต่อหน้าคนหมู่มาก
- จัดเวิร์คช็อป ในหัวข้อต่างๆ เช่น ญี่ปุ่นธุรกิจ การฝึกสนทนาภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์ต่างๆ หรืออาจเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องเพื่อสร้างองค์ความรู้แบบบูรณาการ ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งเล่าว่า

“ที่ผ่านมา ระบบการศึกษาของไทยยังขาดการสอนในส่วนของระบบการทำงานจริงในโรงงาน เห็นได้จากตอนที่ดิฉันเริ่มเข้ามาทำงานใหม่ๆ ไม่รู้อะไร

เลย คนที่ทำงานพูดกันแล้วให้ดิฉันแปล ดิฉันไม่รู้เรื่องที่เค้าพูดกันเลยแม้แต่นิดเดียว เช่นฝ่ายบุคคลทำงานเกี่ยวกับอะไร ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพทำงานแบบไหน ซึ่งเวลาเรียน เราจะไม่ได้รับการสอนมากนักในส่วนของรายละเอียดที่จำเป็นเหล่านี้ อีกทั้งเรื่องของเครื่องจักรต่างๆ อุปกรณ์เครื่องมือช่าง คำศัพท์เฉพาะ ถึงแม้จะมีการสอนมาบ้าง แต่เชื่อว่ามากกว่า 70% ของนักศึกษา ไม่สามารถจำได้ทั้งหมด เพราะไม่ได้นำมาใช้จริง จึงอยากให้มีการฝึกสอนเชิงปฏิบัติจริง แน่ใจว่าบางมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรให้นักศึกษาเข้าฝึกงานที่บริษัทหรือโรงงานต่างๆ ในช่วงปี 4 แต่ว่าไม่น่าจะเพียงพอต่อการนำไปใช้จริง ดิฉันจึงมีความเห็นว่า ควรจะแนะนำให้นักศึกษา เริ่มฝึกงานตั้งแต่ปีต้นๆ หรือไม่ ก็จัดให้มีการพบปะกับพี่ๆ ล่าม เพื่อแนะนำแนวทางการเรียน หรือแนะนำวิธีการทำงานจริงกับคนญี่ปุ่น น่าจะช่วยให้ได้เยอะ”

- จัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความเหมือน หรือคล้ายคลึงกับการประกอบวิชาชีพจริง

ระดับการฝึกงานจริงในองค์การของญี่ปุ่น มีการแสดงความคิดเห็นว่าควรสนับสนุนให้นักศึกษามีโอกาสได้ฝึกฝนด้านภาษา วัฒนธรรม การทำงานกับชาวญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงให้มากขึ้น กล่าวคือหลักสูตรควรมีการหาโอกาสให้นักเรียนได้ไปฝึกงานระยะสั้นในบริษัทญี่ปุ่นจริงๆ ทั้งนี้เพราะการเรียนตามตำรา หรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ ในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา หรือความยากลำบากในการทำงานได้เท่ากับการมีประสบการณ์จริงได้ ดังนั้นหากผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับคนญี่ปุ่นในสถานที่ทำงานจริงๆ และได้พบกับสถานการณ์ที่ต้องรองรับอารมณ์และความกดดันจากคนญี่ปุ่นจริงๆ ก็จะเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ในการทำงานกับคนญี่ปุ่นได้มากที่สุด อย่างไรก็ตามองค์การที่ส่งนักเรียนไปฝึกงาน ควรมีความหลากหลาย และตรงกับความต้องการของตลาด เช่นในโรงงานอุตสาหกรรม โรงพยาบาล โรงแรม เป็นต้น

ข. การเรียนการสอนที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับคนญี่ปุ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นตรงกันว่า การที่ทักษะการใช้ภาษาจะพัฒนาได้นั้น ส่วนหนึ่งคือต้องมีโอกาสได้พบ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าของภาษา กล่าวคือได้เรียนรู้พูดคุยกับคนญี่ปุ่น ศึกษาถึงความรู้รอบตัวในการทำงาน ที่ไม่เน้นแต่การเรียนรู้ในตัวภาษาญี่ปุ่นอย่างเดียว และการได้มีโอกาสสนทนากับคนญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง ไม่ใช่เพียงแต่พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนเท่านั้น โดยมีการร่วมกิจกรรม สานสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนคุยกับคนญี่ปุ่น จะมีส่วนช่วยทำให้ทักษะในด้านต่างๆ เกี่ยวกับญี่ปุ่นนั้นมีเพิ่มขึ้นได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว

ค. การเรียนการสอนเชิงบูรณาการ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบัณฑิตหลายคนคือ มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียว แต่ไม่มีความรู้ในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นในการทำงาน เช่น ความรู้ทางด้านธุรกิจ คอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งวิธีแก้ปัญหาในภาวะกดดันเมื่อทำงานกับคนญี่ปุ่นในสถานะการจริง เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยไม่ได้สอนหรือให้ความรู้ในเชิงบูรณาการ ดังนั้นหากหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ในด้านอื่นๆ เพื่อมาเป็นตัวเสริมในการประกอบวิชาชีพควบคู่กับความรู้ทางภาษาญี่ปุ่น เช่น การบริหารธุรกิจแบบญี่ปุ่นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับกิจการของคนไทย การลงทุนทำธุรกิจกับคนญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและที่ประเทศญี่ปุ่น ได้แล้วนั้น จะทำให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นที่ต้องการของตลาดได้มากขึ้นด้วย

ง. การเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อนำไปประกอบวิชาชีพ

หลายคนแสดงความคิดเห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนควรจะกำหนดให้ผู้เรียนสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นให้ได้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรนั้นกำหนด ทั้งนี้อาจจะบูรณาการเงื่อนไขหนึ่งในการขอจบการศึกษา โดยแสดงความคิดเห็นว่าอย่างน้อยควรต้องสอบผ่านระดับ N2 เพราะจะสามารถหางานได้ง่ายกว่า นอกจากนี้บางรายอยากให้มีวิชาที่บังคับให้ฝึกงาน หรือสมัครทำงานที่บริษัทที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก เพื่อฝึกฝนทักษะทางภาษาญี่ปุ่นที่ได้ศึกษามา นอกจากนี้หลายคนอยากให้นำการเรียนการสอนไปในทางสายอาชีพ เพราะมองว่าในประเทศไทยยังมีทางเลือกอยู่น้อยมาก ถ้าเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นจึงควรมีรายวิชาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพด้วยเช่นทักษะการเป็นล่าม หรือวิชาการแปล มีการสอนคำศัพท์เกี่ยวกับโรงงานหรือศัพท์เฉพาะในแต่ละสายวิชาชีพที่แตกต่างกันไป ซึ่งหากการจัดตารางสอนไม่ลงตัว ก็อาจเปิดสอนเป็นหลักสูตรสั้นๆ ในแต่ละประเด็นที่มีผู้สนใจเรียนสูง เช่น การเป็นล่ามในโรงงาน หรือเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารกับชาวญี่ปุ่น เป็นต้น

นอกจากแนวทางการเรียนการสอนที่บัณฑิตผู้จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาเสนอมาเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาต่อไปแล้ว บางรายมีการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในระดับชาติอีกด้วย โดยเสนอว่า ควรเพิ่มมหาวิทยาลัยที่สอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น และกระจายทั่วประเทศ โดยไม่รวมกันอยู่แต่เพียงในเมืองหลวงเท่านั้น นอกจากนี้สาขาวิชาที่เปิดสอนควรมีมากกว่าที่เปิดสอนในปัจจุบันและพัฒนาต่อยอดจากที่ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยผู้ให้สัมภาษณ์หลายรายมองว่าการสอนเพียงแค่วิชาวรรณคดีญี่ปุ่นในระดับปริญญาโทนั้นส่งผลต่อการพัฒนาประเทศไม่มากนัก แต่หากเน้นการเรียนการสอนญี่ปุ่นศึกษาในภาพรวมจะสามารถช่วยให้ประเทศพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพมากขึ้น

1.5 ความคาดหวังในคุณสมบัติของตนหากศึกษาจบในระดับบัณฑิตศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคาดหวังกับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาค่อนข้างสูง กล่าวคือส่วนใหญ่คาดหวังว่า หากตนเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาแล้ว ระดับความสามารถทั้งทางด้านทักษะการใช้ภาษา และความสามารถในการเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนแนวความคิดของญี่ปุ่นของตนจะต้องเพิ่มสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่มาก บางคนคาดหวังว่าจะต้องมีระดับความสามารถเทียบเท่าคนญี่ปุ่น ตัวอย่างความคาดหวังต่อคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่ผู้ให้สัมภาษณ์มักจะกล่าวถึง เช่น

- สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารในเชิงวิชาการได้ดียิ่งกว่าในระดับปริญญาตรี
- สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้อย่างคล่องแคล่วมากขึ้นในทุกทักษะ
- สามารถนำทักษะต่างๆ เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพได้
- เข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับชาวญี่ปุ่น และองค์กรของญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี
- สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือให้ตนเติบโตในองค์กรต่อไปในอนาคตได้
- มีทักษะและความเข้าใจรอบรู้เกี่ยวกับญี่ปุ่นในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านการใช้ภาษาและความเข้าใจในวัฒนธรรมต่างๆ ของญี่ปุ่น

โดยสรุป คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความคาดหวังในคุณสมบัติของตนเมื่อจบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ด้านได้แก่ พัฒนาการด้านวิชาชีพ พัฒนาการด้านทักษะการใช้ภาษาโดยรวม พัฒนาการด้านความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรม พัฒนาการในทักษะด้านอื่นๆ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **พัฒนาการด้านวิชาชีพ** แม้จะมีหลายความเห็นที่แสดงความต้องการในการพัฒนาทักษะทางการใช้ภาษาญี่ปุ่น และมองว่าทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนเป็นสิ่งสำคัญก็ตาม แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นการให้ความสำคัญกับความสามารถในการนำทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการทำงานได้จริง มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการประกอบวิชาชีพนั้น ก็ยังโดดเด่นมากที่สุด เช่น ต้องมีความสามารถด้านการอ่านหนังสือทั่วไปของญี่ปุ่น สามารถฟังข่าวเศรษฐกิจรู้เรื่อง สามารถสื่อสารญี่ปุ่นเชิงธุรกิจได้ สามารถนำเสนองานแบบญี่ปุ่นได้ สามารถเจรจาต่อรองทางธุรกิจได้ โดยหลายคนแสดงความเห็นตรงกันว่าพวกเขา “คาดว่าจะเข้าใจการนำภาษามาใช้งานได้มากขึ้นและสามารถพัฒนาระดับความสามารถในการใช้ภาษาที่ดีขึ้นรวมถึงความเข้าใจวัฒนธรรมและระบบการทำงานของคนญี่ปุ่น เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมไปปรับใช้ในงานที่ทำอยู่ เพื่อสร้างความมั่นใจของตนในการนำมาใช้กับการทำงานจริงมากขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลแสดงความต้องการว่า เมื่อจบการศึกษาออกมาเขาจะสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นสื่อสารในระดับธุรกิจได้ใกล้เคียงกับคนญี่ปุ่น และยังมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับโครงสร้างรูปประโยค ตลอดจนวิธีใช้ภาษาญี่ปุ่นที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการทำงานในการประสานงานหรือติดต่อกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับญี่ปุ่นต่อไปในอนาคต โดยมองว่าในฐานะที่ตนเป็นผู้มีความรู้ทางด้านภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น ก็อยากที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานความเข้าใจระหว่างคนไทยและคนญี่ปุ่นให้ได้เป็นอย่างดี เพื่อลดความเข้าใจที่ผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนระหว่างพนักงานคนไทย และผู้ว่าจ้างคนญี่ปุ่น ที่มักจะเกิดขึ้นในองค์การจากสาเหตุของความแตกต่างทางภาษาที่ใช้ และวัฒนธรรมที่คุ้นเคย

ความต้องการที่จะได้รับความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งให้ผู้ให้ข้อมูลคาดหวังว่าตนจะได้รับ โดยหลายคนแสดงความเห็นตรงกันว่าเมื่อจบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาแล้วก็ต้องการมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าเดิม โดยผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า

“ผมคาดหวังว่าจะมีทักษะทางด้านภาษาที่ดีขึ้น สามารถเข้าใจเคล็ดลับในการทำงานกับคนญี่ปุ่น ตลอดจนรูปแบบและระบบขององค์กรของญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารเชิงธุรกิจกับคนญี่ปุ่นได้มากขึ้น เพื่อสามารถเข้าทำงานในบริษัทยักษ์ใหญ่ของญี่ปุ่นในเมืองไทยได้”

ไม่เพียงแต่ความเห็นเกี่ยวกับการทำงานในบริษัทญี่ปุ่นเท่านั้น ยังมีผู้ให้ข้อมูลอีกหลายคนที่มีมองว่า หากเข้ารับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาแล้ว พวกเขาคาดหวังว่าจะเข้าทำงานในสาขาวิชาการ เช่นการเป็นอาจารย์สอนเกี่ยวกับญี่ปุ่นศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยมองว่าการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาจะช่วยให้มีทักษะด้านการใช้ภาษาที่สูงขึ้น มีความรู้ในการจัดระบบความคิดในการเรียนมากขึ้น และนำความรู้เพื่อมาพัฒนาในการเรียนการสอนต่อไป ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“ถ้าหากจะเรียนต่อ ก็คงคาดหวังว่าจะเป็นอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่น และสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการสอนให้กับนักเรียน รวมทั้งจะสร้างผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ออกมา แต่ที่ว่าทำงานที่ไม่ใช่อาจารย์คงไม่ศึกษาต่อทางด้านนี้เนื่องจากการทำงานจริงจะทำให้ทราบหรือรู้รายละเอียดเกี่ยวกับศัพท์เฉพาะทางหรือสิ่งต่างๆ ที่ควรรู้ในการทำงานมากกว่า แม้ว่าการเรียนญี่ปุ่นศึกษาทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมการทำงานกับคนญี่ปุ่นหรือการฝึกภาษาที่มากขึ้นก็ตาม แต่ก็คงไม่เท่ากับการมีประสบการณ์การทำงานกับคนญี่ปุ่นโดยตรงจริงๆ”

นอกจากกลุ่มที่ต้องการจะนำความรู้ไปพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานในบริษัทญี่ปุ่น หรืองานที่เกี่ยวข้องกับ ประเทศตลอดจนภาษาญี่ปุ่นแล้ว ก็ยังมีบางกลุ่มที่มีความคิดจะดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่นหรือภาษาญี่ปุ่นเป็นของตนเอง หรือบางคนก็แสดงความจำนงที่จะเดินทางไปใช้ชีวิตที่ประเทศญี่ปุ่น โดยเริ่มจากการหางานพิเศษทำก่อน และค่อยๆ สร้างความมั่นคงให้กับตนเองต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ชาวไทยคาดหวังว่าเมื่อเข้ารับการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาแล้ว ตนจะมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษาและการสื่อสารกับชาวญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานในอนาคต

➤ **พัฒนาการด้านทักษะการใช้ภาษาโดยรวม** เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคาดหวังสูง โดยหลายคนมองว่าเป็นหนึ่งในจุดประสงค์หลักของการเข้าศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาก็ว่าได้ พัฒนาการทางด้านนี้ หมายถึงทักษะพื้นฐานทางด้านการใช้ภาษา 4 ด้าน อันได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อเพิ่มทักษะในการสื่อสารในองค์กรรวม นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงทักษะภาษาอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นความเข้าใจในหลักการทางภาษา เทคนิคการแปล การเจรจาต่อรอง เป็นต้น โดยผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า

“เมื่อเรียนจบมาแล้วก็คาดหวังว่าจะมีความสามารถทางภาษาที่สูงขึ้น ใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ถูกต้องและเหมาะสม ไม่ใช่เฉพาะทางด้านไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังคงสามารถเลือกใช้ระดับภาษา เช่น รูปยกย่อง รูปถ่อมตัว ได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนในองค์กรอย่างเหมาะสม”

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลคาดหวังว่าตนจะต้องมีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น เข้าใจสังคมวัฒนธรรมผ่านความเข้าใจทางด้านภาษาอย่างลึกซึ้ง สามารถเข้าใจความแตกต่างของสำนวน หรือความหมายของคำศัพท์ที่มีความละเอียดอ่อนได้ดียิ่งขึ้น เข้าใจที่มาที่ไปของภาษา เข้าใจการใช้ภาษามากขึ้น ใช้ได้ถูกต้อง มีหลักการที่นำมาใช้ได้ง่าย อีกทั้งยังสามารถอ่านสถานการณ์ต่างๆ ได้ เมื่อสื่อสารกับคนญี่ปุ่นจริง นอกจากนี้ทักษะการเขียนต้องเหมือนคนญี่ปุ่น หรือสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้เหมือนกับคนญี่ปุ่น

นอกจากนี้พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่แสดงความต้องการที่จะเห็นพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นของตนอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือหากจบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาแล้ว ตนต้องมีความแม่นยำในการใช้ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น มีความสามารถทั้งไวยากรณ์ ตัวอักษรจีน และการทำความเข้าใจรูปประโยคที่ยากและซับซ้อนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ต้องสามารถสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นได้สูงกว่าระดับ N2 ขึ้นไป ในขณะที่บางคนไม่ได้คาดหวังว่าจะต้องมีความเชี่ยวชาญอย่างลึกซึ้ง แค่เพียงต้องการดูข่าว หรือดูโทรทัศน์ญี่ปุ่นได้โดยเข้าใจภาษาญี่ปุ่นในองค์กรรวมมากกว่าร้อยละ 90 หรือคาดหวังว่าเมื่อจบมาแล้วสามารถดูละคร ฟังเพลง และรายการต่างๆ ที่เป็นภาษาญี่ปุ่นอย่างสมบูรณ์ และสามารถพูดคุยโต้ตอบได้อย่างดี อีกทั้งยังแยกแยะวิธีการสื่อสารในสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปได้ เช่น เมื่อใช้พูดกับลูกค้า พูดกับเพื่อน พูดกับผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

➤ **พัฒนาการด้านความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรม** แม้ว่าความคาดหวังที่มีต่อความเข้าใจด้านสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น จะไม่สูงเท่ากับความคาดหวังที่มีต่อพัฒนาการด้านการใช้ภาษา โดยจะสังเกตเห็นได้ว่าประเด็นในเรื่องเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมนั้น มักจะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นประกอบขยายต่อจากประเด็นทางด้านทักษะการใช้ภาษา และไม่ได้มีการหยิบยกประเด็นเฉพาะทางวัฒนธรรมประเด็นใดประเด็นหนึ่งขึ้นมาเป็นกล่าวถึงอย่างชัดเจน เหมือนกับที่หยิบยกขึ้นมาอธิบายในส่วนของทักษะในการใช้ภาษา แต่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนยังแสดงความต้องการที่จะมีความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างลึกซึ้ง โดยมองว่าความเข้าใจทั้งภาษาและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นอย่างถ่องแท้ การเรียนรู้วัฒนธรรม การใช้ชีวิต เศรษฐกิจและสังคมญี่ปุ่นในยุคปัจจุบัน และแนวโน้มการทำงานกับองค์กรญี่ปุ่น รวมทั้งวิธีการทำงาน ความคิด วิถีชีวิตในแบบคนญี่ปุ่น หรือแม้กระทั่งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นเป็นเรื่องที่สำคัญ และขาดเสียไม่ได้ในการทำงานร่วมกับคนญี่ปุ่น นอกจากนี้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิถีคิด และกระบวนการในการวิจัย ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่นก็ยังเป็นเรื่องที่หลายคนคาดหวังด้วยเช่นกัน ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า

“ผมต้องการที่จะเพิ่มความรู้ความเข้าใจของตัวเอง เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมและการใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ให้มากยิ่งขึ้น เพราะผมมองว่าความรู้ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมการทำงานแบบคนญี่ปุ่น วัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่น อีกทั้งความเข้าใจในวัฒนธรรมพื้นฐานของคนญี่ปุ่นว่าคนญี่ปุ่นมีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากคนไทยเราอย่างไร เช่นเรื่อง ความคิดเกี่ยวกับบอจิ โซโตะ⁵ นั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก โดยเราต้องรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ เพื่อที่จะทำงานร่วมกันกับคนญี่ปุ่นได้อย่างราบรื่นและไม่เกิดปัญหา”

ผู้ให้ข้อมูลบางคนกล่าวว่าเขาคาดหวังว่าเมื่อมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นและคนญี่ปุ่น เป็นอย่างดีแล้ว ตนจะมีเพื่อนชาวญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น มีโอกาสได้เดินทางไปยังประเทศญี่ปุ่นมากยิ่งขึ้น และบางคนก็คาดหวังว่าถ้าเป็นไปได้ อยากแต่งงานมีชีวิตคู่กับชาวญี่ปุ่นด้วย

➤ **พัฒนาการในทักษะด้านอื่นๆ** นอกเหนือไปจากทักษะทางด้านการใช้ภาษาแล้ว ได้มีการหยิบยกทักษะในด้านอื่นๆ ขึ้นมาด้วยเช่นกัน ซึ่งได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับภาษาหรือสังคมญี่ปุ่น โดยผู้ให้ข้อมูลหลายคนมองว่า เมื่อตอนที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้น การเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนการสอนแบบให้นักศึกษาจดจำ หรือเป็นแนวทางพื้นฐานในการนำไปใช้ในการทำงานต่างๆ ไปมากกว่า แต่ยังไม่มีการเน้นการสร้างกระบวนการความคิดในเชิงวิพากษ์หรือ

⁵ แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็น “พวกเดียวกัน” โดย “อูจิ” แปลว่า ภายใน หรือคนที่อยู่ในกลุ่มเดียว หรือเป็นพวกเดียวกับตน ในขณะที่ “โซโตะ” แปลว่า ภายนอก หรือผู้ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน หรือเป็นพวกเดียวกันกับตน ซึ่งแนวทางการมีปฏิสัมพันธ์ก็จะแตกต่างกันไปตามสถานะของคนๆ นั้น

วิเคราะห์เท่าใดนัก ดังนั้นหลายคนจึงคาดหวังว่าการศึกษาต่อจะช่วยให้สามารถจัดระบบระเบียบความคิดและรู้จักคิดวิเคราะห์ได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ทักษะในการทำความเข้าใจระบบการจัดการในการทำงาน การติดต่อประสานงานกับคนญี่ปุ่นได้ราบรื่นเป็นอย่างดีโดยมีความเข้าใจอย่างครบถ้วนและไม่ติดขัดก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพูดถึง ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลายคนกล่าวว่าชื่นชมรูปแบบการทำงานของชาวญี่ปุ่น จึงทำให้อยากรู้วิธีการคิด วิธีการทำงานของชาวญี่ปุ่น เพื่อนำไปปรับใช้กับตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนให้มีสูงมากยิ่งขึ้น บางคนต้องการที่จะพัฒนาระดับความสามารถของตน และนำความรู้ และประสบการณ์ที่สั่งสมมาถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่น ๆ ได้ อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวังต่อพัฒนาการด้านทักษะการใช้ภาษาและการสื่อสารกับชาวญี่ปุ่นแล้ว ผู้ให้ข้อมูลชาวไทยยังให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางด้านความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรม หรือทักษะอื่นๆ อยู่ต่ำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น

ผู้ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้มีทั้งสิ้น 14 ราย โดยผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่นที่รับผิดชอบในตำแหน่งบริหาร นอกจากนี้แล้ว มีบางรายดูแลในเรื่องของทรัพยากรบุคคลโดยตรง บางรายรับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงานทั่วไป ในขณะที่บางรายเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ในหน่วยงานญี่ปุ่นที่มีผู้ถือหุ้นเป็นคนญี่ปุ่นเป็นส่วนมาก หรือเป็นหน่วยงานที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น มีเพียง 2 รายเท่านั้นที่ทำงานในองค์กรที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเป็นชาวไทย ทั้งนี้และทั้งนั้น บริษัทที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ทำงานอยู่นั้น เป็นบริษัทที่ดำเนินกิจการในประเทศไทยมากกว่า 10 ปี มีเพียง 4 รายเท่านั้นที่อยู่ในองค์กรที่ดำเนินกิจการในประเทศไทยไม่ถึง 10 ปี ซึ่งบริษัทส่วนมากนิยมที่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพื้นฐานในการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร ในขณะที่บางบริษัทไม่ได้กำหนดอย่างตายตัวว่าจะใช้ภาษาใด แต่จะตัดสินใจตามโอกาสและสถานการณ์ ในบรรดาผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มีเพียง 1 บริษัทเท่านั้นที่ให้ข้อมูลว่าใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก และชาวญี่ปุ่นทุกคนที่ต้องติดต่อกับพนักงานชาวไทยนั้น สามารถพูดภาษาไทยได้ ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจำนวนพนักงานชาวไทยที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้นั้น ข้อมูลโดยเฉลี่ยที่ประเมินจากข้อมูลที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดอยู่ที่ 6 คน ในขณะที่พนักงานชาวญี่ปุ่นที่สามารถพูดภาษาไทยได้ เฉลี่ย 3 คน ในการทำการเก็บข้อมูลในเชิงลึกจากกลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อสำคัญในการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 หัวข้อได้แก่

- ก. ความคาดหวังต่อบัณฑิตที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น
- ข. ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรการเรียนการสอน

โดยรายละเอียดต่างๆ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ก. ความคาดหวังต่อบัณฑิตที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น

จากการทำการสัมภาษณ์พบว่า ความคาดหวังของผู้ประกอบการต่อบัณฑิตที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น มีความหลากหลาย และแตกต่างกันไป แต่โดยส่วนมากก็มีความคาดหวังค่อนข้างสูง กล่าวคือ คาดหวังว่าบัณฑิตจะต้องมีความสามารถด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นพื้นฐาน ประกอบกับความสามารถด้านการทำความเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่น และด้านทักษะในการทำงาน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปความคาดหวังของผู้ประกอบการออกเป็นประเด็นสำคัญหลักๆ 5 ประเด็นตามลำดับ ได้แก่

- เน้นความสามารถในการทำงานประกอบกับความสามารถทางภาษา
- เน้นลักษณะนิสัยและคุณธรรมจริยธรรม
- เน้นความสามารถเฉพาะทาง

- เน้นความสามารถทางภาษาเพียงอย่างเดียว
- ไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นเลย

ทั้งนี้สามารถประมวลประเด็นสำคัญๆ ได้ดังต่อไปนี้

- **เน้นความสามารถในการทำงานประกอบกับความสามารถทางภาษา** โดยสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นย่อยได้ดังนี้

- **เข้าใจความคิดคนญี่ปุ่น** ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ยอมรับว่าวิธีการคิดของชาวญี่ปุ่นนั้นมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากชนชาติอื่นๆ ไม่มากก็น้อย ดังนั้นการเสริมสร้างความเข้าใจในมุมมองและความคิดที่แตกต่างเหล่านี้เข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน จะสามารถนำไปสู่ความสามารถในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการที่มีทักษะในการใช้ภาษาที่สูงเพียงอย่างเดียว ซึ่งเมื่อการสื่อสารระหว่างชาวไทย และชาวญี่ปุ่นเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ระดับความสามารถในการทำงานก็จะมีเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ชาวญี่ปุ่นรายหนึ่งแสดงความเห็นว่า

“อยากให้เน้นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดของคนญี่ปุ่นใน
ทุกๆ เรื่องครับ เช่นการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลและบริหารจัดการ
องค์การแบบญี่ปุ่น ลักษณะนิสัยของชาวญี่ปุ่น ค่านิยมต่อการทำงานของชาว
ญี่ปุ่น เป็นต้น เพราะสิ่งเหล่านี้ขาดไม่ได้เลยในการทำงานกับคนญี่ปุ่นครับ”

- **คุณสมบัติเชิงบูรณาการ** นอกจากนั้นคนญี่ปุ่นหลายคนมองว่า ภาษาเป็นเพียง “เครื่องมือ” อย่างหนึ่งในการสื่อสาร และไม่นับว่าเป็น “ความสามารถ” ในการทำงาน (บางคนกล่าวว่า ภาษาญี่ปุ่นเป็น “เครื่องมือ” ไม่ใช่ “เป้าหมาย”) ดังนั้นคนเหล่านี้จะมองว่า ในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต การเน้นความสามารถทางการใช้ภาษาเพียงอย่างเดียว นั้น จึงไม่ส่งผลต่อการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพได้เท่าที่ควร แต่การทำความเข้าใจในลักษณะการทำงาน และนำไปปฏิบัติจริงเป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่า ดังนั้นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญก็คือการผลิตบัณฑิตแบบบูรณาการ กล่าวคือเน้นทั้งเรื่องของความสามารถในการใช้ภาษา ความสามารถในการทำงาน และความเข้าใจในวัฒนธรรมการทำงานของชาวญี่ปุ่น ไปพร้อมๆ กัน จึงน่าจะนำไปสู่การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่ตลาดต้องการได้ บางรายถึงกับคาดหวังว่า อยากให้มีการเพิ่มทักษะความสามารถในการคาดการณ์ ประเมินสถานการณ์ ตลอดจนการวางแผนและยุทธศาสตร์การทำงานให้กับผู้เรียนอีกด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งอธิบายว่า

“ตอนนี้บริษัทของเรายังไม่ได้ว่าจ้างพนักงานชาวไทยที่มีความรู้ด้าน
ภาษาญี่ปุ่นครับ แต่ไม่ได้หมายความว่าเราไม่จำเป็นต้องใช้บุคลากรด้านนี้”

ครับ เราต้องการ แต่เรายังหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติอย่างที่เราคาดหวังไว้ไม่ได้เลยครับ ผมหมายความว่าคนๆ นั้นต้องสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี เข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่น เข้าใจองค์การแบบญี่ปุ่นครับ บุคลากรลักษณะนี้จะได้รับความต้องการอย่างสูงจากบริษัทญี่ปุ่น และความต้องการก็มีแต่จะเพิ่มมากขึ้นทุกวัน เพราะฉะนั้น จึงอยากให้เอาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นเป็นพื้นฐาน และเพิ่มเติมในเรื่องของความคิด และมุมมองของคนญี่ปุ่น ระบบการทำงาน กระบวนการของการติดต่อสื่อสารแบบญี่ปุ่นเข้าไป อยากให้การเรียนการสอนเน้นการสร้าง ความเข้าใจในเรื่องของความเหมือนและความต่างทางวัฒนธรรม ความหมายที่ลึกซึ้งที่ซ่อนเร้นอยู่ในภาษา แนวทางการปฏิบัติตน ซึ่งบางครั้งภาษาอย่างเดียวไม่สามารถสื่อสารได้ นอกจากนี้ยังอยากให้เป็นการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเรื่องเทคนิคต่างๆ เข้าไปด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการทำงานในชีวิตจริง”

- **เป็นผู้ประสานงานที่ดี** กล่าวคือ ไม่เพียงแต่มีความสามารถโดดเด่นในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่สามารถที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริษัทในภาพรวม ตลอดจนความสำคัญและความจำเป็นในการประสานงานให้ทุกฝ่ายทำงานได้อย่างราบรื่น และสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานภายในบริษัท ซึ่งหมายถึงพนักงานชาวไทย กับพนักงานชาวญี่ปุ่น ได้เป็นอย่างดี โดยไม่ยึดติดกับแนวความคิด ค่านิยม หรือวัฒนธรรมของคนไทย มีจิตใจเปิดกว้างที่จะทำความเข้าใจวัฒนธรรม และแนวความคิดของคนญี่ปุ่น ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์หลายรายแสดงความเห็นว่าการให้สถาบันการศึกษาผลิตบุคลากรรุ่นใหม่เช่นนี้ ที่จะเป็นเสมือนต้นแบบ (model) ของบุคลากรในรุ่นต่อๆ ไปออกมาให้ได้ โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งสรุปสั้นๆ ว่า “คนที่มีความสามารถในขั้นต้นถึงขั้นกลาง ก็สามารถทำงานเล็กๆ อย่างใดอย่างหนึ่งได้ ซึ่งก็ถือว่าใช้ได้ในระดับหนึ่งครับ แต่ผมคิดว่า จากนี้ต่อไปบริษัทญี่ปุ่นคงจะต้องการบุคลากรที่สามารถก้าวไปได้ไกลกว่านั้นครับ”

➤ เน้นลักษณะนิสัยและคุณธรรมจริยธรรม

ผู้ตอบสัมภาษณ์หลายรายแสดงความเห็นว่าลักษณะนิสัย ตลอดจนระดับคุณธรรมและจริยธรรมของบัณฑิต เป็นสิ่งที่ไม่ควรจมองข้าม และต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาด้วย กล่าวคือเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ และมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้จบออกมาเป็นบัณฑิตที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งด้านวิชาการ และด้านคุณธรรม โดยในด้านของลักษณะนิสัย เป็นต้นว่า เอาการเอางาน ไม่ย่อท้อต่อการทำงานหนัก หรือการว่ากล่าวตักเตือนจากผู้บังคับบัญชา เป็นต้น โดยสรุปแล้วสามารถแยกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

- **การปลูกฝังความมีสามัญสำนึก** ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่แสดงความเห็นตรงกันว่า ไม่อยากให้มหาวิทยาลัยเน้นเพียงแต่การเรียนการสอนเกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีสามัญสำนึก และมีจิตสำนึกที่ดีในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม นอกจากนี้การปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณ และจริยธรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องใส่ไว้ในเนื้อหาของการเรียนการสอนด้วย
- **การสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ** กล่าวคือจะต้องพยายามปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความอดทน ไม่ย่อท้อหรือท้อแท้กับปัญหาและอุปสรรคใดๆ ที่เกิดขึ้นในการทำงาน ไม่ท้อถอยกับงานหนัก และมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการทำงาน นอกจากนี้แล้วเมื่อได้รับการว่ากล่าวตักเตือนจากผู้บังคับบัญชาชาวญี่ปุ่น ก็ต้องสามารถทำความเข้าใจได้ว่านั่นเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่คนญี่ปุ่นทำกัน ไม่ใช่เป็นการดูถูกหรือปฏิเสธความสามารถของคนๆ นั้นแต่อย่างไร
- **สร้างคนที่ “กล้าที่จะไม่รู้ และกล้าที่จะถาม”** ลักษณะความแตกต่างที่โดดเด่นมากระหว่างคนญี่ปุ่นกับคนไทย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนแสดงความคิดเห็นไปในแนวเดียวกันก็คือ คนไทยโดยส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะบอกว่าไม่รู้ และมักให้คำตอบไปอย่างไม่มีหลักการ หรือข้อมูลพื้นฐานใดๆ เป็นต้นว่า ตอบว่า “ใช่” ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วคือ “ไม่รู้” หรือชี้ให้ไปทางขวา เพราะไม่รู้ว่าจริงๆ แล้วต้องไปทางซ้าย ซึ่งลักษณะนิสัยแบบนี้ มักทำให้เกิดปัญหาในการทำงานบ่อยครั้ง ดังนั้นจึงมีหลายรายที่แสดงความเห็นว่ายากให้มีการปลูกฝังนิสัย “กล้าที่จะไม่รู้ และกล้าที่จะถาม” ให้กับผู้เรียน เพื่อลดปัญหา และความคลาดเคลื่อนในการทำงานร่วมกันระหว่างคนไทย และคนญี่ปุ่น ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งเล่าว่า

“ผมก็ยอมรับว่าวิธีการอธิบาย หรือวิธีการตรวจสอบข้อมูลบางอย่างที่ผมทำ อาจต้องมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น แต่ก็คาดหวังว่าคนไทยที่รับฟังคำอธิบายของเราจะกล้าถาม หรืออย่างน้อยก็กล้าที่จะบอกเราว่าเขาเข้าใจหรือไม่เข้าใจอย่างไร บอก ในที่นี้คือ บอกอย่างตรงไปตรงมานะครับ เข้าใจก็บอกว่าเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจก็บอกว่าไม่เข้าใจ ไม่ใช่ว่า ไม่เข้าใจก็ยังจะบอกว่า เข้าใจ อย่างนี้ทำงานด้วยลำบากมาก เช่นเวลาผมถามว่า คุณ ก อยู่ที่ไหนรู้หรือเปล่า เขาก็จะตอบมั่วๆ มาทั้งๆ ที่ไม่รู้จริงๆ เช่นตอบว่าไปเข้าห้องน้ำ คำตอบนี้เป็นคำตอบสุทธิตครับ ถ้าไม่รู้ก็จะบอกว่าไปเข้าห้องน้ำไว้ก่อน เพราะเพื่อนร่วมงานคนญี่ปุ่นก็เจอปัญหาเดียวกันนี้บ่อยเหมือนกัน แต่ถ้าเราซักแบบจะค้นเอาความจริงให้ได้ ถึงจะได้คำตอบที่แท้จริงว่า เอ่อ...ไม่ทราบครับ จริงๆ แล้วเรื่องพวกนี้อาจฟังดูไม่ใช่เรื่องใหญ่ นะครับ แต่พอมันเกี่ยวกับเนื้อหาของงานขึ้นมา มันก็

จะกลายเป็นเรื่องใหญ่ครับ เพราะฉะนั้น เวลาทำงาน หรือเห็นว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ พวกผมก็จะต้องเตือนตัวเองว่า ต้องถามหลายๆ ที่ ถามย้ำหลายๆ ที่ ถึงจะได้คำตอบที่แท้จริงออกมาครับ”

- สร้างคนที่ “อยากทำงาน” ไม่ใช่ “อยากได้เงิน” มีผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งแสดงความเห็นว่าเป็นส่วนมาก บัณฑิตที่จบมาทางด้านญี่ปุ่นศึกษามักต้องการงานที่เกี่ยวกับการเป็นล่าม งานธุรการหรืองานประสานงาน โดยเรียกเงินเดือนที่สูงกว่าระดับความสามารถของตน ดังนั้นจึงอยากให้สถาบันการศึกษาปลูกฝัง และสร้างคนที่มีความตั้งใจที่จะทำงาน มีจิตสำนึกมากกว่าหวังที่จะมีฐานะที่ดีเพียงอย่างเดียว ผู้ให้สัมภาษณ์รายนี้เล่าประสบการณ์ของตนว่า

“บริษัทที่ผมทำงานอยู่นี้เป็นบริษัทเล็กๆ ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในประเทศไทยครับ คนส่วนมากที่จบมาทางญี่ปุ่นมักอยากจะเป็นล่าม หรือผู้ประสานงาน ไม่ค่อยมีใครอยากจะเป็นเซลล์ครับ แล้วส่วนใหญ่ก็จะเรียกต้องเงินเดือนที่สูงกว่าความสามารถที่มีอยู่ ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไมคนที่จบด้านภาษาญี่ปุ่นถึงมักเรียกเงินเดือนสูงๆ กันทั้งนั้น เอาเป็นว่าผมอยากให้ทางสถาบันการศึกษา เน้นการเรียนการสอนที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดว่า ตนสามารถทำงานอะไรได้บ้างโดยนำเอาความรู้ทางด้านภาษามาเป็นพื้นฐาน และรู้จักประเมินตนเองได้มากกว่านี้ครับ”

นอกจากความคิดเห็นที่ได้สรุปมาข้างต้นแล้ว ยังมีบางคนที่แสดงความคิดเห็นว่า ความพยายามที่จะพัฒนาการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นเป็นสิ่งที่ดี แต่สิ่งที่สำคัญมากกว่าก็คือจะต้องยกระดับการศึกษาในภาพรวมของประเทศให้ดีขึ้นมาให้ได้ เพราะประเด็นนี้จะเชื่อมโยงไปถึงการพัฒนาประเทศโดยรวมด้วย

➤ เน้นความสามารถเฉพาะทาง

นอกจากความสามารถทางการใช้ภาษา ลักษณะความคิดและอุปนิสัยต่างๆ แล้ว ความสามารถเฉพาะทางของบัณฑิต เป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นหลายคนให้ความสำคัญ ความสามารถเฉพาะทางในที่นี้ หมายความว่าความสามารถเฉพาะด้านต่างๆ รวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาเฉพาะทาง ซึ่งอาจสรุปออกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

- **ความรู้และความเข้าใจในสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง** ทั้งความเข้าใจพื้นฐาน และความเข้าใจในคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านบัญชี ด้านวิศวกรรม ด้านการจัดการ และนำความรู้ในด้านภาษามาเป็นพื้นฐานในการประกอบวิชาชีพที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น มิใช่เพียงแต่จะใช้ความรู้ทางด้าน

ภาษาเพียงอย่างเดียวไปประกอบวิชาชีพ เพราะจะทำให้สาขาในการออกไปประกอบวิชาชีพไม่กว้างเท่าที่ควร ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งเปรียบเทียบไว้ว่า

“ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นจะโดดเด่นได้ก็ต่อเมื่อคุณมีความสามารถเฉพาะทางอีกอย่างหนึ่งมาเสริมครับ คือจะต้องประกอบ “อย่างไร” เข้ากับ “อะไร” และนำความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นมาขัดเกลาความสามารถของคุณจนโดดเด่นให้ได้นั่นเอง ผมบอกได้เลยว่างานที่ต้องการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาญี่ปุ่นนั้นมีน้อยและแคบมาก แต่ในทางกลับกัน ถ้าคุณมีความเชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นพิเศษเพิ่มเข้ามา คุณจะเป็นที่ต้องการของหลายๆ แห่งเลยทีเดียว”

- **ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ** เนื่องจากในปัจจุบัน มีองค์การเกี่ยวกับญี่ปุ่นหลายหน่วยงานที่เลือกที่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพื้นฐานในการสื่อสารในหน่วยงาน ดังนั้นจึงมีผู้ให้สัมภาษณ์หลายรายที่แสดงความคิดเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้วย ทั้งนี้เนื่องจากบัณฑิตที่จบทางด้านญี่ปุ่นศึกษาส่วนใหญ่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำ และก่อให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารในการทำงานจริงได้ ดังนั้นหากมีการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะทั้งสองภาษาไปพร้อมๆ กัน ก็จะถือได้ว่าเป็นการพัฒนาบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของตลาดได้มากยิ่งขึ้นด้วย

“ผมมองว่าจุดอ่อนของคนไทยอยู่ที่ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้วยนะครับ เท่าที่ผมมีประสบการณ์ในการทำงานกับคนไทยมา ผมพบคนไทยที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้น้อยมาก เลยอยากให้เห็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควบคู่กันไปด้วยครับ อย่างที่บริษัทที่ผมทำงานอยู่ มีพนักงานที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้แค่ 2 คนเท่านั้นเอง แถมยังเป็นแบบงูๆ ปลาๆ นะครับ ไม่ใช่ว่าพูดเก่งมากๆ”

- **ความสามารถในการใช้ภาษาสุภาพ** หมายถึงจะต้องสามารถใช้ภาษาสุภาพ หรือ “เคโงะ” ได้อย่างถูกต้อง และคล่องแคล่ว ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพราะการใช้ภาษาสุภาพ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดอย่างหนึ่ง ในการทำธุรกิจที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนญี่ปุ่น หากไม่สามารถใช้ภาษาสุภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปแล้ว อาจส่งผลให้การทำธุรกิจเป็นไปอย่างไม่ราบรื่นได้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งแสดงความเห็นไว้ว่า

“เวลาที่จะใช้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการใช้ภาษาสุภาพครับ ผมคิดว่ามหาวิทยาลัยควรให้ความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการใช้ภาษาสุภาพในสถานการณ์ต่างๆ ที่แตกต่างกันไปให้ผู้เรียนได้ เข้าใจอย่างแตกฉาน บางคนอาจมองว่าในปัจจุบันเรื่องนี้ไม่ค่อยจำเป็นเท่าไร แต่ในความเป็นจริงแล้ว เมื่อไม่มีคนญี่ปุ่นประจำอยู่ที่บริษัท ก็จำเป็นที่จะต้องมีคนไทยที่สามารถพูดคุยกับลูกค้าได้อย่างสุภาพ แม้แต่การตอบรับโทรศัพท์จาก ลูกค้าก็ถือเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าหากเราไม่ระมัดระวังตรงนี้ ก็อาจทำให้ ภาพลักษณ์ของบริษัทของเราเสียไปได้ เพราะสำหรับคนญี่ปุ่นแล้ว การบริการ และความสุภาพเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งครับ”

- **ความสามารถในการแปลภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น** ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นคล้ายกันว่า บัณฑิตที่สามารถแปลจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยนั้นมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนมากกว่าผู้ที่มีความสามารถในทางกลับกัน กล่าวคือมีความสามารถในการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น เพื่อให้คนญี่ปุ่นเข้าใจได้ ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“เวลาที่รับรายงานจากคนไทยที่อยู่ในระดับผู้จัดการ จะมีคนแปลจาก ภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นให้ฟัง แต่ส่วนใหญ่จะมีผู้ที่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ดีน้อย มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการทำบัญชีในบริษัท เพราะจะมี คำศัพท์เฉพาะค่อนข้างมาก บริษัทของผมเป็นบริษัทที่ผลิตเครื่องมือที่มีความ แม่นยำและความเที่ยงตรงสูง จึงทำให้มีศัพท์เทคนิคเฉพาะทางวิศวกรรมที่ จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานมาก ดังนั้น ผมจึงรู้สึกว่ ผู้ที่จะมาทำงานเป็นล่าม ให้กับบริษัทของเราก็จำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจคำศัพท์ต่างๆ เหล่านี้ มิฉะนั้นแล้ว ความถูกต้องและเที่ยงตรงในการทำงานก็จะมีลดลงไปด้วยครับ”

➤ เน้นความสามารถทางภาษาเพียงอย่างเดียว

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนน้อยแสดงความเห็นว่าความสามารถทางภาษาเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดในการเข้า ทำงานในองค์กรของตน โดยมองว่าหากไม่สามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้ ก็ไม่สามารถที่จะทำงานกับคนญี่ปุ่น ได้อย่างราบรื่น ดังนั้น การตัดสินใจรับเลือกพนักงานนั้นจึงพิจารณาจาก ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวัน กล่าวคืออย่างน้อยต้องพูดและสนทนาพื้นฐานเป็นภาษาญี่ปุ่นได้ โดยบางรายแสดงความเห็นว่า หากใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้ก็เพียงพอแล้ว เพราะการใช้ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ตลอดจน ความสามารถทางเทคนิค และคุณสมบัติเฉพาะตัวต่างๆ นั้น สามารถให้พนักงานค่อยๆ จดจำและฝึกฝนจากการปฏิบัติงานในที่ทำงานจริงได้ ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“ผมคิดว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือต้องพูดภาษาญี่ปุ่นให้ได้ ตามความเห็นส่วนตัวแล้ว คิดว่าถ้า ผมจะว่าจ้างพนักงาน ก็คงเลือกคนที่สามารถถ่ายทอดสิ่งที่คิด หรือสิ่งที่อยากสื่อสารออกมาได้

อย่างถูกต้องก็เพียงพอแล้วครับ คือถ้ามองในแง่ของความรู้ความเชี่ยวชาญทางเทคนิคแล้ว ก็แน่นอนว่าระดับความสามารถทางเทคนิคต่างๆ ย่อมสำคัญมากกว่าระดับความสามารถทางการใช้ภาษา แต่ถ้ามีความสามารถในการใช้ภาษาขั้นพื้นฐานแล้ว เขาก็สามารถที่จะจดจำความรู้หรือคำศัพท์ทางเทคนิคต่างๆ ได้จากการทำงานกับพวกผม เพราะฉะนั้นผมเลยคิดว่าสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้น ก็คือการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้ก็พอแล้วครับ”

➤ ไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นเลย

แม้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่จะแสดงความเห็นคล้ายคลึงกันว่าความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวญี่ปุ่น แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่าองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวญี่ปุ่นจะมีความจำเป็นในการว่าจ้างผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษาญี่ปุ่นเสมอไป เพราะมีผู้ให้สัมภาษณ์บางรายให้ข้อมูลว่าทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นนั้น ไม่มีความจำเป็นในการเข้าทำงานในองค์กรที่พวกเขาทำงานอยู่เลย โดยผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งได้กล่าวว่า

“ธุรกิจที่เราดำเนินอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นธุรกิจที่เน้นการให้บริการกับลูกค้าชาวไทยแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นทางบริษัทของเราจึงไม่มีความต้องการในการว่าจ้างพนักงานที่มีความสามารถทางด้านภาษาญี่ปุ่นเลย เพราะในการสื่อสารกันภายในองค์กร ระหว่างชาวญี่ปุ่นและชาวไทย เราจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก”

ข. ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรการเรียนการสอน

เนื่องจากการทำความเข้าใจต่อสังคม วัฒนธรรมญี่ปุ่น รูปแบบโครงสร้างองค์กร ตลอดจนการทำงานกับคนญี่ปุ่น เป็นเรื่องที่ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่น ดังจะเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์ว่า ผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นหลายรายให้ความสำคัญกับประเด็นในเรื่องความเข้าใจทางวัฒนธรรม และพฤติกรรมของชาวญี่ปุ่น รวมถึงวัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่น เช่น โฮเรโนโซ⁶ การจัดการเวลา เป็นต้น ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นว่า ต้องการให้มีการเรียนการสอนรูปแบบใดบ้างในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่แสดงความเห็นตรงกันว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ เน้นเฉพาะเพียงในด้านการใช้ภาษาพื้นฐาน หรือเป็นเพียงการใช้ภาษาในภาพรวม ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในมุมกว้างและไม่เฉพาะทาง ทำให้ไม่สามารถเน้นการนำภาษาไปใช้ประกอบวิชาชีพจริง อีกทั้งยังขาดการเน้นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพื่อสร้างความพร้อมให้บัณฑิตสามารถจบออกไปทำงานได้

⁶ เป็นรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรที่ญี่ปุ่นให้ความสำคัญและใช้อย่างแพร่หลาย โดยยึดหลัก “โฮ” หรือ “โฮคกซุ”

แปลว่า การรายงาน “เรน” หรือ “เรนริคซุ” แปลว่า การประสานงาน “โซ” หรือ “โซตัน” แปลว่า การปรึกษา

อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหลายรายจึงแสดงความเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาจึงควรเน้นในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งแสดงความเห็นว่า

“การศึกษาควรเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวญี่ปุ่นเพื่อให้สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้อย่างเป็นธรรมชาติ เพราะหากจบการศึกษาออกไป แต่ไม่สามารถนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้ได้จริง การเรียนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันการศึกษาก็ถือว่าไม่มีความหมายใดๆ”

โดยจากข้อมูลที่ได้มาจากการที่ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนะ สามารถสรุปเป็นแนวทางการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

- **สร้างสัมพันธ์รุ่นพี่รุ่นน้อง** โดยจัดให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้จากรุ่นพี่ (ที่จบการศึกษาไปแล้วและมีประสบการณ์ในการทำงานกับชาวญี่ปุ่นโดยตรง) รุ่นน้อง โดยอาจจัดเป็นการบรรยาย หรือเวทีการสนทนา เพื่อให้รุ่นน้องได้รู้และเข้าใจถึงประสบการณ์จริงที่รุ่นพี่ได้พบและเผชิญ เมื่อศึกษาจบและออกไปทำงานกับชาวญี่ปุ่นแล้ว
- **เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบปะพูดคุยกับชาวญี่ปุ่นอย่างใกล้ชิด** โดยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และบ่อยครั้ง เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยในการใช้ภาษามากกว่าที่จะจัดเพียงปีละครั้ง หรือนานๆ ครั้ง ทั้งนี้อาจจัดทำในรูปแบบที่แตกต่างกันไป เช่น โครงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม โครงการฝึกงานในองค์กรเกี่ยวกับญี่ปุ่น หรือโครงการผู้ประกอบการพบนักศึกษา เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่น และสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา และการสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมให้กับผู้เรียน
- **ศึกษาผ่านกรณีศึกษา** โดยนำเอาตัวอย่างกรณีต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาให้นักศึกษาได้ทำการศึกษา และทำความเข้าใจอย่างละเอียดลึกซึ้งถึงหลักการและเหตุผลของปัญหา และแนวทางรับมือแก้ไข ในแต่ละกรณีที่ถูกยกขึ้นมา หรืออาจสร้างเป็นสถานการณ์สมมติและให้นักศึกษาแต่ละคนพิจารณาว่า หากอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ ตนจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร และสามารถแก้ไขสถานการณ์ที่ต้องเผชิญอยู่นั้นได้อย่างไร
- **จัดให้มีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์สมมติ** ซึ่งอาจสร้างสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป โดยนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในชั้นเรียนมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจ และตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทาง และความเข้มแข็งทางจิตใจ และเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนที่จะต้องไปเผชิญกับสถานการณ์จริง เมื่อเข้าทำงานในองค์กรเกี่ยวกับญี่ปุ่นหลังจากที่จบการศึกษาไปแล้ว

- **เปิดคอร์สอบรมระยะสั้น** ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มพูนความสามารถเฉพาะด้านนั้น ควรจัดให้มีการอบรมระยะสั้นเพิ่มเติมจากหลักสูตรหลักที่มีอยู่ เพราะนักศึกษาแต่ละคนอาจมีเนื้อหางานที่แตกต่างกัน หรือประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ดังนั้นทำให้มีความต้องการที่จะสร้างเสริมความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันออกไป เป็นต้นว่า แม้จะทำงานเป็นล่ามเหมือนกัน แต่การเป็นล่ามในโรงงาน ก็มีเนื้อหา การปฏิบัติตน และศัพท์เฉพาะทางที่อาจแตกต่างจากการเป็นล่ามในโรงแรม หรือโรงพยาบาล
- **เรียนรู้จากสื่อต่างๆ ที่มีความหลากหลาย** ไม่จำกัดสื่อการเรียนการสอนอยู่แค่ในตำราเรียน แต่ใช้สื่อต่างๆ ที่แตกต่างกันไป เช่นการชมภาพยนตร์ การศึกษาจากสื่อออนไลน์ เป็นต้น เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเห็นญี่ปุ่นในรูปแบบที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้มากที่สุด
- **สนับสนุนการไปศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น** ถ้าเป็นไปได้ อยากให้มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มี โอกาสไปศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น โดยอาจเป็นการไปศึกษาในระยะสั้น หรือเป็นการไปเก็บ ข้อมูล หรือไปในฐานะของนักเรียนแลกเปลี่ยน เป็นต้น เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ สัมผัสกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างใกล้ชิด และมีประสิทธิผลมากที่สุด

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาบทนี้จะเป็นการประมวลผลการวิจัย การสรุปและวิเคราะห์ผลที่ได้ ตลอดจนอภิปรายข้อเสนอแนะ เพื่อนำผลการวิจัย ไปปรับใช้ในการจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับญี่ปุ่นศึกษา ตลอดจนหลักสูตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้านภาษาและวัฒนธรรมในระดับบัณฑิตศึกษา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อสามารถผลิตบุคลากรที่มีประสิทธิภาพให้กับสังคมอย่างต่อเนื่องต่อไป

ประมวลผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังต่อคุณสมบัติของผู้จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาในตลอดจนแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาให้ตรงกับความต้องการของสังคมให้ได้มากยิ่งขึ้น โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 วิธี ได้แก่ การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ **กลุ่มบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา** ที่ประกอบวิชาชีพในองค์การที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับชาวญี่ปุ่น และมีความต้องการจะศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และ**กลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น** ที่เป็นผู้ว่าจ้างบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษา และมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชาวไทยโดยตรง

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยโดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณในเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถสรุปออกเป็น 5 ประเด็นหลักอันได้แก่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย
2. การว่าจ้างบัณฑิตด้านญี่ปุ่นศึกษา
3. ความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายต่อคุณภาพของบัณฑิตด้านญี่ปุ่นศึกษา
4. ความพึงพอใจต่อคุณภาพของบัณฑิตด้านญี่ปุ่นศึกษา

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย

1.1. กลุ่มบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากบัณฑิตชาวไทย ผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา ทั้งหมด 123 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้จบระดับอุดมศึกษา และเมื่อจำแนกตามเพศของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ส่วนมากจะเป็นเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจากบัณฑิตที่จบการศึกษาในสาขาอักษรศาสตร์และศิลปศาสตร์นั้น

ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาจากสาขาที่จบ พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมากจบด้าน “ภาษาญี่ปุ่น” ซึ่งจะเน้นการเรียนการสอนที่เพิ่มทักษะด้านการใช้ภาษาเป็นหลัก แต่ผู้ที่จบด้านวรรณคดี หรือ ญี่ปุ่นศึกษา (ศึกษาเกี่ยวกับญี่ปุ่นโดยรวมโดยไม่เน้นเรื่องภาษาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเน้นสร้างความเข้าใจในสังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมด้วย) ยังมีอยู่น้อยมาก

เมื่อจำแนกตามวิชาชีพของผู้ให้ข้อมูล พบว่าเมื่อบัณฑิตที่จบทางด้านเกี่ยวกับญี่ปุ่นจบการศึกษา แล้วส่วนมากมักประกอบอาชีพเป็นล่าม และนักแปล รองลงมาคือเป็นผู้ประสานงาน ซึ่งเมื่อรวมทั้งสามวิชาชีพนี้แล้ว มีมากเกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด นอกจากนี้หากจำแนกตามประเภทของธุรกิจที่บัณฑิตประกอบวิชาชีพนั้น โดยส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพในสาขาการผลิต หรือในโรงงานอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 35 ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด ข้อมูลเหล่านี้สามารถแสดงให้เห็นว่า ความหลากหลายในการออกไปประกอบวิชาชีพของบัณฑิตที่จบการศึกษาในด้านภาษาญี่ปุ่นยังมีไม่มากนัก และมีรูปแบบการประกอบวิชาชีพที่มีความคล้ายคลึงกันสูง กล่าวคือมักประกอบอาชีพเกี่ยวกับการแปล หรือเป็นผู้ประสานงานในสาขาการผลิตเป็นส่วนใหญ่ นั่นเอง และยังมีความสนใจที่จะประกอบวิชาชีพในสาขาอื่นอยู่น้อย

ผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ให้เหตุผลที่เลือกเรียนวิชาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น เพราะชื่นชอบในประเทศ และภาษาญี่ปุ่น โดยได้รับอิทธิพลจากการชมละคร การ์ตูนญี่ปุ่น หรือชื่นชอบนักร้องญี่ปุ่น นอกจากนี้หลายคนยังคาดหวังว่าเมื่อจบการศึกษาในสาขานี้และออกไปประกอบวิชาชีพ จะสามารถได้รับรายได้ที่สูง จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านความสนใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นและประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งความคาดหวังในรายได้ที่สูงหลังจบการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับภาษา และประเทศญี่ปุ่นให้มากยิ่งขึ้นในระดับอุดมศึกษา

นอกจากนี้จากการเก็บข้อมูลพบว่า ผู้จบการศึกษาในสาขานี้ส่วนมากได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังกับพัฒนาการด้านการใช้ภาษา ทั้งทักษะพื้นฐานทั้ง 4 และทักษะการแปล มากกว่าทักษะด้านการทำงานหรือการเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น และพบว่ายิ่งผู้ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นบ่อย ก็ยิ่งมีแนวโน้มที่จะมีความต้องการศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น

1.2. กลุ่มผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นผู้ใช้บัณฑิต

มีผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นที่ทำงานร่วมกับคนไทยตอบแบบสอบถามทั้งหมด 53 คน โดยส่วนใหญ่จะเป็นระดับผู้บริหาร และเมื่อจำแนกตามประเภทของธุรกิจที่ประกอบการในประเทศไทยนั้น พบว่าความหลากหลายของธุรกิจญี่ปุ่นที่เข้ามาประกอบการในประเทศไทยนี้มีอยู่สูง แต่หนึ่งในสามของผู้ตอบ

แบบสอบถามทั้งหมด สังกัดในธุรกิจด้านการผลิต และส่วนมากทำงานในองค์กรที่มีผู้ถือหุ้นหลักเป็นชาว ญีปุ่น และมีระยะเวลาการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

2. การว่าจ้างบัณฑิตด้านญี่ปุ่นศึกษา

2.1. ความจำเป็นในการว่าจ้างบัณฑิตด้านญี่ปุ่นศึกษา: ผู้ประกอบการในธุรกิจแทบทุกประเภทยัง ต้องการบุคลากรชาวไทย

ผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่ มองว่าการว่าจ้างบัณฑิตด้านญี่ปุ่นศึกษาที่มีความจำเป็นสำหรับการ ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่มีการว่าจ้างบัณฑิตที่จบสาขาอยู่ในปัจจุบัน หรือบางแห่งก็มีความต้องการแต่ยังไม่สามารถสรรหาคูหาบุคลากรที่เหมาะสมได้ มีเพียงร้อยละ 14 เท่านั้นที่คิดว่าไม่มีความ จำเป็นที่จะต้องว่าจ้างบัณฑิตที่จบในสาขานี้ โดยให้เหตุผลเป็นต้นว่า มีคนญี่ปุ่นที่สามารถพูดภาษาไทยได้ การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันติดต่อแต่เพียงลูกค้าชาวไทย และภาษาที่ใช้ในองค์กรเป็นภาษาอังกฤษเสีย ส่วนใหญ่

เมื่อถามผู้ประกอบการเกี่ยวกับความต้องการในการว่าจ้างระหว่างชาวไทยที่สามารถพูด ภาษาญี่ปุ่นได้ กับชาวญี่ปุ่นที่สามารถพูดภาษาไทยได้ ผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น ร้อยละ 75 ตอบว่า ต้องการชาวไทยที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้ โดยให้เหตุผลว่า “ค่าจ้างราคาถูก” มากที่สุด รองลงมาคือ “ทำงานด้วยง่าย” “มีความเข้าใจในรูปแบบองค์กรญี่ปุ่น” จากข้อมูลนี้ แสดงให้เห็นว่า ชาวญี่ปุ่นมีความพึงพอใจที่จะทำงานกับคนไทยในระดับหนึ่ง และมองว่าคนไทยทำงานด้วยง่าย และมีความเข้าใจ ในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่นในระดับหนึ่งด้วย

เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งที่ผู้ประกอบการต้องการให้บัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษาเข้ามา รับผิดชอบ พบว่าตำแหน่งพนักงานขายและติดต่อลูกค้า เป็นที่ต้องการสูงที่สุด รองลงมาคือตำแหน่ง ธุรการ ผู้ประสานงาน เลขานุการ ล่าม พนักงานเทคนิค และตำแหน่งบริหาร ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่า ความต้องการบุคลากรชาวไทยที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นนั้นมีความหลากหลายในสายวิชาชีพ และไม่ได้จำกัดอยู่เพียงอาชีพล่ามนักแปล หรือผู้ประสานงานเพียงอย่างเดียว

2.2. ภาษาหลักที่ใช้ในองค์กร: นิยมใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง

เมื่อศึกษาถึงภาษาที่ใช้เป็นภาษาหลักในการทำงานพบว่า ในองค์กรของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นที่ ตอบแบบสอบถามกว่าครึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก และมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ ใช้ภาษาญี่ปุ่น เป็นหลักโดยมีล่ามช่วยแปล ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่เก็บได้จากบัณฑิตที่จบด้านญี่ปุ่น ศึกษา พบว่าเมื่อจบการศึกษาออกไปแล้ว ร้อยละ 24 ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงานเป็นบางโอกาสเท่านั้น (เนื่องจากร้อยละ 40 ของผู้ให้ข้อมูลมีผู้บังคับบัญชาเป็นชาวไทย) ร้อยละ 23 ใช้ภาษาญี่ปุ่นและ ภาษาไทยอย่างละครึ่ง และร้อยละ 19.5 ใช้ภาษาญี่ปุ่นน้อยมาก มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ตอบว่าไม่ได้

ใช้ หรือแทบจะไม่ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงานเลย ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า แม้ระดับความถี่ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบวิชาชีพจะมีความแตกต่างกันไป แต่บัณฑิตที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา ส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพหลังจากจบการศึกษาไม่มากนัก

จากข้อมูลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้สามารถสรุปได้ว่า แม้ภาษาหลักที่ใช้ในองค์กรของญี่ปุ่นจะเป็นภาษาใดก็ตาม แต่ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นก็ยังคงมีอยู่ไม่น้อย

3. ความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายต่อคุณภาพของบัณฑิตด้านญี่ปุ่นศึกษา

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลโดยแยกออกเป็นความคาดหวังของกลุ่มบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา และความคาดหวังของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นผู้ใช้บัณฑิต โดยผลที่ออกมาสรุปได้ดังนี้

3.1 ความคาดหวังของกลุ่มบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา: มีความคาดหวังสูงต่อทักษะด้านการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังของบัณฑิตต่อระดับความสามารถของตนหากจบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในทักษะด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก ซึ่งหากจำแนกออกเป็นทักษะด้านต่างๆ สามารถสรุปได้ว่าบัณฑิตมีความคาดหวังต่อทักษะด้านการใช้ภาษาในด้านต่างๆ สูงมากที่สุด โดยเน้นทักษะด้านการพูด การอ่าน และการฟังตามลำดับ สำหรับทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรม ทักษะการประสานงาน และทักษะในการบริหารจัดการนั้น บัณฑิตส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญหวังเป็นประเด็นรองลงมา ซึ่งหากเรียงลำดับความคาดหวังของบัณฑิตผู้ให้ข้อมูล พบว่าทักษะที่ได้รับความคาดหวังสูงสุดได้แก่ทักษะด้านการใช้ภาษา รองลงมาคือทักษะด้านการแปล ทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรม และทักษะด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังต่อความสามารถในทักษะการใช้ภาษากับประสบการณ์การทำงาน (จำนวนปีที่ทำงาน) พบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ได้แก่กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 0-3 ปี จะมีความคาดหวังต่อทักษะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ น้อยที่สุด ส่วนกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จะมีความคาดหวังต่อทักษะในการใช้ภาษาสูง รองลงมา และกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาระยะหนึ่ง คือประมาณ 5-10 ปี จะเป็นกลุ่มที่มีความคาดหวังต่อทักษะการใช้ภาษาในด้านต่างๆ สูงที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังต่อความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นกับประสบการณ์การทำงาน (จำนวนปีที่ทำงาน) พบว่ากลุ่มผู้ที่จบการศึกษาใหม่ ได้แก่กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 1 ปี จะมีความคาดหวังในการเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่นสูง แต่ความคาดหวังในด้านนี้จะมีลดลงอย่างเห็นได้ชัด

ในกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ในขณะที่จะเห็นได้ว่ายิ่งประสบการณ์ (จำนวนปี) ในการทำงานมากขึ้น ความคาดหวังต่อทักษะการประสานงานและทักษะการบริหารจัดการ ก็มีแนวโน้มที่จะมีเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

3.2 ความคาดหวังของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นผู้ใช้บัณฑิต: ความคาดหวังศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวม

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ต้องการรับบัณฑิตที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นในระดับ N2 ขึ้นไป รองลงมาคือระดับ N1 คิดเป็นร้อยละ 23 ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด โดยมองว่าทักษะด้านการใช้ภาษาเป็น ทักษะที่บัณฑิตที่จบการศึกษาด้านนี้ทุกคนต้องมีอยู่แล้ว และเมื่อจำแนกตามทักษะในการทำงาน พบว่า ทักษะที่ได้รับความคาดหวังเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ทักษะด้านการทำความเข้าใจและตัดสินใจ รองลงมาคือ ทักษะภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ทักษะด้านการทำความเข้าใจและตัดสินใจ ความสามารถในการประสานงาน ความสามารถในการบริหารจัดการ ทักษะในการแปลแบบล่าม ทักษะในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่า ทักษะด้านความสามารถในการใช้ภาษาพื้นฐานได้รับความคาดหวัง จากผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นน้อยมาก ทั้งนี้ก็เพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่คาดหวังว่าบัณฑิตที่จบ ออกมาทุกคนจะต้องใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ดีเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว แต่ความแตกต่างของบัณฑิตแต่ละคนจะอยู่ที่ ระดับความสามารถในการทำงานโดยรวม เช่นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การบริหารจัดการ เป็นต้น ซึ่ง ประเด็นนี้แสดงให้เห็นถึงความคลาดเคลื่อนในเรื่องของความคาดหวังในคุณสมบัติของบัณฑิตที่จบ การศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา และเป็นประเด็นที่จะต้องปรับความเข้าใจของบัณฑิตให้รับรู้ถึงความต้องการ ของตลาดที่แท้จริง

4. ความพึงพอใจต่อคุณภาพของบัณฑิตด้านญี่ปุ่นศึกษา

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลโดยแยกออกเป็นความพึงพอใจของกลุ่มบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา และความพึงพอใจของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นผู้ใช้บัณฑิต โดยผลที่ออกมาสรุปได้ดังนี้

4.1 ความพึงพอใจของกลุ่มบัณฑิตผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา: ทักษะส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับปานกลาง

ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลต่อคุณภาพการทำงานในการทำงาน ของตนในบริษัทญี่ปุ่น พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในทักษะด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง และ หากเรียงลำดับความพึงพอใจของบัณฑิตผู้ให้ข้อมูล พบว่าทักษะที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดได้แก่ ทักษะด้านการใช้ภาษา รองลงมาคือทักษะด้านการแปล ทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรม ทักษะด้านการ ประสานงาน และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ

4.2 ความพึงพอใจของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นผู้ใช้บัณฑิต: มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ผู้ประกอบการส่วนมากมองว่าทักษะด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวันของบุคลากรที่จบด้านญี่ปุ่นศึกษานั้นอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจมาก แต่ทักษะด้านอื่นๆ นั้นยังคงอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของทั้งบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีอยู่เพียงในระดับปานกลางนี้ แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษายังไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามความคาดหวังของที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ ซึ่งประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นที่สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องนำไปพิจารณา เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนที่เสริมสร้างบุคลากรที่มีคุณสมบัติครบถ้วน โดยไม่เน้นเพียงการพัฒนาทักษะด้านภาษาและการสื่อสารพื้นฐานแต่เพียงประการเดียว และเน้นการพัฒนาทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มระดับความพึงพอใจของทุกๆ ฝ่ายให้มีสูงมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่

1. **ประเด็นเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น** ผลจากการศึกษาในครั้งนี้พบความคลาดเคลื่อน 2 ประเด็น (ตารางที่ 32) ได้แก่

➤ **ความคลาดเคลื่อนระหว่างความเข้าใจของชาวไทยและชาวญี่ปุ่น** กล่าวคือชาวไทยจะคาดหวังและให้ความสำคัญต่อทักษะด้านการใช้ภาษามากที่สุด แต่ชาวญี่ปุ่นกลับให้ความสำคัญกับทักษะการทำงานโดยรวมมากกว่า ซึ่งในประเด็นนี้นั้น ไม่เพียงแต่บัณฑิตชาวไทยเท่านั้นที่ให้ความสำคัญโดยเน้นทักษะการใช้ภาษาเป็นหลัก แต่ผู้ประกอบการชาวไทย ก็มักให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้เป็นหลัก จึงแสดงให้เห็นถึงค่านิยมและความเข้าใจที่แตกต่างกันระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่นอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ยังมีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับรูปแบบการประกอบวิชาชีพของบัณฑิตชาวไทยและความต้องการของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น กล่าวคือ บัณฑิตชาวไทยคิดว่าอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วได้แก่อาชีพล่าม นักแปล และผู้ประสานงาน ดังนั้นจึงนิยามที่จะประกอบอาชีพเป็นล่ามและนักแปลเป็นส่วนใหญ่ ทั้งที่ในความเป็นจริง รูปแบบวิชาชีพที่บัณฑิตสามารถออกไปประกอบได้นั้น มีความหลากหลายมากกว่า ทำให้บัณฑิตที่จบออกมาไม่สามารถสนองความต้องการของตลาดได้มากเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถของบัณฑิตมีจำกัดแค่เพียงทักษะในการใช้ภาษาเพียงเท่านั้น แต่ทักษะในการประกอบวิชาชีพด้านอื่นๆ ยังมีไม่เพียงพอ ทำให้สามารถออกไปประกอบวิชาชีพในวงจำกัด ดังนั้นหากบัณฑิตมีระดับความสามารถในเชิงบูรณาการมากยิ่งขึ้นก็จะทำให้โอกาสในการได้งานของบัณฑิต และการได้ว่าจ้างบุคลากรที่มีคุณภาพเหมาะสมของผู้ประกอบการมีเพิ่มมากขึ้น

➤ **ความคลาดเคลื่อนระหว่างความคาดหวัง กับความพึงพอใจ** กล่าวคือแม้ผลการศึกษาจะออกมาว่าทั้งบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีระดับความคาดหวังต่อทักษะในด้านต่างๆ ของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แต่ระดับความพึงพอใจของคนทั้งสองกลุ่มกลับอยู่เท่ากันคือเพียงในระดับปานกลาง อีกทั้งยังเน้นที่เพียงทักษะในด้านการใช้ภาษาและการสื่อสารพื้นฐานเท่านั้น จากข้อมูลนี้จึงแสดงให้เห็นว่าคุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา ยังไม่ตอบสนองความต้องการของสังคมได้เท่าที่ควร ซึ่งความจริงข้อนี้เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญ และหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เพื่อสร้างเสริมคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกมา และยกระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีสูงมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้การพัฒนาของเศรษฐกิจ และสังคมไทยต่อไป

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าบุคลากรที่มีความสามารถด้านญี่ปุ่นศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและบูรณาการแนวทางการเรียนการสอนให้ครบถ้วนในทุกทักษะที่ได้รับการคาดหวัง นอกจากนี้ความคลาดเคลื่อนเหล่านี้เอง เป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อปัญหาการสรรหาทรัพยากรบุคคลที่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะผลิตบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถตรงกับความต้องการที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรในอนาคต สามารถสรุปจากผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังจะระบุในข้อถัดไป

ตารางที่ 32 แสดงความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับญี่ปุ่นศึกษา

	บัณฑิตชาวไทย	ผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น	องค์กรที่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวไทย	องค์กรที่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น
ความคาดหวังที่สูงที่สุด	พัฒนาการด้านทักษะการใช้ภาษา	พัฒนาการด้านทักษะการทำงานโดยรวม	ทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร	ทักษะในการทำงานโดยรวม
ความพึงพอใจที่สูงที่สุด	ทักษะด้านการใช้ภาษา	ทักษะด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	X	
ความคาดหวังโดยรวม	มาก	มาก		
ความพึงพอใจโดยรวม	ปานกลาง	ปานกลาง		

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่คาดหวัง

ผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่ต้องการให้เน้นการฝึกปฏิบัติ และเน้นพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการออกไปทำงานจริงกับคนญี่ปุ่น ในขณะที่สำหรับผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นนั้น ส่วนใหญ่แสดง

ความเห็นตรงกันว่า รูปแบบการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาควรเน้นในเรื่องการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพื่อสร้างความพร้อมให้บัณฑิตมีคุณภาพครบถ้วนและสามารถออกไปทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ทั้งนี้ผู้เรียนชาวไทย และผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นได้แสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือมองว่าการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา ควรเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ ทั้งระดับการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน เช่น การจำลองสถานการณ์จริงที่อาจพบเจอในการทำงานกับคนญี่ปุ่น การเล่นเกมบทบาทสมมติ (role play) โดยเน้นประยุกต์ความรู้ และทักษะที่เรียนมาให้เข้ากับสถานการณ์จริง และมีการอภิปรายถึงประสบการณ์ และจุดบกพร่องที่แต่ละคนพบ หรือมีการมอบหมายให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการนำเสนอในเนื้อหา และรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นมา หรือเป็นการจัดเวิร์คช็อป ในหัวข้อต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องเพื่อสร้างองค์ความรู้แบบบูรณาการ นอกจากนี้อาจเป็นการออกไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความเหมือน หรือคล้ายคลึงกับการประกอบวิชาชีพจริง และระดับการฝึกงานจริงในองค์กรของญี่ปุ่น โดยหาโอกาสให้นักเรียนได้ไปฝึกงานระยะสั้นในบริษัทญี่ปุ่นจริงๆ ทั้งนี้สามารถสรุปแนวทางการเรียนการสอนหลักๆ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนะได้ดังนี้

- **ศึกษาผ่านกรณีศึกษา** โดยนำเอาตัวอย่างกรณีต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาให้นักศึกษาได้ทำการศึกษา และทำความเข้าใจอย่างละเอียดลึกซึ้งถึงหลักการและเหตุผลของปัญหา และแนวทางรับมือแก้ไข ในแต่ละกรณีที่ถูกยกขึ้นมา หรืออาจสร้างเป็นสถานการณ์สมมติและให้นักศึกษาแต่ละคนพิจารณาว่า หากอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ ตนจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร และสามารถแก้ไขสถานการณ์ที่ต้องเผชิญอยู่นั้นได้อย่างไร
- **เรียนรู้จากสื่อต่างๆ ที่มีความหลากหลาย** ไม่จำกัดสื่อการเรียนการสอนอยู่แค่ในตำราเรียน แต่ใช้สื่อต่างๆ ที่แตกต่างกันไป เช่นการชมภาพยนตร์ การศึกษาจากสื่อออนไลน์ การพบปะพูดคุยระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง การศึกษาดูงานเป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาสามารถเห็นญี่ปุ่นในรูปแบบที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้มากที่สุด

การพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพ เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสนใจเป็นอย่างสูงจากผู้ให้ข้อมูล โดยหลายรายมองว่าควรมีรายวิชาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพด้วยเช่นทักษะการเป็นล่าม หรือวิชาการแปล มีการสอนคำศัพท์เกี่ยวกับโรงงาน เป็นต้น ซึ่งหากไม่นำมาใส่ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาหรือบัณฑิตศึกษา ก็จะสามารถเปิดสอนเป็นหลักสูตรสั้นๆ ในแต่ละด้านที่มีผู้ต้องการเรียนสูง เช่น การเป็นล่ามในโรงงาน หรือเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารกับชาวญี่ปุ่น เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลหลายรายต้องการให้มีการเรียนการสอนที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับคนญี่ปุ่น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าของภาษา ตลอดจนถึงศึกษาถึงความรู้รอบตัวในการทำงาน เพื่อช่วยให้ทักษะในด้านต่างๆ เกี่ยวกับญี่ปุ่นนั้นมีเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

สอนเชิงบูรณาการ เพื่อเป็นตัวเสริมในการประกอบวิชาชีพควบคู่กับความรู้ทางภาษาญี่ปุ่น และเป็นการเปิด
หนทางในการประกอบวิชาชีพให้กว้างมากยิ่งขึ้น

บทสรุป

จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการทำการศึกษา “ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อคุณสมบัติของผู้จบ
การศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย” ที่ได้ทำการนำเสนอข้อมูลและอภิปรายมาในเบื้องต้นนั้น สามารถ
สรุปประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังกับความพึงพอใจที่มีคุณสมบัติของผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษาพบว่า
แม้ในภาพรวมนั้นทั้งกลุ่มบัณฑิตชาวไทยผู้จบด้านญี่ปุ่นศึกษา และผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นมี
ความคาดหวังต่อทักษะด้านต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาและการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลางถึง
สูง แต่ความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายสองกลุ่มก็ยังคงมีความแตกต่างกันที่เห็นได้ชัด กล่าวคือ
กลุ่มบัณฑิตชาวไทย (รวมถึงผู้บริหารชาวไทย) มักมุ่งเน้นไปที่ทักษะด้านการใช้ภาษาเป็นหลัก
ในขณะที่ผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นนั้น จะเน้นการทำงานในภาพรวมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
สูงสุดมากกว่า ดังนั้นการมุ่งพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในอนาคตจึง
จำเป็นต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงข้อนี้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทั้งผู้เรียนและผู้สอน ให้
เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรในเชิงบูรณาการมากกว่าที่จะมุ่งเน้นทักษะ
ทางด้านภาษาเพียงอย่างเดียว
2. ประเด็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา รวมถึงปัญหาที่บัณฑิตส่วนใหญ่
ต้องประสบในการทำงานจริงนั้น พบว่าเกิดขึ้นจากการที่รูปแบบการเรียนการสอนใน
มหาวิทยาลัย ยังมุ่งเน้นแต่เพียงการเสริมสร้างทักษะพื้นฐานด้านภาษาเป็นหลัก โดยยังมี
หลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่สามารถนำไปประกอบวิชาชีพจริง โดยมีแนวทางการเรียน
การสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ และสร้างเสริมประสบการณ์จริงอยู่น้อย จึงทำให้บัณฑิตที่จบ
การศึกษาออกไป ไม่สามารถนำความรู้หรือทักษะที่ได้เรียนรู้จากมหาวิทยาลัยไปใช้ได้จริง อีกทั้ง
ขาดทักษะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพจริง เช่น ทักษะด้านการประสานงาน ทักษะด้าน
การสนทนาจริงกับลูกค้าชาวญี่ปุ่น หรือทักษะด้านการนำเสนอผลงานต่อลูกค้าหรือ
ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น นอกจากนี้ เนื่องจากหลักสูตรการเรียนการสอนในประเทศไทยส่วนมาก
ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับคนญี่ปุ่นและประเทศญี่ปุ่น
อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นจึงทำให้บัณฑิตหลายรายต้องเผชิญปัญหาเกี่ยวกับภาวะการตื่นตระหนกทาง
วัฒนธรรม (Culture Shock) เมื่อต้องเข้าทำงานในบริษัทญี่ปุ่นอีกด้วย
3. แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับญี่ปุ่นศึกษานั้น ผู้วิจัยพบว่าในอนาคตหลักสูตรที่
เกี่ยวข้องกับญี่ปุ่นศึกษาจำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างเสริม
ประสบการณ์จากการได้ลองปฏิบัติจริง และการได้นำภาษาที่ได้เรียนในชั้นเรียนไปใช้งานจริง

ผ่านการฝึกงาน การเล่นบทบาทสมมุติ หรือการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา และที่สำคัญจำเป็นต้อง มุ่งเน้นพัฒนาการทางด้านทักษะในเชิงบูรณาการที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานญี่ปุ่นในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลทั้งหมดที่ทำการเก็บรวบรวมได้จากการทำวิจัยชิ้นนี้ สามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะ ต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น ข้อเสนอแนะโดยรวม ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัย โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะโดยรวม

1.1 การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความต้องการของตลาดต่อคุณภาพของบุคลากร จาก การเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้พบว่ามีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความคาดหวังในคุณภาพของ บัณฑิตระหว่างบัณฑิตที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษากับผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น โดยบัณฑิต ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัณฑิตที่จบใหม่ จะให้ความสำคัญต่อระดับความสามารถทางการใช้ ภาษาญี่ปุ่นสูงที่สุด โดยมองว่าทักษะด้านการใช้ภาษาเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการ เข้าประกอบวิชาชีพในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่น ในขณะที่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ คาดหวังว่าบัณฑิตที่จบการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษานั้น จะต้อง มี ทักษะด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นพื้นฐาน ประกอบกับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น ทั้ง วัฒนธรรมในแง่ทั่วไป ตลอดจนวัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่น ซึ่งมีเอกลักษณ์และแตกต่างจาก วัฒนธรรมอื่นๆ นอกจากนี้ยังบัณฑิตยังต้องมีทักษะในการทำงานด้านอื่นๆ เช่น ทักษะด้านการ ประสานงาน ทักษะด้านการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ประกอบกันด้วย ซึ่งบัณฑิตชาวไทยยังขาด คุณสมบัติในส่วนนี้อยู่มาก ดังนั้นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับทั้งผู้เรียนและบัณฑิต ตลอดจนผู้สอน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มี คุณสมบัติตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป

1.2 พยายามเพิ่มบุคลากรด้านญี่ปุ่นศึกษา จากข้อมูลที่ได้พบว่า ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับญี่ปุ่น กล่าวคือผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่น เข้าใจใน วัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างถ่องแท้ และสามารถทำงานร่วมกับคนญี่ปุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพยังมีอยู่ น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการที่มีในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้ว่ามีบริษัทญี่ปุ่นหลาย บริษัทที่ต้องการบุคลากรในด้านนี้แต่ยังไม่สามารถว่าจ้างบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมได้ และ มองว่าบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมนั้นหาได้ไม่ง่าย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

- แนวทางการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มักเน้นแต่เพียงทักษะด้านการใช้ภาษาทั่วไป หรือภาษาธุรกิจพื้นฐาน แต่ยังไม่เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างพื้นฐานให้กับผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการออกไปประกอบวิชาชีพกับคนญี่ปุ่น
- การศึกษาเกี่ยวกับญี่ปุ่นศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นพัฒนาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นในองค์กรรวมยังมีอยู่น้อย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมีความพยายามพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านญี่ปุ่นศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น โดยอาจพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่เน้นทักษะด้านอื่นๆ นอกเหนือจากทักษะด้านภาษาญี่ปุ่น หรือพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาให้มากยิ่งขึ้นกว่าในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา สามารถสรุปออกเป็นประเด็นหลัก 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ในเชิงบูรณาการ ประเด็นในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นการนำไปปฏิบัติได้จริง โดยรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

- ### 2.1 พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นสร้างองค์ความรู้ในเชิงบูรณาการ
- จากผลศึกษาที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตชาวญี่ปุ่นอยู่ในระดับสูงเพียงทักษะเดียวคือทักษะด้านการใช้ภาษา แต่ทักษะในด้านอื่นๆ ยังมีอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น อีกทั้งบัณฑิตที่จบการศึกษาด้านภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาส่วนมาก มักประกอบอาชีพเกี่ยวกับล่ามและการแปล ในขณะที่ความต้องการใช้บัณฑิตในสาขาอื่นๆ มีอยู่มาก แต่ไม่มีบุคลากรเหมาะสมเพียงพอ ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งสืบเนื่องจากการที่สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่เน้นพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาเพียงอย่างเดียวดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงทำให้โอกาสในการประกอบวิชาชีพของบัณฑิตที่จบออกมามีไม่กว้างนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากต้องการผลิตบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดนั้น จำเป็นต้องพัฒนาการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษา โดยให้มีลักษณะในเชิงบูรณาการมากยิ่งขึ้น กล่าวคือเป็นการเรียนการสอนที่ไม่เน้นแค่เพียงการเสริมสร้างทักษะด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น แต่จะต้องเสริมสร้างทักษะในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพจริง เป็นต้นว่าทักษะด้านการประสานงาน ทักษะด้านการบริหารจัดการ ตลอดจนทักษะด้านวิชาชีพอื่นๆ ที่จำเป็นในสาขาวิชาชีพต่างๆ เช่น ทักษะด้านบัญชี ทักษะด้านสถิติ เป็นต้น

2.2 พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นการนำไปปฏิบัติได้จริง การพัฒนาการเรียนการสอนที่จะยกระดับความสามารถของผู้เรียนด้านญี่ปุ่นศึกษาให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความต้องการของตลาด ซึ่งหมายถึงการผลิตบุคลากรที่มีทักษะการใช้ภาษาและมีความเข้าใจในวัฒนธรรมเป็นอย่างดี ตลอดจนมีความสามารถในทักษะด้านอื่นๆ ด้วยนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งก็คือการเรียนการสอนนั้นจะต้องเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงๆ ได้ ดังนั้น แนวทางการเรียนการสอนจึงไม่ควรมุ่งเน้นแต่การศึกษาจากตำรา หรือการรับฟังการบรรยายจากผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรมีกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับประสบการณ์จริง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะจบออกไปประกอบวิชาชีพร่วมกับคนญี่ปุ่น กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ อาจเป็นกิจกรรมสมมุติในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่ใช้สื่อการเรียนการสอนอื่นๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียน เป็นกิจกรรมที่เชิญผู้มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ มาบรรยาย หรือจะเป็นกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น การดูงาน การฝึกงาน ก็ได้ แต่ควรจัดให้มีกิจกรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่องและบ่อยครั้งที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัย

ดังที่ได้ระบุข้างต้นว่า แนวทางการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาควรมีลักษณะที่เน้นการปฏิบัติ และเน้นการสร้างทักษะในเชิงบูรณาการเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในอนาคตนั้นมีดังนี้

- การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและแนวทางการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับญี่ปุ่น
- การวิจัยเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในการทำงานในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่น ตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สามารถเสริมสร้างทักษะต่างๆ เหล่านี้

นอกจากนี้ เนื่องจากงานวิจัยมุ่งศึกษาประเด็นความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการให้การศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาตลอดจนระดับความสามารถของบัณฑิตที่จบการศึกษาด้านนี้โดยรวม ดังนั้นจึงยังมีข้อจำกัดในเรื่องของความเที่ยงตรงในการเปรียบเทียบข้อมูลโดยจำแนกตามตัวแปรต่างๆ ในระดับปลีกย่อย เช่น รูปแบบของประเภทของธุรกิจที่แตกต่างกัน รูปแบบของการประกอบวิชาชีพที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากต้องการศึกษาประเด็นความเกี่ยวข้องของตัวแปรต่างๆ ให้ละเอียดลึกซึ้งและเที่ยงตรง จำเป็นต้องทำการเก็บข้อมูลจำแนกตามตัวแปรต่างๆ เหล่านี้ให้เจาะจงและมีปริมาณที่เท่าเทียมกันให้ยิ่งขึ้นไป

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. กระทรวงพาณิชย์. 2554. **ข้อมูลการอนุญาตและการออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2552. บริการกรม. **กระทรวงพาณิชย์**. ค้นวันที่ 24 พฤศจิกายน 2552 จาก <http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=22647>

เตือนใจ ต้นงามตรง. 2537. **การสำรวจความต้องการและการใช้ภาษาญี่ปุ่นของภาคธุรกิจ**. คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สีดา สอนศรี. 2541. **แนวโน้มญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย**. งานวิจัยจากอดีตมูลนิธิญี่ปุ่นและสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ. 2010. **JCC**. กรุงเทพฯ: หอการค้าญี่ปุ่น- กรุงเทพฯ.

Embassy of Japan in Thailand. 2010. **Acknowledge about Living in Thailand**. Retrieved from Error! Hyperlink reference not valid.

Fink, L.D. 2007. The power of course design to increase student engagement and learning. **Peer Review**.(Winter):13-17.

Ikeda, Takashi. 2006. **การสำรวจความต้องการด้านภาษาญี่ปุ่นในตลาดองค์กรธุรกิจญี่ปุ่น (อุตสาหกรรมการผลิต)**. . . . .

Immigration Bureau. (2010). Number of Tourists Visited Thailand. **Police Department**. Retrieved from http://www2.tat.or.th/stat/web/static_index.php

Japan Foundation. 2008. **Tawan**. Bangkok: Japanese Language Department. Japan Foundation.

Japan Foundation. 2011. **Countries with Japanese Language Education: Separated by Country (Nihongo Kyouikukoku Chiikibetsu Jyouthou)**. Retrieved May 3, 2012, from <http://www.jpof.go.jp/j/japanese/survey/country/2011/thailand.html>

Japanese Chamber of Commerce. 2006. **Report of a Survey for the Establishment of Thai-Japan Institute of Technology [ThaiNichi Kougyou Daigaku no Setsuritsu ni Kansuru Chousa Kekka Houkoku]**. Bangkok: Japanese Chamber of Commerce.

Japanese Chamber of Commerce. 2010. **List of Members**. Bangkok: Japanese Chamber of Commerce.

Ministry of Foreign Affairs. 2009. **Annual Report of Statistics on Japanese Nationals Overseas**. Retrieved from www.mofa.go.jp/mofaj/toko/tokei/hojin/10/pdfs/1.pdf

Napasin Plaengsorn. 2006. **การวิจัยเกี่ยวกับผู้เรียนชาวไทยที่เรียนรู้อาษาญี่ปุ่น (แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นแก่ผู้เรียนชาวไทย)**. กรุงเทพฯ: สสวท. .

Pasuk, P. "The State of Japanese Studies on Social Science in Thailand". **Institute of Social Science, University of Tokyo**. Retrieved November 24, 2011, from <http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~ppasuk/japanesestudiesinthailand.pdf>

Sakuma, Katsuhiko. 2006. **การย้ายมองการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศที่ 2**. กรุงเทพฯ: สสวท. .

Tyler, R.W.1949. **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: The University of Chicago Press.

Wiggins G. & McTighe, J. 2005. **Understanding by design (2nd ed)**. New Jersey: Pearson/Merrill Prentice Hall.

ภาคผนวก ก.

ข้อมูลการประมวลเพิ่มเติม

ความคาดหวังของบัณฑิตชาวไทยจำแนกตามตัวแปรต่างๆ

ตารางที่ 33 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษา

ลำดับ	ทักษะ	ไม่ถึง 1 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 3 ปี		ระดับ ความ คาดหวัง	ไม่ถึง 5 ปี		ระดับ ความ คาดหวัง	ไม่ถึง 10 ปี		ระดับ ความ คาดหวัง	มากกว่า 10 ปี		ระดับความ คาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป															
	ทักษะการฟัง	4.20	0.61	มาก	4.11	0.95	มาก	4.52	0.60	มากที่สุด	4.38	0.77	มากที่สุด	4.20	1.10	มาก
	ทักษะการพูด	4.20	0.66	มาก	4.20	0.88	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด	4.46	0.66	มากที่สุด	4.20	1.10	มาก
	ทักษะการอ่าน	4.10	0.61	มาก	4.28	0.76	มาก	4.48	0.68	มากที่สุด	4.38	0.65	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก
	ทักษะการเขียน	3.97	0.61	มาก	3.98	0.92	มาก	4.38	0.86	มากที่สุด	4.46	0.66	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ															
	ทักษะการฟัง	3.60	1.10	มาก	3.85	1.02	มาก	3.95	0.97	มาก	4.23	0.83	มาก	3.60	1.14	มาก
	ทักษะการพูด	3.53	1.14	มาก	3.76	1.10	มาก	4.00	1.10	มาก	4.15	0.99	มาก	3.40	1.14	ปานกลาง
	ทักษะการอ่าน	3.60	1.13	มาก	3.61	1.04	มาก	3.71	1.06	มาก	4.08	0.95	มาก	3.80	1.30	มาก
	ทักษะการเขียน	3.33	1.03	ปานกลาง	3.65	1.10	มาก	3.62	1.12	มาก	4.08	0.95	มาก	3.20	0.84	ปานกลาง
3.	ความสามารถในการแปลแบบล่าม	3.87	1.07	มาก	3.96	1.05	มาก	3.81	1.17	มาก	4.15	0.99	มาก	3.20	1.10	ปานกลาง
4.	ความสามารถในการแปลเอกสาร	4.00	1.02	มาก	4.20	0.92	มาก	4.10	0.94	มาก	4.31	0.75	มาก	3.00	0.71	ปานกลาง

ตารางที่ 34 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ลำดับ	ทักษะ	ไม่ถึง 1 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 3 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 5 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 10 ปี		ระดับความ คาดหวัง	มากกว่า 10 ปี		ระดับความ คาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก															
		4.30	0.75	มากที่สุด	4.28	0.66	มากที่สุด	4.33	0.80	มากที่สุด	4.31	0.85	มากที่สุด	3.80	0.84	มาก
2	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น															
		4.33	0.76	มากที่สุด	4.07	0.61	มาก	4.33	0.80	มากที่สุด	4.15	0.90	มาก	3.40	1.14	ปานกลาง
3	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น															
		4.17	0.79	มาก	3.91	0.78	มาก	4.10	0.94	มาก	4.23	0.83	มากที่สุด	3.80	0.84	มาก
4	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น															
		4.07	0.87	มาก	3.96	0.75	มาก	4.00	0.71	มาก	4.08	0.95	มาก	3.60	0.89	มาก
5	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น															
		3.47	0.82	มาก	3.46	0.88	มาก	3.24	1.04	ปานกลาง	3.85	1.21	มาก	3.40	1.52	ปานกลาง
6	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น															
		3.47	0.86	มาก	3.41	0.84	มาก	3.48	0.98	มาก	3.85	1.14	มาก	2.80	0.84	ปานกลาง
7	ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น															
		3.10	0.71	ปานกลาง	3.19	0.93	ปานกลาง	2.90	0.94	น้อย	3.46	1.33	มาก	2.60	1.14	น้อย

ตารางที่ 35 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงาน

ลำดับ	ทักษะ	ไม่ถึง 1 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 3 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 5 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 10 ปี		ระดับความ คาดหวัง	มากกว่า 10 ปี		ระดับความ คาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น															
		4.03	1.07	มาก	4.04	0.97	มาก	4.00	0.77	มาก	4.31	0.75	มากที่สุด	4.40	0.89	มากที่สุด
2	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ															
		3.93	0.94	มาก	3.89	0.90	มาก	4.10	0.83	มาก	4.23	0.73	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก
3	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ															
		3.93	0.94	มาก	4.00	0.87	มาก	4.29	0.85	มากที่สุด	4.31	0.75	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก

ตารางที่ 36 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการ

ลำดับ	ทักษะ	ไม่ถึง 1 ปี		ความ คาดหวัง	ไม่ถึง 3 ปี		ความ คาดหวัง	ไม่ถึง 5 ปี		ความ คาดหวัง	ไม่ถึง 10 ปี		ความ คาดหวัง	มากกว่า 10 ปี		ความ คาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า															
		3.90	0.96	มาก	3.83	1.04	มาก	4.29	0.78	มากที่สุด	4.38	0.65	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก
2	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ															
		3.90	0.92	มาก	3.76	1.01	มาก	4.10	0.83	มาก	4.31	0.63	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก
3	ทักษะในการบริหารเวลา															
		3.93	0.98	มาก	3.72	1.05	มาก	4.10	0.83	มาก	4.31	0.63	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก

ตารางที่ 37 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาจำแนกตามประเภทธุรกิจ

ลำดับ	ทักษะ	การค่าและ พหุคูณ		ระดับความ คาดหวัง	ผู้ผลิต		ระดับความ คาดหวัง	ก่อสร้าง		ระดับความ คาดหวัง	การเงิน/ ประกัน		ระดับความ คาดหวัง	
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป													
	- ทักษะการฟัง	4.00	1.09	มาก	4.30	0.77	มากที่สุด	4.00	0.00	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก	
	- ทักษะการพูด	4.00	1.14	มาก	4.37	0.62	มากที่สุด	4.00	0.00	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก	
	- ทักษะการอ่าน	4.22	0.81	มากที่สุด	4.14	0.68	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.33	1.16	มากที่สุด	
	- ทักษะการเขียน	4.00	1.09	มาก	4.02	0.71	มาก	3.00	0.00	มากที่สุด	4.33	1.16	มากที่สุด	
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ													
	- ทักษะการฟัง	3.50	1.30	มาก	3.98	0.91	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	3.67	0.58	มาก	
	- ทักษะการพูด	3.56	1.42	มาก	3.86	1.01	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	3.33	0.58	มาก	
	- ทักษะการอ่าน	3.61	1.29	มาก	3.74	1.03	มาก	4.00	0.00	มากที่สุด	3.33	0.58	มาก	
	- ทักษะการเขียน	3.44	1.34	มาก	3.72	1.03	มาก	3.00	0.00	มาก	3.33	0.58	มาก	
3.	ความสามารถในการแปล แบบล่าม	3.94	1.16	มาก	4.05	0.98	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	3.33	0.58	มาก	
4.	ความสามารถในการแปล เอกสาร	3.94	1.00	มาก	4.33	0.75	มากที่สุด	4.00	0.00	มากที่สุด	3.33	0.58	มาก	

ตารางที่ 38 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาจำแนกตามประเภทธุรกิจ (ต่อ)

ลำดับ	ทักษะ	สื่อสารมวลชน		ระดับความ คาดหวัง	ราชการหรือองค์กรไม่หวัง ผลกำไร		ระดับความ คาดหวัง	บริการ		ระดับความ คาดหวัง	อื่นๆ		ระดับความ คาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป												
	- ทักษะการฟัง	4.00	1.00	มาก	4.31	0.79	มากที่สุด	4.25	0.62	มากที่สุด	4.30	0.78	มากที่สุด
	- ทักษะการพูด	4.00	1.00	มาก	4.44	0.81	มากที่สุด	4.33	0.65	มากที่สุด	4.41	0.75	มากที่สุด
	- ทักษะการอ่าน	4.00	1.00	มาก	4.50	0.63	มากที่สุด	4.42	0.52	มากที่สุด	4.30	0.78	มากที่สุด
	- ทักษะการเขียน	4.00	1.00	มาก	4.19	0.83	มาก	4.17	0.72	มาก	4.22	0.89	มากที่สุด
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ												
	- ทักษะการฟัง	3.67	1.16	มาก	3.75	1.13	มาก	3.83	0.72	มาก	3.89	1.09	มาก
	- ทักษะการพูด	3.67	1.16	มาก	3.75	1.00	มาก	3.75	0.75	มาก	3.81	1.27	มาก
	- ทักษะการอ่าน	3.33	0.58	ปานกลาง	3.81	0.98	มาก	3.67	0.78	มาก	3.63	1.25	มาก
	- ทักษะการเขียน	3.33	0.58	ปานกลาง	3.56	1.03	มาก	3.42	0.90	มาก	3.67	1.18	มาก
3.	ความสามารถในการแปล แบบล่าม	3.67	1.16	มาก	4.00	0.82	มาก	3.58	1.24	มาก	3.78	1.25	มาก
4.	ความสามารถในการแปล เอกสาร	3.33	0.58	ปานกลาง	4.31	0.95	มากที่สุด	3.83	0.94	มาก	4.00	1.18	มาก

ตารางที่ 39 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามประเภทธุรกิจ

ลำดับ	ทักษะ	การค่าและ พหุขัย		ระดับความ คาดหวัง	ผู้ผลิต		ระดับความ คาดหวัง	ก่อสร้าง		ระดับความ คาดหวัง	การเงิน/ ประกัน		ระดับความ คาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสาร ของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการ แสดงออก	4.28	0.57	มากที่สุด	4.40	0.66	มากที่สุด	3.00	0.00	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
2	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น	4.11	0.58	มาก	4.23	0.75	มากที่สุด	3.00	0.00	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
3	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น	3.89	0.96	มาก	4.21	0.71	มากที่สุด	3.00	0.00	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
4	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม องค์กรแบบญี่ปุ่น	3.83	0.86	มาก	4.05	0.79	มาก	4.00	0.00	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
5	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.44	0.86	มาก	3.42	0.96	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
6	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.44	1.04	มาก	3.26	0.85	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก	3.00	1.00	ปานกลาง
7	ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	3.06	1.00	ปานกลาง	2.93	0.77	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง

ตารางที่ 40 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามประเภทธุรกิจ (ต่อ)

ลำดับ	ทักษะ	สื่อสารมวลชน		ระดับความคาดหวัง	ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร		ระดับความคาดหวัง	บริการ		ระดับความคาดหวัง	อื่นๆ		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก	4.33	0.58	มากที่สุด	4.44	0.63	มากที่สุด	4.42	0.79	มากที่สุด	4.07	0.87	มาก
2	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น	4.00	1.00	มาก	4.44	0.63	มากที่สุด	4.33	0.65	มากที่สุด	4.00	0.88	มาก
3	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น	4.00	1.00	มาก	4.19	0.75	มาก	4.17	0.72	มาก	3.81	0.92	มาก
4	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.67	0.58	มาก	4.06	0.85	มาก	4.17	0.58	มาก	4.00	0.88	มาก
5	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.00	0.00	ปานกลาง	3.94	0.77	มาก	3.08	0.90	ปานกลาง	3.56	1.15	มาก
6	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.00	0.00	ปานกลาง	3.69	0.87	มาก	3.67	0.78	มาก	3.63	1.01	มาก
7	ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	2.67	0.58	ปานกลาง	3.69	0.79	มาก	2.92	1.00	ปานกลาง	3.22	1.19	ปานกลาง

ตารางที่ 41 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะการประสานงานจำแนกตามประเภทธุรกิจ

ลำดับ	ทักษะ	การค้าและพาณิชย์		ความคาดหวัง	ผู้ผลิต		ความคาดหวัง	ก่อสร้าง		ความคาดหวัง	การเงิน/ประกัน		ความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.78	1.35	มาก	4.23	0.75	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด	3.67	1.15	มาก
2	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.67	1.24	มาก	4.02	0.71	มาก	4.00	0.00	มาก	3.67	1.15	มาก

3	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	3.83	1.15	มาก	4.07	0.70	มาก	4.00	0.00	มาก	3.67	1.15	มาก
---	--------------------------------------	------	------	-----	------	------	-----	------	------	-----	------	------	-----

ลำดับ	ทักษะ	สื่อสารมวลชน		ความคาดหวัง	ราชการ/NPO		ความคาดหวัง	บริการ		ความคาดหวัง	อื่นๆ		ความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	4.00	0.00	มาก	4.13	0.81	มาก	4.08	0.67	มาก	4.00	1.07	มาก
2	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	4.33	0.58	มากที่สุด	4.00	0.73	มาก	4.08	0.51	มาก	4.04	1.09	มาก
3	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	4.33	0.58	มากที่สุด	4.19	0.75	มาก	4.42	0.67	มากที่สุด	4.00	1.07	มาก

ตารางที่ 42 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะการบริหารจัดการจำแนกตามประเภทธุรกิจ

ลำดับ	ทักษะ	การค้าและพาณิชย์		ระดับความคาดหวัง	ผู้ผลิต		ระดับความคาดหวัง	ก่อสร้าง		ระดับความคาดหวัง	การเงิน/ประกัน		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.72	1.32	มาก	3.98	0.89	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	3.67	1.15	มาก
2	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.72	1.32	มาก	3.86	0.83	มาก	4.00	0.00	มาก	3.67	1.15	มาก
3	ทักษะในการบริหารเวลา	3.83	1.29	มาก	3.81	0.93	มาก	4.00	0.00	มาก	3.67	1.15	มาก

ตารางที่ 43 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะการบริหารจัดการจำแนกตามประเภทธุรกิจ (ต่อ)

ลำดับ	ทักษะ	สื่อสารมวลชน		ระดับความคาดหวัง	ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร		ระดับความคาดหวัง	บริการ		ระดับความคาดหวัง	อื่นๆ		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.00	0.00	มาก	4.06	0.68	มาก	4.25	0.62	มากที่สุด	4.07	1.07	มาก
2	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	4.00	0.00	มาก	4.13	0.62	มาก	4.00	0.74	มาก	4.00	1.07	มาก
3	ทักษะในการบริหารเวลา	4.00	0.00	มาก	4.06	0.77	มาก	4.17	0.83	มาก	3.93	1.04	มาก

ตารางที่ 44 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะการใช้ภาษาจำแนกตามระยะเวลาที่ศึกษา

ลำดับ	ทักษะ	ต่ำกว่า 4 ปี		ระดับความคาดหวัง	4 ปี		ระดับความคาดหวัง	6 ปี		ระดับความคาดหวัง	10 ปี		ระดับความคาดหวัง	มากกว่า 10 ปี		ระดับความคาดหวัง	
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป																
	ทักษะการฟัง	4.00	1.00	มาก	4.27	0.75	มากที่สุด	4.21	0.77	มากที่สุด	4.14	1.23	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	
	ทักษะการพูด	4.00	1.00	มาก	4.35	0.74	มากที่สุด	4.33	0.66	มากที่สุด	4.07	1.21	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	
	ทักษะการอ่าน	4.00	1.00	มาก	4.29	0.71	มากที่สุด	4.33	0.70	มากที่สุด	4.00	0.78	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	
	ทักษะการเขียน	3.67	1.15	มาก	4.08	0.79	มาก	4.23	0.78	มากที่สุด	3.79	1.12	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ																
	ทักษะการฟัง	3.00	2.00	ปานกลาง	3.83	1.06	มาก	3.95	0.76	มาก	3.64	1.28	มาก	4.25	0.96	มากที่สุด	
	ทักษะการพูด	3.00	2.00	ปานกลาง	3.76	1.10	มาก	3.87	0.92	มาก	3.50	1.34	มาก	4.50	1.00	มากที่สุด	
	ทักษะการอ่าน	2.67	1.53	ปานกลาง	3.71	1.08	มาก	3.72	0.86	มาก	3.43	1.28	มาก	4.50	1.00	มากที่สุด	
	ทักษะการเขียน	2.67	1.53	ปานกลาง	3.56	1.09	มาก	3.77	0.93	มาก	3.36	1.22	มาก	4.00	1.15	มาก	
3.	การแปลแบบล่าม	3.00	2.00	ปานกลาง	3.95	1.08	มาก	3.90	0.91	มาก	3.86	1.17	มาก	4.00	1.41	มาก	
4.	การแปลเอกสาร	3.67	1.15	มาก	4.05	0.96	มาก	4.08	0.90	มาก	4.29	1.07	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด	

ตารางที่ 45 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามระยะเวลาที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	ต่ำกว่า 4 ปี		ระดับความ คาดหวัง	4 ปี		ระดับความ คาดหวัง	6 ปี		ระดับความ คาดหวัง	10 ปี		ระดับความ คาดหวัง	มากกว่า 10 ปี		ระดับความ คาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก															
		4.67	0.58	มากที่สุด	4.17	0.81	มาก	4.26	0.64	มากที่สุด	4.64	0.50	มากที่สุด	4.50	0.58	มากที่สุด
2	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น															
		4.00	1.73	มาก	4.10	0.78	มาก	4.18	0.64	มาก	4.36	0.74	มากที่สุด	4.50	0.58	มากที่สุด
3	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น															
		4.00	1.00	มาก	3.90	0.91	มาก	4.10	0.64	มาก	4.36	0.74	มากที่สุด	4.25	0.96	มากที่สุด
4	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น															
		4.33	0.58	มากที่สุด	3.84	0.87	มาก	4.13	0.66	มาก	4.14	0.77	มาก	4.25	0.96	มากที่สุด
5	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น															
		3.67	1.53	มาก	3.35	1.00	ปานกลาง	3.59	0.85	มาก	3.36	0.93	ปานกลาง	4.25	0.96	มากที่สุด
6	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น															
		3.00	1.00	ปานกลาง	3.33	0.97	ปานกลาง	3.56	0.79	มาก	3.64	0.84	มาก	4.00	1.15	มาก
7	ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น															
		2.67	1.53	ปานกลาง	3.00	0.98	ปานกลาง	3.28	0.83	ปานกลาง	3.07	0.83	ปานกลาง	4.00	1.15	มาก

ตารางที่ 46 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะการประสานงานจำแนกตามระยะเวลาที่ศึกษา

ลำดับ	ทักษะ	ต่ำกว่า 4 ปี		ความคาดหวัง	4 ปี		ความคาดหวัง	6 ปี		ความคาดหวัง	10 ปี		ความคาดหวัง	มากกว่า 10 ปี		ความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.33	2.08	ปานกลาง	3.95	0.94	มาก	4.28	0.72	มากที่สุด	4.07	1.14	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด
2	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.00	1.73	ปานกลาง	3.90	0.87	มาก	4.13	0.70	มาก	3.93	1.14	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด
3	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	3.00	1.73	ปานกลาง	4.02	0.91	มาก	4.18	0.76	มาก	4.07	0.83	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด

ตารางที่ 47 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะการบริหารจัดการจำแนกตามระยะเวลาที่ศึกษา

ลำดับ	ทักษะ	ต่ำกว่า 4 ปี		ความคาดหวัง	4 ปี		ความคาดหวัง	6 ปี		ความคาดหวัง	10 ปี		ความคาดหวัง	10 ปีขึ้นไป		ความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.33	1.15	ปานกลาง	3.97	1.00	มาก	4.13	0.80	มาก	3.79	1.12	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด
2	การวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.00	1.00	ปานกลาง	3.83	0.96	มาก	4.13	0.77	มาก	3.79	1.12	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด
3	การบริหารเวลา	3.00	1.00	ปานกลาง	3.94	1.01	มาก	4.00	0.86	มาก	3.64	1.01	มาก	4.25	0.96	มากที่สุด

ตารางที่ 48 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาจำแนกตามประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	เคย		ระดับความคาดหวัง	ไม่เคย		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป						
	- ทักษะการฟัง	4.27	0.82	มากที่สุด	4.21	0.81	มากที่สุด
	- ทักษะการพูด	4.31	0.83	มากที่สุด	4.31	0.75	มากที่สุด
	- ทักษะการอ่าน	4.33	0.68	มากที่สุด	4.23	0.74	มากที่สุด
	- ทักษะการเขียน	4.15	0.87	มาก	4.06	0.81	มาก
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ						
	- ทักษะการฟัง	3.88	1.02	มาก	3.80	1.02	มาก
	- ทักษะการพูด	3.75	1.14	มาก	3.79	1.08	มาก
	- ทักษะการอ่าน	3.65	1.10	มาก	3.70	1.03	มาก
	- ทักษะการเขียน	3.60	1.09	มาก	3.59	1.06	มาก
3.	ความสามารถในการแปลแบบคำม	3.90	1.01	มาก	3.90	1.11	มาก
4.	ความสามารถในการแปลเอกสาร	4.10	0.89	มาก	4.10	0.99	มาก

ตารางที่ 49 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	เคย		ระดับความคาดหวัง	ไม่เคย		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก	4.21	0.67	มากที่สุด	4.32	0.77	มากที่สุด
2	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น	4.21	0.75	มากที่สุด	4.13	0.76	มาก
3	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น	4.10	0.87	มาก	3.99	0.78	มาก
4	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	4.04	0.82	มาก	3.96	0.78	มาก
5	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.46	0.98	มาก	3.46	0.95	มาก
6	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.48	0.92	มาก	3.44	0.91	มาก
7	ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	3.13	0.95	มาก	3.11	0.95	มาก

ตารางที่ 50 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานจำแนกตามประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	เคย		ระดับความคาดหวัง	ไม่เคย		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	4.12	0.96	มาก	4.04	0.92	มาก
2	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	4.06	0.92	มาก	3.92	0.86	มาก
3	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	4.10	0.87	มาก	4.04	0.89	มาก

ตารางที่ 51 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบต่อทักษะการบริหารจัดการจำแนกตามประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	เคย		ระดับความคาดหวัง	ไม่เคย		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.00	1.05	มาก	4.00	0.88	มาก
2	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.90	1.03	มาก	3.93	0.85	มาก
3	ทักษะในการบริหารเวลา	3.90	1.09	มาก	3.92	0.87	มาก

ตารางที่ 52 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะการใช้ภาษาจำแนกตามการมีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	มี		ระดับความคาดหวัง	ไม่มี		ระดับความคาดหวัง	
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป							
	-	ทักษะการฟัง	4.34	0.83	มากที่สุด	4.08	0.76	มาก
	-	ทักษะการพูด	4.41	0.79	มากที่สุด	4.16	0.75	มาก
	-	ทักษะการอ่าน	4.36	0.71	มากที่สุด	4.12	0.70	มาก
	-	ทักษะการเขียน	4.16	0.89	มาก	4.00	0.74	มาก
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ							
	-	ทักษะการฟัง	3.92	1.03	มาก	3.71	1.00	มาก
	-	ทักษะการพูด	3.82	1.15	มาก	3.69	1.02	มาก
	-	ทักษะการอ่าน	3.77	1.10	มาก	3.55	0.98	มาก

	- ทักษะการเขียน	3.69	1.07	มาก	3.45	1.06	มาก
3.	ความสามารถในการแปลแบบล่าม	4.05	1.07	มาก	3.67	1.03	มาก
4.	ความสามารถในการแปลเอกสาร	4.12	0.98	มาก	4.06	0.90	มาก

ตารางที่ 53 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามการมีคุณรู้จักที่เป็นชาวญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	มี		ระดับความคาดหวัง	ไม่มี		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	การเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก	4.38	0.70	มากที่สุด	4.12	0.75	มาก
2	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น	4.22	0.73	มากที่สุด	4.08	0.79	มาก
3	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น	4.09	0.86	มาก	3.94	0.75	มาก
4	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	4.09	0.81	มาก	3.84	0.75	มาก
5	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.55	0.95	มาก	3.33	0.97	ปานกลาง
6	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.54	0.91	มาก	3.33	0.90	ปานกลาง
7	ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	3.23	0.97	มาก	2.96	0.89	ปานกลาง

ตารางที่ 54 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานจำแนกตามการมีคุณรู้จักที่เป็นชาวญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	มี		ระดับความคาดหวัง	ไม่มี		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	4.12	1.03	มาก	4.00	0.76	มาก
2	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	4.01	0.99	มาก	3.92	0.70	มาก
3	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	4.14	0.94	มาก	3.96	0.76	มาก

ตารางที่ 55 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการจำแนกตามการมีคุณรู้จักที่เป็นชาวญี่ปุ่น

ลำดับ	ทักษะ	มี		ระดับความคาดหวัง	ไม่มี		ระดับความคาดหวัง
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.08	0.98	มาก	3.88	0.90	มาก

2	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	4.00	0.97	มาก	3.80	0.87	มาก
3	ทักษะในการบริหารเวลา	3.93	1.01	มาก	3.88	0.90	มาก

ตารางที่ 56 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาเปรียบเทียบกับอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ไม่ได้ใช้เลย		คาดหวัง มากที่สุด	แทบไม่ได้ใช้		คาดหวัง มากที่สุด	บางโอกาส		คาดหวัง มากที่สุด	ครึ่ง/ครึ่ง		คาดหวัง มากที่สุด	ใช้บ่อยมาก		คาดหวัง มากที่สุด	ตลอดเวลา		คาดหวัง มากที่สุด
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป																		
การฟัง	4.25	0.89	มากที่สุด	4.25	0.96	มากที่สุด	3.90	0.94	มาก	4.18	0.86	มาก	4.46	0.66	มากที่สุด	4.43	0.63	มากที่สุด
การพูด	4.25	0.89	มากที่สุด	4.25	0.96	มากที่สุด	3.93	0.96	มาก	4.29	0.81	มากที่สุด	4.63	0.49	มากที่สุด	4.47	0.57	มากที่สุด
การอ่าน	4.00	0.93	มาก	4.50	1.00	มากที่สุด	3.97	0.82	มาก	4.25	0.70	มากที่สุด	4.50	0.51	มากที่สุด	4.43	0.57	มากที่สุด
การเขียน	3.88	0.99	มาก	4.00	1.15	มาก	3.76	0.99	มาก	4.04	0.84	มาก	4.42	0.58	มากที่สุด	4.30	0.65	มากที่สุด
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ																		
การฟัง	3.38	1.41	มาก	3.50	1.91	มาก	3.52	1.02	มาก	3.93	1.02	มาก	4.00	0.88	มาก	4.10	0.80	มาก
การพูด	3.38	1.41	มาก	3.50	1.91	มาก	3.34	1.04	มาก	3.86	1.04	มาก	3.96	1.16	มาก	4.10	0.84	มาก
การอ่าน	3.50	1.51	มาก	3.00	1.83	มาก	3.45	1.06	มาก	3.75	0.97	มาก	3.79	1.06	มาก	3.90	0.88	มาก
การเขียน	3.38	1.69	มาก	2.75	1.71	กลาง	3.21	0.98	มาก	3.61	0.92	มาก	3.75	1.07	มาก	4.00	0.87	มาก
การแปลแบบล่าม	3.75	1.49	มาก	4.00	1.41	กลาง	3.41	1.12	มาก	4.07	0.94	มาก	4.08	0.93	มาก	4.10	0.99	มาก

การแปลเอกสาร	4.00	0.93	มาก	4.25	0.50	มากที่สุด	3.52	1.09	มาก	4.14	0.93	มาก	4.42	0.72	มากที่สุด	4.37	0.81	มากที่สุด
--------------	------	------	-----	------	------	-----------	------	------	-----	------	------	-----	------	------	-----------	------	------	-----------

ตารางที่ 57 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมเปรียบเทียบกับอัตราการเข้าใจภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ไม่ได้ใช้เลย		ความคาดหวัง	แทบไม่ได้ใช้		ความคาดหวัง	ใช้บ้างเป็นบางโอกาส		ความคาดหวัง	ครึ่ง/ครึ่ง		ความคาดหวัง	ใช้บ่อยมาก		ความคาดหวัง	ใช้ตลอดเวลา		ความคาดหวัง
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก																		
	4.50	0.76	มากที่สุด	3.25	0.50	ปานกลาง	4.03	0.82	มาก	4.39	0.63	มากที่สุด	4.38	0.71	มากที่สุด	4.40	0.62	มากที่สุด
ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น																		
	4.50	0.76	มากที่สุด	3.25	0.50	ปานกลาง	4.00	0.71	มาก	4.29	0.66	มากที่สุด	4.21	0.83	มากที่สุด	4.20	0.76	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น																		
	4.25	0.89	มากที่สุด	3.00	0.82	ปานกลาง	3.79	0.68	มาก	4.14	0.80	มาก	4.08	0.78	มาก	4.20	0.89	มาก
ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น																		
	4.00	0.53	มาก	3.75	0.50	มาก	3.79	0.73	มาก	3.96	0.84	มาก	4.13	0.74	มาก	4.13	0.94	มาก
ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น																		
	3.13	1.25	ปานกลาง	2.75	0.50	ปานกลาง	3.41	0.73	มาก	3.43	1.00	มาก	3.58	0.97	มาก	3.63	1.07	มาก
ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น																		
	3.38	1.30	ปานกลาง	3.50	0.58	มาก	3.38	0.78	ปานกลาง	3.43	0.88	มาก	3.46	0.93	มาก	3.57	1.01	มาก
ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น																		
	3.00	1.07	ปานกลาง	2.75	1.50	ปานกลาง	3.10	0.72	ปานกลาง	3.14	0.93	ปานกลาง	3.08	1.06	ปานกลาง	3.23	1.01	ปานกลาง

ตารางที่ 58 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานเปรียบเทียบกับอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ไม่ได้ใช้เลย		ความคาดหวัง	แทบไม่ได้ใช้		ความคาดหวัง	ใช้บ้างเป็นบางโอกาส		ความคาดหวัง	ครึ่ง/ครึ่ง		ความคาดหวัง	ใช้บ่อยมาก		ความคาดหวัง	ใช้ตลอดเวลา		ความคาดหวัง
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น																		
	3.63	1.30	มาก	4.00	1.15	มาก	3.79	1.01	มาก	4.00	0.90	มาก	4.29	0.62	มากที่สุด	4.37	0.89	มากที่สุด
ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ																		
	3.50	1.20	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	3.72	0.92	มาก	4.00	0.82	มาก	4.04	0.69	มาก	4.20	0.92	มาก
ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ																		
	4.00	1.41	มาก	4.00	0.82	มาก	3.86	0.83	มาก	4.07	0.86	มาก	4.08	0.72	มาก	4.27	0.91	มากที่สุด

ตารางที่ 59 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการเปรียบเทียบกับอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ไม่ได้ใช้เลย		ความคาดหวัง	แทบไม่ได้ใช้		ความคาดหวัง	ใช้บ้างเป็นบางโอกาส		ความคาดหวัง	ครึ่ง/ครึ่ง		ความคาดหวัง	ใช้บ่อยมาก		ความคาดหวัง	ใช้ตลอดเวลา		ความคาดหวัง
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า																		
	3.88	1.13	มาก	4.50	1.00	มากที่สุด	3.79	0.98	มาก	3.96	0.88	มาก	4.04	0.95	มาก	4.17	0.95	มาก
ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ																		
	3.88	1.13	มาก	3.75	0.96	มากที่สุด	3.72	1.00	มาก	3.89	0.79	มาก	4.00	0.93	มาก	4.10	0.96	มาก
ทักษะในการบริหารเวลา																		
	3.88	1.13	มาก	4.25	0.96	มากที่สุด	3.83	1.00	มาก	3.89	0.79	มาก	3.79	1.02	มาก	4.07	1.05	มาก

ความพึงพอใจของบัณฑิตชาวไทยจำแนกตามตัวแปรต่างๆ

ตารางที่ 60 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ลำดับ	ทักษะ	ไม่ถึง 1 ปี		ความพึงพอใจ	ไม่ถึง 3 ปี		ความพึงพอใจ	ไม่ถึง 5 ปี		ความพึงพอใจ	ไม่ถึง 10 ปี		ความพึงพอใจ	มากกว่า 10 ปี		ความพึงพอใจ	
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		
1.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป																
	- ทักษะการฟัง	3.07	0.83	ปานกลาง	3.26	0.87	ปานกลาง	3.43	0.81	มาก	3.54	0.66	มาก	3.20	1.10	ปานกลาง	
	- ทักษะการพูด	2.93	0.87	ปานกลาง	2.93	0.95	ปานกลาง	3.24	1.00	ปานกลาง	3.38	0.51	ปานกลาง	3.60	0.89	มาก	
	- ทักษะการอ่าน	3.13	0.94	ปานกลาง	3.37	0.83	ปานกลาง	3.43	1.03	ปานกลาง	3.15	0.55	ปานกลาง	3.60	0.89	มาก	
	- ทักษะการเขียน	3.07	0.91	ปานกลาง	3.09	0.85	ปานกลาง	3.19	0.93	ปานกลาง	3.15	0.80	ปานกลาง	3.20	1.10	ปานกลาง	
2.	ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ																
	- ทักษะการฟัง	2.60	0.81	ปานกลาง	2.78	0.98	ปานกลาง	2.52	0.87	น้อย	2.69	0.85	ปานกลาง	3.20	1.30	ปานกลาง	
	- ทักษะการพูด	2.37	0.85	น้อย	2.54	1.02	น้อย	2.43	0.98	น้อย	2.62	0.77	ปานกลาง	2.60	0.89	น้อย	
	- ทักษะการอ่าน	2.53	0.82	น้อย	2.78	0.95	ปานกลาง	2.52	1.12	น้อย	2.46	0.66	น้อย	2.60	0.55	น้อย	
	- ทักษะการเขียน	2.37	0.72	น้อย	2.52	0.91	น้อย	2.33	0.97	น้อย	2.54	0.66	น้อย	2.00	0.71	น้อย	
3.	การแปลแบบล่าม	2.43	0.86	น้อย	2.76	1.08	ปานกลาง	2.48	1.08	น้อย	2.85	0.99	ปานกลาง	2.60	1.67	น้อย	
4.	การแปลเอกสาร	2.63	0.76	ปานกลาง	3.20	1.11	ปานกลาง	3.00	1.10	ปานกลาง	3.38	0.96	ปานกลาง	2.80	0.45	น้อย	

ตารางที่ 61 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (ต่อ)

ทักษะ	ไม่ถึง 1 ปี		ระดับความพึงพอใจ	ไม่ถึง 3 ปี		ระดับความพึงพอใจ	ไม่ถึง 5 ปี		ระดับความพึงพอใจ	ไม่ถึง 10 ปี		ระดับความพึงพอใจ	มากกว่า 10 ปี		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก															
	3.20	0.76	ปานกลาง	3.54	0.97	มาก	3.62	0.92	มาก	3.46	0.66	มาก	3.40	1.14	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น															
	3.50	0.86	มาก	3.61	0.88	มาก	3.90	0.77	มาก	3.54	0.66	มาก	3.20	1.30	ปานกลาง
ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของคนญี่ปุ่น															
	3.40	0.93	มาก	3.59	0.84	มาก	3.57	0.81	มาก	3.31	0.75	ปานกลาง	4.20	0.84	มาก
ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น															
	3.50	0.82	มาก	3.61	0.86	มาก	3.48	0.68	มาก	3.38	0.77	ปานกลาง	3.60	0.89	มาก
ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น															
	3.00	0.64	ปานกลาง	3.02	0.94	ปานกลาง	2.62	0.86	ปานกลาง	2.92	0.86	ปานกลาง	3.20	1.30	ปานกลาง
ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น															
	2.90	0.80	ปานกลาง	2.81	0.91	ปานกลาง	2.29	0.78	น้อย	2.85	0.69	ปานกลาง	2.60	0.55	น้อย
ความเข้าใจในเมืองญี่ปุ่น															
	2.63	0.89	ปานกลาง	2.65	0.83	ปานกลาง	2.14	0.79	น้อย	2.46	0.88	น้อย	1.60	0.89	น้อย

ตารางที่ 62 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ลำดับ	ทักษะ	ไม่ถึง 1 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	ไม่ถึง 3 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	ไม่ถึง 5 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	ไม่ถึง 10 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	มากกว่า 10 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.23	0.97	ปานกลาง	3.41	0.84	มาก	3.29	0.78	ปานกลาง	3.38	0.65	ปานกลาง	4.00	1.00	มาก
2	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.03	0.67	ปานกลาง	3.33	0.75	ปานกลาง	3.24	0.83	ปานกลาง	3.46	0.66	มาก	3.80	0.84	มาก
3	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	2.93	0.83	ปานกลาง	3.33	0.78	ปานกลาง	3.14	0.96	ปานกลาง	3.54	0.97	มาก	3.20	0.84	ปานกลาง

ตารางที่ 63 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ลำดับ	ทักษะ	ไม่ถึง 1 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	ไม่ถึง 3 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	ไม่ถึง 5 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	ไม่ถึง 10 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	มากกว่า 10 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ
		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
1	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	2.97	0.81	ปานกลาง	3.31	0.82	ปานกลาง	3.33	0.86	ปานกลาง	3.54	0.88	มาก	4.00	0.71	ปานกลาง
2	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	2.97	0.96	ปานกลาง	3.41	0.71	ปานกลาง	3.48	0.87	มาก	3.38	0.96	ปานกลาง	3.40	0.55	ปานกลาง
3	ทักษะในการบริหารเวลา	3.10	0.92	ปานกลาง	3.50	0.82	มาก	3.62	0.67	มาก	3.46	0.88	มาก	3.00	0.71	ปานกลาง

ตารางที่ 64 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาจำแนกตามสาขาวิชาชีพ

ทักษะ	การค่าและ พหุคูณ		ระดับความ พึงพอใจ	ผู้ผลิต		ระดับความ พึงพอใจ	ก่อสร้าง		ระดับความ พึงพอใจ	การเงิน/ประกัน		ระดับความ พึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป												
- ทักษะการฟัง	3.50	0.62	มาก	3.37	0.85	ปานกลาง	1.00	0.00	น้อยที่สุด	3.00	2.00	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	3.22	0.81	ปานกลาง	3.16	0.97	ปานกลาง	1.00	0.00	น้อยที่สุด	3.33	1.53	ปานกลาง
- ทักษะการอ่าน	3.28	0.75	ปานกลาง	3.42	0.91	มาก	2.00	0.00	น้อยที่สุด	3.67	0.58	มาก
- ทักษะการเขียน	3.06	0.94	ปานกลาง	3.28	0.93	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อยที่สุด	3.00	1.00	ปานกลาง
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ												
- ทักษะการฟัง	2.94	1.06	ปานกลาง	2.91	0.95	ปานกลาง	1.00	0.00	น้อยที่สุด	2.00	0.00	น้อยที่สุด
- ทักษะการพูด	2.61	0.92	ปานกลาง	2.67	1.08	ปานกลาง	1.00	0.00	น้อยที่สุด	2.00	0.00	น้อยที่สุด
- ทักษะการอ่าน	2.72	1.07	ปานกลาง	2.84	0.95	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อยที่สุด	2.00	0.00	น้อยที่สุด
- ทักษะการเขียน	2.56	0.98	น้อย	2.47	0.96	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อยที่สุด
การแปลแบบล่าม	2.83	1.10	ปานกลาง	3.00	1.07	ปานกลาง	1.00	0.00	น้อยที่สุด	3.00	1.73	ปานกลาง
การแปลเอกสาร	3.22	0.73	ปานกลาง	3.35	1.11	ปานกลาง	1.00	0.00	น้อยที่สุด	3.00	1.73	ปานกลาง

ตารางที่ 65 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาจำแนกตามสาขาวิชาชีพ (ต่อ)

ทักษะ	สื่อสารมวลชน		ระดับความพึงพอใจ	ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร		ระดับความพึงพอใจ	บริการ		ระดับความพึงพอใจ	อื่นๆ		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป												
- ทักษะการฟัง	3.67	1.15	มาก	3.00	0.52	ปานกลาง	3.50	0.67	มาก	3.07	0.87	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	3.67	1.15	มาก	2.88	0.62	ปานกลาง	3.25	0.62	ปานกลาง	2.78	0.93	ปานกลาง
- ทักษะการอ่าน	3.33	0.58	ปานกลาง	3.44	0.73		3.42	1.00	มาก	3.04	0.94	ปานกลาง
- ทักษะการเขียน	3.33	0.58	ปานกลาง	3.31	0.48	ปานกลาง	2.83	0.72	ปานกลาง	2.93	0.96	ปานกลาง
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ												
- ทักษะการฟัง	2.67	0.58	ปานกลาง	2.75	0.93	ปานกลาง	2.67	0.49	ปานกลาง	2.33	0.88	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	2.33	0.58	ปานกลาง	2.50	0.82	ปานกลาง	2.50	0.90	ปานกลาง	2.22	0.80	ปานกลาง
- ทักษะการอ่าน	2.67	0.58	ปานกลาง	2.56	0.73	ปานกลาง	2.75	0.87	ปานกลาง	2.33	0.88	ปานกลาง
- ทักษะการเขียน	2.33	0.58	ปานกลาง	2.56	0.63	ปานกลาง	2.42	0.67	ปานกลาง	2.26	0.81	ปานกลาง
การแปลแบบล่าม	3.00	1.00	ปานกลาง	2.31	0.87	ปานกลาง	2.58	0.67	ปานกลาง	2.11	0.89	ปานกลาง
การแปลเอกสาร	3.00	1.00	ปานกลาง	2.88	0.72	ปานกลาง	2.83	1.03	ปานกลาง	2.67	0.96	ปานกลาง

ตารางที่ 66 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามสาขาวิชาชีพ

ทักษะ	การค้ำและ พาณิขย์		ระดับความ พึงพอใจ	ผู้ผลิต		ระดับความพึง พอใจ	ก่อสร้าง		ระดับความพึง พอใจ	การเงิน/ ประกัน		ระดับความพึง พอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการ สื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและ โดยท่าทางการแสดงออก	3.67	0.59	มาก	3.58	0.93	มาก	2.00	0.00	น้อย	3.00	1.73	ปานกลาง
เข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปญี่ปุ่น	3.72	0.75	มาก	3.77	0.87	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	2.67	1.15	ปานกลาง
เข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่น	3.72	0.75	มาก	3.74	0.90	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	3.67	1.53	มาก
ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับ วัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.72	0.46	มาก	3.70	0.91	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.06	0.80	ปานกลาง	3.07	0.96	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย	3.33	1.15	ปานกลาง
ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.00	0.91	ปานกลาง	2.79	0.94	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย	3.00	1.00	ปานกลาง
ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	2.72	0.83	ปานกลาง	2.51	0.94	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย	3.00	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 67 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามสาขาวิชาชีพ (ต่อ)

ทักษะ	สื่อสารมวลชน		ระดับความพึงพอใจ	ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร		ระดับความพึงพอใจ	บริการ		ระดับความพึงพอใจ	อื่นๆ		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก	4.00	1.00	มาก	3.38	0.72	มาก	3.50	1.00	มาก	3.19	0.88	ปานกลาง
เข้าใจวัฒนธรรมโดยทั่วไปของญี่ปุ่น	4.00	1.00	มาก	3.56	0.89	มาก	3.58	0.90	มาก	3.41	0.80	มาก
เข้าใจวัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่น	3.33	0.58	ปานกลาง	3.50	0.63	มาก	3.33	0.89	ปานกลาง	3.22	0.85	ปานกลาง
ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	4.00	1.00	มาก	3.50	0.82	มาก	3.25	0.45	ปานกลาง	3.30	0.87	ปานกลาง
ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.00	0.00	ปานกลาง	3.31	0.95	มาก	2.50	0.52	น้อย	2.63	0.74	ปานกลาง
ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.67	0.58	ปานกลาง	3.00	0.82	ปานกลาง	2.58	0.51	น้อย	2.41	0.75	น้อย
ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	2.33	0.58	น้อย	2.69	1.08	น้อย	2.33	0.65	น้อย	2.26	0.76	น้อย

ตารางที่ 68 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานจำแนกตามสาขาวิชาชีพ

ทักษะ	การค้าและพาณิชย์		ระดับความพึงพอใจ	ผู้ผลิต		ระดับความพึงพอใจ	ก่อสร้าง		ระดับความพึงพอใจ	การเงิน/ประกัน		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.83	0.71	มาก	3.70	0.86	มาก	1.00	0.00	น้อยที่สุด	3.33	0.58	ปานกลาง

ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.67	0.59	มาก	3.58	0.73	มาก	1.00	0.00	น้อยที่สุด	3.33	0.58	ปานกลาง
ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงาน	3.56	0.86	มาก	3.40	0.90	มาก	2.00	0.00	น้อย	4.00	1.00	มาก

ตารางที่ 69 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานจำแนกตามสาขาวิชาชีพ (ต่อ)

ทักษะ	สื่อสารมวลชน		ระดับความพึงพอใจ	ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร		ระดับความพึงพอใจ	บริการ		ระดับความพึงพอใจ	อื่นๆ		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	4.00	1.00	มาก	3.13	0.81	ปานกลาง	3.00	0.60	ปานกลาง	2.85	0.53	ปานกลาง
ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	4.00	0.00	มาก	3.06	0.57	ปานกลาง	2.92	0.51	ปานกลาง	2.81	0.62	ปานกลาง
ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงาน	4.00	0.00	มาก	2.94	0.57	ปานกลาง	3.17	0.72	ปานกลาง	2.78	0.75	ปานกลาง

ตารางที่ 70 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการจำแนกตามสาขาวิชาชีพ

ทักษะ	การค้าและพาณิชย์		ระดับความพึงพอใจ	ผู้ผลิต		ระดับความพึงพอใจ	ก่อสร้าง		ระดับความพึงพอใจ	การเงิน/ประกัน		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.56	0.86	มาก	3.44	0.85	มาก	1.00	0.00	น้อยที่สุด	3.33	0.58	ปานกลาง
การวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.72	0.89	มาก	3.40	0.79	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
การบริหารเวลา	3.61	0.78	มาก	3.44	0.85	มาก	4.00	0.00	มาก	3.67	0.58	มาก

ตารางที่ 71 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการจำแนกตามสาขาวิชาชีพ (ต่อ)

ทักษะ	สื่อสารมวลชน		ระดับความพึงพอใจ	ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร		ระดับความพึงพอใจ	บริการ		ระดับความพึงพอใจ		อื่นๆ		ความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	($\bar{X}$)	(S.D)			
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.00	0.00	มาก	3.19	0.66	ปานกลาง	3.17	0.83	ปานกลาง	2.96	0.81	ปานกลาง	
การวางแผนอย่างเป็นระบบ	4.00	0.00	มาก	3.31	0.79	ปานกลาง	2.83	0.58	ปานกลาง	3.04	0.94	ปานกลาง	
การบริหารเวลา	4.00	0.00	มาก	3.38	0.81	ปานกลาง	3.08	1.08	ปานกลาง	3.22	0.80	ปานกลาง	

ตารางที่ 72 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาจำแนกตามระยะเวลาที่เรียนภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ต่ำกว่า 4 ปี		ระดับความพึงพอใจ	4 ปี		ระดับความพึงพอใจ	6 ปี		ระดับความพึงพอใจ	10 ปี		ระดับความพึงพอใจ	มากกว่า 10 ปี		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป															
- ทักษะการฟัง	2.67	0.58	ปานกลาง	3.11	0.81	ปานกลาง	3.46	0.85	มาก	3.43	0.94	มาก	3.75	0.50	มาก
- ทักษะการพูด	3.00	1.00	ปานกลาง	2.89	0.79	ปานกลาง	3.21	1.03	ปานกลาง	3.14	1.03	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก
- ทักษะการอ่าน	2.67	0.58	ปานกลาง	3.22	0.79	ปานกลาง	3.33	0.98	ปานกลาง	3.71	0.73	มาก	3.50	1.29	มาก
- ทักษะการเขียน	2.00	1.00	น้อย	2.98	0.83	ปานกลาง	3.28	0.89	ปานกลาง	3.36	0.84	ปานกลาง	3.50	0.58	มาก
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ															
- ทักษะการฟัง	2.00	0.00	น้อย	2.51	0.86	น้อย	2.92	0.93	ปานกลาง	3.00	1.04	ปานกลาง	3.00	1.15	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	2.67	1.15	ปานกลาง	2.35	0.88	น้อย	2.59	0.94	น้อย	2.71	1.14	ปานกลาง	2.75	0.96	ปานกลาง
- ทักษะการอ่าน	2.00	0.00	น้อย	2.48	0.82	น้อย	2.77	1.01	ปานกลาง	3.07	0.92	ปานกลาง	2.75	0.96	ปานกลาง
- ทักษะการเขียน	2.00	0.00	น้อย	2.41	0.80	น้อย	2.49	0.94	น้อย	2.29	0.73	น้อย	3.00	1.15	ปานกลาง

การแปลแบบล่าม	2.33	0.58	น้อย	2.46	0.86	น้อย	3.00	1.17	ปานกลาง	2.50	1.29	น้อย	2.50	1.29	น้อย
การแปลเอกสาร	2.33	0.58	น้อย	2.95	0.94	ปานกลาง	3.10	1.07	ปานกลาง	3.29	1.20	ปานกลาง	3.25	1.26	ปานกลาง

ตารางที่ 73 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมจำแนกตามระยะเวลาที่เรียนภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ต่ำกว่า 4 ปี		ระดับความพึงพอใจ	4 ปี		ระดับความพึงพอใจ	6 ปี		ระดับความพึงพอใจ	10 ปี		ระดับความพึงพอใจ	มากกว่า 10 ปี		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
เข้าใจการสื่อสารของคนญี่ปุ่น ทั้งคำพูดและการแสดงออก	2.67	1.15	ปานกลาง	3.16	0.79	ปานกลาง	3.79	0.86	มาก	3.93	0.92	มาก	3.75	0.50	มาก
เข้าใจในวัฒนธรรมทั่วไป	2.67	0.58	ปานกลาง	3.33	0.78	ปานกลาง	3.92	0.84	มาก	4.14	0.77	มาก	3.75	0.50	มาก
เข้าใจวัฒนธรรมองค์กร	2.67	1.15	ปานกลาง	3.33	0.82	ปานกลาง	3.77	0.81	มาก	3.93	0.83	มาก	3.75	0.50	มาก
พยายามปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	2.33	0.58	น้อย	3.35	0.77	ปานกลาง	3.85	0.71	มาก	3.71	0.91	มาก	3.75	0.50	มาก
เข้าใจประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.33	0.58	น้อย	2.73	0.79	ปานกลาง	3.13	0.95	ปานกลาง	3.29	0.83	ปานกลาง	3.75	0.50	มาก
เข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.67	1.15	มาก	2.60	0.77	น้อย	2.79	0.92	ปานกลาง	3.07	0.92	ปานกลาง	3.25	0.50	ปานกลาง
เข้าใจการเมืองญี่ปุ่น	2.33	1.53	น้อย	2.40	0.81	น้อย	2.54	0.88	น้อย	2.71	1.07	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง

ตารางที่ 74 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานจำแนกตามระยะเวลาที่เรียนภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ต่ำกว่า 4 ปี		ระดับความพึงพอใจ	4 ปี		ระดับความพึงพอใจ	6 ปี		ระดับความพึงพอใจ	10 ปี		ระดับความพึงพอใจ	มากกว่า 10 ปี		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.00	1.73	ปานกลาง	3.19	0.82	ปานกลาง	3.54	0.76	มาก	3.71	0.99	มาก	3.50	0.58	มาก
ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.00	1.00	ปานกลาง	3.19	0.78	ปานกลาง	3.41	0.72	มาก	3.21	0.70	ปานกลาง	3.75	0.50	มาก

ความถูกต้องแม่นยำในการ ประสานงานต่างๆ	2.67	1.15	ปานกลาง	3.19	0.86	ปานกลาง	3.38	0.81	ปานกลาง	2.93	0.83	ปานกลาง	3.50	1.00	มาก
--	------	------	---------	------	------	---------	------	------	---------	------	------	---------	------	------	-----

ตารางที่ 75 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการจำแนกตามระยะเวลาที่เรียนภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ต่ำกว่า 4 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	4 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	6 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	10 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ	มากกว่า 10 ปี		ระดับ ความพึง พอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.00	1.00	ปานกลาง	3.17	0.75	ปานกลาง	3.46	0.97	มาก	3.21	0.89	ปานกลาง	3.75	0.50	มาก
การวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.00	1.00	ปานกลาง	3.19	0.82	ปานกลาง	3.51	0.82	มาก	3.21	0.97	ปานกลาง	3.75	0.50	มาก
การบริหารเวลา	2.67	0.58	ปานกลาง	3.29	0.87	ปานกลาง	3.62	0.81	มาก	3.36	0.74	ปานกลาง	3.75	0.50	มาก

ตารางที่ 76 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาเปรียบเทียบกับการเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

ทักษะ	เคย		ระดับความพึง พอใจ	ไม่เคย		ระดับความพึง พอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป						
- ทักษะการฟัง	3.46	0.83	มาก	3.13	0.83	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	3.25	0.95	ปานกลาง	2.92	0.86	ปานกลาง
- ทักษะการอ่าน	3.48	0.83	มาก	3.18	0.88	ปานกลาง
- ทักษะการเขียน	3.27	0.87	ปานกลาง	3.00	0.86	ปานกลาง
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ						
- ทักษะการฟัง	2.88	1.00	ปานกลาง	2.56	0.84	น้อย
- ทักษะการพูด	2.58	0.89	น้อย	2.42	0.97	น้อย
- ทักษะการอ่าน	2.75	0.97	ปานกลาง	2.55	0.86	น้อย

- ทักษะการเขียน	2.38	0.84	น้อย	2.46	0.84	น้อย
ความสามารถในการแปลแบบล่าม	2.71	1.16	ปานกลาง	2.58	0.95	น้อย
ความสามารถในการแปลเอกสาร	3.13	1.05	ปานกลาง	2.96	0.99	น้อย

ตารางที่ 77 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมเปรียบเทียบกับการเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

ทักษะ	เคย		ระดับความพึงพอใจ	ไม่เคย		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
เข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก	3.62	0.93	มาก	3.34	0.84	ปานกลาง
ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น	3.81	0.89	มาก	3.46	0.81	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น	3.69	0.85	มาก	3.42	0.84	มาก
พยายามปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.63	0.82	มาก	3.46	0.79	มาก
ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.96	0.82	ปานกลาง	2.93	0.92	ปานกลาง
ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.75	0.90	ปานกลาง	2.73	0.81	ปานกลาง
ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	2.48	0.92	น้อย	2.51	0.84	น้อย

ตารางที่ 78 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานเปรียบเทียบกับการเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

ทักษะ	เคย		ระดับความพึงพอใจ	ไม่เคย		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.50	0.83	มาก	3.27	0.86	ปานกลาง
ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.40	0.69	ปานกลาง	3.18	0.78	ปานกลาง
ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	3.23	0.88	ปานกลาง	3.21	0.84	ปานกลาง

ตารางที่ 79 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการเปรียบเทียบกับการเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

ทักษะ	เคย		ระดับความพึงพอใจ	ไม่เคย		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.37	0.74	ปานกลาง	3.23	0.91	ปานกลาง
ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.40	0.80	ปานกลาง	3.24	0.87	ปานกลาง
ทักษะในการบริหารเวลา	3.40	0.85	ปานกลาง	3.39	0.84	ปานกลาง

ตารางที่ 80 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาเปรียบเทียบกับกรณีที่มีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น

ทักษะ	มี		ระดับความพึงพอใจ	ไม่มี		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป						
- ทักษะการฟัง	3.31	0.86	ปานกลาง	3.20	0.82	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	3.14	0.96	ปานกลาง	2.94	0.83	ปานกลาง
- ทักษะการอ่าน	3.26	0.89	ปานกลาง	3.39	0.84	ปานกลาง
- ทักษะการเขียน	3.08	0.90	ปานกลาง	3.16	0.83	ปานกลาง
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ						
- ทักษะการฟัง	2.72	0.91	ปานกลาง	2.67	0.94	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	2.57	0.88	น้อย	2.37	1.01	น้อย
- ทักษะการอ่าน	2.66	0.88	ปานกลาง	2.59	0.96	น้อย
- ทักษะการเขียน	2.43	0.81	น้อย	2.43	0.89	น้อย

ความสามารถในการแปลแบบล่าม	2.70	1.11	ปานกลาง	2.53	0.94	น้อย
ความสามารถในการแปลเอกสาร	2.95	1.03	ปานกลาง	3.16	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 81 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมเปรียบเทียบกับกรณีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น

ทักษะ	มี		ระดับความพึงพอใจ	ไม่มี		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
เข้าใจการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งคำพูดและการแสดงออก	3.42	0.91	มาก	3.51	0.87	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น	3.59	0.91	มาก	3.63	0.78	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของคนญี่ปุ่น	3.54	0.92	มาก	3.53	0.74	มาก
พยายามปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.53	0.86	มาก	3.55	0.71	มาก
ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.92	0.89	ปานกลาง	2.98	0.85	ปานกลาง
ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.70	0.92	ปานกลาง	2.80	0.74	ปานกลาง
ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น	2.55	0.95	น้อย	2.41	0.73	น้อย

ตารางที่ 82 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานเปรียบเทียบกับกรณีคนรู้จักเป็นชาวญี่ปุ่น

ทักษะ	มี		ระดับความพึงพอใจ	ไม่มี		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.43	0.91	มาก	3.27	0.76	ปานกลาง
ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ	3.27	0.75	ปานกลาง	3.29	0.76	ปานกลาง
ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ	3.15	0.89	ปานกลาง	3.33	0.80	ปานกลาง

ตารางที่ 83 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการเปรียบเทียบกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ทักษะ	มี		ระดับความพึงพอใจ	ไม่มี		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.30	0.82	ปานกลาง	3.27	0.88	ปานกลาง
ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.31	0.87	ปานกลาง	3.31	0.80	ปานกลาง
ทักษะในการบริหารเวลา	3.39	0.81	ปานกลาง	3.41	0.89	มาก

ตารางที่ 84 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการใช้ภาษาเปรียบเทียบกับอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ไม่ได้ใช้เลย		ความพึงพอใจ	แทบไม่ได้ใช้		ความพึงพอใจ	ใช้บ้างเป็นบางโอกาส		ความพึงพอใจ	ครึ่ง/ครึ่ง		ความพึงพอใจ	ใช้บ่อยมาก		ความพึงพอใจ	ใช้ตลอดเวลา		ความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป																		
- ทักษะการฟัง	2.50	0.93	น้อย	2.25	0.96	น้อย	3.03	0.73	ปานกลาง	3.07	0.72	ปานกลาง	3.54	0.78	มาก	3.80	0.66	มาก
- ทักษะการพูด	2.13	1.13	น้อย	2.00	0.82	น้อย	2.97	0.73	ปานกลาง	2.93	0.77	ปานกลาง	3.25	0.90	ปานกลาง	3.50	0.86	มาก
- ทักษะการอ่าน	2.63	0.92	ปานกลาง	2.75	0.96	ปานกลาง	3.17	0.80	ปานกลาง	3.14	0.80	ปานกลาง	3.54	0.78	มาก	3.67	0.88	มาก
- ทักษะการเขียน	2.00	0.93	น้อย	2.75	0.96	ปานกลาง	3.00	0.71	ปานกลาง	2.96	0.84	ปานกลาง	3.42	0.72	มาก	3.47	0.86	มาก
ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในธุรกิจ																		
- ทักษะการฟัง	2.00	0.53	น้อย	1.50	0.58	น้อยที่สุด	2.69	0.97	ปานกลาง	2.36	0.62	น้อย	2.88	0.85	ปานกลาง	3.23	0.94	ปานกลาง
- ทักษะการพูด	1.63	0.52	น้อยที่สุด	1.50	0.58	น้อยที่สุด	2.45	0.91	น้อย	2.21	0.69	น้อย	2.63	0.97	ปานกลาง	3.03	0.93	ปานกลาง
- ทักษะการอ่าน	1.88	0.64	น้อยที่สุด	2.00	0.82	น้อย	2.59	0.82	น้อย	2.39	0.88	น้อย	2.88	0.90	ปานกลาง	3.00	0.91	ปานกลาง
- ทักษะการเขียน	1.75	0.46	น้อยที่สุด	2.00	0.82	น้อย	2.34	0.72	น้อย	2.25	0.75	น้อย	2.75	0.74	ปานกลาง	2.67	1.03	ปานกลาง

การแปลแบบล่าม	2.00	0.93	น้อย	1.75	0.50	น้อยที่สุด	2.31	1.07	น้อย	2.32	0.86	น้อย	2.88	0.85	ปานกลาง	3.33	0.99	ปานกลาง
การแปลเอกสาร	2.00	0.76	น้อย	3.00	1.83	ปานกลาง	2.72	1.03	ปานกลาง	2.75	0.97	ปานกลาง	3.25	0.74	ปานกลาง	3.70	0.75	มาก

ตารางที่ 85 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะด้านการเข้าใจวัฒนธรรมเปรียบเทียบกับอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ไม่ได้ใช้เลย		ความพึงพอใจ	แทบไม่ได้ใช้		ความพึงพอใจ	ใช้บ้างเป็นบางโอกาส		ความพึงพอใจ	ครึ่ง/ครึ่ง		ความพึงพอใจ	ใช้บ่อยมาก		ความพึงพอใจ	ใช้ตลอดเวลา		ความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก																		
	2.75	0.89	ปานกลาง	2.50	0.58	น้อย	3.31	0.81	ปานกลาง	3.32	0.94	ปานกลาง	3.63	0.88	มาก	3.90	0.71	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น																		
	3.13	0.83	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.55	0.78	ปานกลาง	3.57	0.84	มาก	3.79	0.88	มาก	3.77	0.94	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น																		
	3.25	0.89	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.38	0.78	ปานกลาง	3.39	0.79	ปานกลาง	3.63	1.01	มาก	3.90	0.80	มาก
ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น																		
	3.25	0.71	ปานกลาง	3.00	0.82	ปานกลาง	3.34	0.61	ปานกลาง	3.39	0.69	ปานกลาง	3.75	1.07	มาก	3.83	0.75	มาก
ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น																		
	2.63	0.74	ปานกลาง	2.50	0.58	น้อย	3.07	0.80	ปานกลาง	2.82	0.86	ปานกลาง	2.83	0.87	ปานกลาง	3.17	0.99	ปานกลาง
ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น																		
	2.88	0.83	ปานกลาง	2.50	0.58	น้อย	2.79	0.86	ปานกลาง	2.43	0.88	น้อย	2.75	0.74	ปานกลาง	2.97	0.89	ปานกลาง
ความเข้าใจในการเมืองญี่ปุ่น																		
	2.88	0.83	ปานกลาง	2.25	0.50	น้อย	2.41	0.95	น้อย	2.39	0.92	น้อย	2.54	0.83	น้อย	2.57	0.86	น้อย

ตารางที่ 86 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการประสานงานเปรียบเทียบกับอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ไม่ได้ใช้เลย		ความพึงพอใจ	แทบไม่ได้ใช้		ความพึงพอใจ	ใช้บ้างเป็นบางโอกาส		ความพึงพอใจ	ครึ่ง/ครึ่ง		ความพึงพอใจ	ใช้บ่อยมาก		ความพึงพอใจ	ใช้ตลอดเวลา		ความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น	3.25	0.71	ปานกลาง	2.50	1.29	น้อย	3.21	0.73	ปานกลาง	3.04	0.74	ปานกลาง	3.50	0.93	มาก	3.87	0.73	มาก
ความรวดเร็วในการทำงาน	3.50	0.53	มาก	2.50	1.29	น้อย	3.00	0.53	ปานกลาง	2.96	0.64	ปานกลาง	3.42	0.83	มาก	3.77	0.63	มาก
ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงาน	3.63	1.19	มาก	2.75	0.96	ปานกลาง	3.07	0.65	ปานกลาง	2.86	0.71	ปานกลาง	3.21	0.98	ปานกลาง	3.67	0.76	มาก

ตารางที่ 87 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อทักษะในการบริหารจัดการเปรียบเทียบกับอัตราการใช้ภาษาญี่ปุ่น

ทักษะ	ไม่ได้ใช้เลย		ระดับความพึงพอใจ	แทบไม่ได้ใช้		ระดับความพึงพอใจ	ใช้บ้างเป็นบางโอกาส		ระดับความพึงพอใจ	ครึ่ง/ครึ่ง		ระดับความพึงพอใจ	ใช้บ่อยมาก		ระดับความพึงพอใจ	ใช้ตลอดเวลา		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.63	0.74	มาก	2.25	0.96	น้อย	3.14	0.83	ปานกลาง	3.14	0.76	ปานกลาง	3.21	0.83	ปานกลาง	3.67	0.80	มาก
การวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.50	0.93	มาก	3.75	1.50	มาก	3.03	0.87	ปานกลาง	3.07	0.77	ปานกลาง	3.33	0.76	ปานกลาง	3.67	0.71	มาก

การบริหารเวลา	3.63	0.92	มาก	3.75	1.26	มาก	3.28	0.84	ปานกลาง	3.29	0.90	ปานกลาง	3.25	0.85	ปานกลาง	3.63	0.67	มาก
---------------	------	------	-----	------	------	-----	------	------	---------	------	------	---------	------	------	---------	------	------	-----

ความคาดหวังของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นจำแนกตามตัวแปรต่างๆ

ตารางที่ 88 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในประเทศไทย

ความคาดหวัง	ไม่ถึง 1 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 3 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 5 ปี		ระดับความ คาดหวัง	ไม่ถึง 10 ปี		ระดับความ คาดหวัง	มากกว่า 10 ปี		ระดับความ คาดหวัง
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
เข้าใจรูปแบบการสื่อสาร ของคนญี่ปุ่น	4.11	0.78	มาก	3.85	0.90	มาก	4.00	0.85	มาก	4.10	0.74	มาก	4.00	1.41	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรม ญี่ปุ่น	3.89	0.60	มาก	3.23	0.93	มาก	3.53	0.83	มาก	3.50	1.08	มาก	4.00	1.41	มาก
ความเข้าใจในองค์กร	4.00	0.87	มาก	3.92	0.86	มาก	4.20	0.56	มาก	4.20	0.63	มาก	4.00	1.41	มาก
พยายามปรับตัวเข้ากับ วัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	4.00	0.50	มาก	4.00	0.91	มาก	4.07	0.59	มาก	4.10	0.57	มาก	4.00	1.41	มาก
ความรู้ประวัติศาสตร์	1.78	0.67	น้อยที่สุด	2.46	1.13	น้อย	2.13	0.99	น้อย	1.60	0.70	น้อย	3.50	2.12	มาก
ความรู้ในเศรษฐกิจ	2.22	0.97	น้อย	3.08	1.12	ปานกลาง	2.53	1.30	น้อย	2.90	0.88	ปานกลาง	4.00	1.41	มาก
ความรู้ด้านการเมือง	2.00	0.71	น้อย	2.54	1.27	น้อย	2.33	1.18	น้อย	2.00	0.82	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง
การประสานงาน	4.00	0.50	มาก	4.54	0.78	มากที่สุด	4.67	0.62	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด	4.00	1.41	มาก
ความรวดเร็วในการทำงาน	3.89	0.60	มาก	4.54	0.66	มากที่สุด	4.13	0.92	มาก	4.00	0.67	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด
ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	4.11	0.93	มาก	4.62	0.65	มากที่สุด	4.53	0.64	มากที่สุด	4.40	0.70	มากที่สุด	3.50	2.12	มาก
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.56	0.53	มาก	4.38	0.77	มากที่สุด	4.13	0.74	มาก	3.80	0.63	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด

การวางแผน	3.67	0.71	มาก	4.38	0.77	มากที่สุด	3.87	0.74	มาก	4.10	0.74	มาก	3.50	2.12	มาก
การบริหารเวลา	3.78	1.20	มาก	4.31	0.75	มากที่สุด	4.20	0.68	มาก	4.20	0.63	มาก	4.00	1.41	มาก

ตารางที่ 89 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของธุรกิจ

ความคาดหวัง	การค่า		ระดับความคาดหวัง	ผู้ผลิต		ระดับความคาดหวัง	ก่อสร้าง		ระดับความคาดหวัง	การเงิน		ระดับความคาดหวัง	โฆษณา+สิ่งพิมพ์		ระดับความคาดหวัง
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความเข้าใจในรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	3.83	0.75	มาก	4.05	0.91	มาก	4.00	0.00	มาก	3.80	0.45	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด
ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	3.33	0.52	ปานกลาง	3.63	1.01	มาก	4.00	0.00	มาก	3.20	0.84	ปานกลาง	4.50	0.71	มากที่สุด
ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	4.50	0.55	มากที่สุด	4.16	0.69	มาก	4.00	0.00	มาก	3.60	0.55	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด
พยายามปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	4.17	0.75	มาก	4.11	0.57	มาก	4.00	0.00	มาก	3.80	0.84	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด
ความรู้ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.00	0.89	น้อย	2.42	1.30	น้อย	1.00	0.00	น้อยที่สุด	2.40	0.89	น้อย	2.00	0.00	น้อย
ความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.00	1.26	ปานกลาง	3.00	1.20	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย	2.60	1.14	น้อย	3.50	2.12	มาก
ความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	2.17	1.17	น้อย	2.37	1.16	น้อย	2.00	0.00	น้อย	2.40	1.14	น้อย	3.00	1.41	ปานกลาง
ด้านการประสานงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.58	0.61	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก	4.60	0.89	มากที่สุด	4.50	0.71	มากที่สุด
ความรวดเร็วในการทำงาน	4.00	0.89	มาก	4.37	0.76	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.50	0.71	มากที่สุด
ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	4.33	0.82	มาก	4.74	0.56	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.50	0.71	มากที่สุด
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.17	0.98	มาก	4.16	0.69	มาก	4.00	0.00	มาก	4.40	0.89	มากที่สุด	3.50	0.71	มาก
การวางแผน	4.17	0.98	มาก	4.11	0.74	มาก	4.00	0.00	มาก	3.80	0.84	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด
การบริหารเวลา	4.00	0.89	มาก	4.32	0.67	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก	4.40	0.55	มากที่สุด	4.50	0.71	มากที่สุด

ตารางที่ 90 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของธุรกิจ (ต่อ)

ความคาดหวัง	หน่วยงานรัฐ		ระดับความ	บริการ		ระดับความ	อื่นๆ		ระดับความ
	($\bar{X}$)	(S.D)	คาดหวัง	($\bar{X}$)	(S.D)	คาดหวัง	($\bar{X}$)	(S.D)	คาดหวัง
ความเข้าใจในรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	3.71	0.76	มาก	4.00	1.10	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	3.14	0.69	ปานกลาง	3.67	1.21	มาก	3.67	0.58	มาก
ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	3.71	0.95	มาก	4.00	0.89	มาก	4.33	0.58	มากที่สุด
ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.86	0.69	มาก	3.67	0.82	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
ความรู้ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	1.57	0.79	น้อยที่สุด	2.00	0.63	น้อย	1.67	0.58	น้อยที่สุด
ความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	1.86	0.90	น้อย	3.00	0.63	ปานกลาง	2.33	1.15	น้อย
ความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	1.71	0.95	น้อยที่สุด	2.50	0.55	น้อย	2.33	1.15	น้อย
ด้านการประสานงาน	3.86	0.69	มาก	4.17	0.75	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
ความรวดเร็วในการทำงาน	3.71	0.76	มาก	4.00	0.63	มาก	4.00	1.00	มาก
ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	3.86	1.07	มาก	3.83	0.98	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.71	0.76	มาก	3.67	0.52	มาก	4.33	0.58	มากที่สุด
การวางแผน	3.71	0.76	มาก	3.50	1.05	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
การบริหารเวลา	3.86	1.07	มาก	3.50	1.05	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด

ตารางที่ 91 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรูปแบบของธุรกิจ

ความคาดหวัง	ผู้ถือหุ้นทั้งหมดเป็นคนไทย		ระดับความคาดหวัง	ผู้ถือหุ้นโดยส่วนใหญ่เป็นคนไทย		ระดับความคาดหวัง	อื่นๆ		ระดับความคาดหวัง
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความเข้าใจในรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	3.67	1.15	มาก	4.14	0.83	มาก	3.82	0.73	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	4.00	1.00	มาก	3.52	0.87	มาก	3.47	0.94	มาก
ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	3.33	1.53	ปานกลาง	4.21	0.68	มากที่สุด	4.00	0.61	มาก
ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.67	1.15	มาก	4.14	0.64	มาก	3.94	0.66	มาก
ความรู้ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.00	1.73	ปานกลาง	2.07	1.07	น้อย	2.00	0.79	น้อย
ความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.67	1.15	มาก	2.72	1.19	ปานกลาง	2.65	1.06	ปานกลาง
ความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	3.00	0.00	ปานกลาง	2.34	1.14	น้อย	2.06	0.90	น้อย
ด้านการประสานงาน	3.67	1.15	มาก	4.62	0.56	มากที่สุด	4.35	0.70	มากที่สุด
ความรวดเร็วในการทำงาน	4.00	1.00	มาก	4.24	0.83	มากที่สุด	4.12	0.60	มาก
ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	3.00	1.73	ปานกลาง	4.72	0.53	มากที่สุด	4.12	0.60	มาก
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.00	1.00	มาก	4.31	0.66	มากที่สุด	3.59	0.62	มาก
การวางแผน	3.33	1.53	ปานกลาง	4.14	0.79	มาก	3.88	0.70	มาก
การบริหารเวลา	3.33	1.53	ปานกลาง	4.28	0.70	มากที่สุด	4.06	0.83	มาก

ตารางที่ 92 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภาษาที่ใช้ในการทำงาน

ความคาดหวัง	ภาษาไทย ใช้ล่าม		ระดับ ความ คาดหวัง	ภาษาญี่ปุ่น ใช้ล่าม		ระดับ ความ คาดหวัง	ภาษาอังกฤษ		ระดับ ความ คาดหวัง	ภาษาไทยคน ญี่ปุ่นทุกคน พูดไทยได้		ระดับ ความ คาดหวัง	ไม่มี หลักเกณฑ์		ระดับ ความ คาดหวัง	อื่นๆ		ระดับ ความ คาดหวัง
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความเข้าใจใน รูปแบบการสื่อสาร ของคนญี่ปุ่น	4.25	0.96	มากที่สุด	3.80	1.10	มาก	4.00	0.87	มาก	3.50	0.71	มาก	4.29	0.76	มากที่สุด	3.83	0.41	มาก
เข้าใจวัฒนธรรม	3.75	0.96	มาก	3.60	0.89	มาก	3.56	0.92	มาก	4.00	1.41	มาก	3.43	0.79	มาก	3.17	0.98	ปานกลาง
เข้าใจองค์กรญี่ปุ่น	4.25	0.96	มากที่สุด	4.20	0.45	มาก	4.00	0.82	มาก	4.00	1.41	มาก	4.14	0.38	มาก	4.17	0.75	มาก
พยายามปรับตัวให้ เข้ากับวัฒนธรรม องค์กรแบบญี่ปุ่น	4.00	1.15	มาก	4.20	0.45	มาก	4.00	0.71	มาก	3.50	0.71	มาก	4.29	0.49	มากที่สุด	4.00	0.63	มาก
รู้ประวัติศาสตร์	3.25	1.26	ปานกลาง	2.80	1.30	น้อย	2.16	0.94	น้อย	1.50	0.71	น้อยที่สุด	1.29	0.49	น้อยที่สุด	1.67	0.52	น้อย
รู้เศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.75	0.96	มาก	3.40	1.34	น้อยที่สุด	3.00	1.00	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	1.57	0.79	น้อยที่สุด	1.83	0.75	น้อยที่สุด
รู้การเมืองญี่ปุ่น	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	1.22	ปานกลาง	2.40	1.04	น้อย	2.00	1.41	น้อย	1.43	0.79	น้อยที่สุด	1.83	0.75	น้อยที่สุด
การประสานงาน	4.75	0.50	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก	4.52	0.71	มากที่สุด	4.00	1.41	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด	4.33	0.52	มากที่สุด
ความรวดเร็วในการ ทำงาน	4.25	0.96	มากที่สุด	3.80	1.10	มาก	4.28	0.74	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก	4.29	0.76	มากที่สุด	4.00	0.63	มาก
ความถูกต้องแม่นยำ ในการทำงาน	4.75	0.50	มากที่สุด	4.40	0.89	มากที่สุด	4.44	0.82	มากที่สุด	3.00	1.41	ปานกลาง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.33	0.52	มากที่สุด
แก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.75	0.50	มากที่สุด	3.80	0.84	มาก	4.00	0.76	มาก	4.00	0.00	มาก	4.14	0.38	มาก	3.83	0.98	มาก

การวางแผน	4.75	0.50	มากที่สุด	3.80	0.84	มาก	4.04	0.84	มาก	3.00	1.41	ปานกลาง	4.29	0.49	มากที่สุด	3.50	0.55	มาก
การบริหารเวลา	4.75	0.50	มากที่สุด	4.00	0.71	มาก	4.00	0.91	มาก	3.50	0.71	ปานกลาง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.17	0.75	มาก

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นจำแนกตามตัวแปรต่างๆ

ตารางที่ 93 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ

ความพึงพอใจ	ผู้บริหาร		ระดับความพึงพอใจ	ฝ่ายบุคคล		ระดับความพึงพอใจ	ฝ่ายเทคนิค		ระดับความพึงพอใจ	ผู้ประสานงาน		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
เข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	3.44	1.01	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	4.50	0.71	มากที่สุด	3.00	0.00	ปานกลาง
ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	3.20	0.89	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.50	0.71	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง
ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	3.27	1.05	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.50	0.71	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง
พยายามปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่น	3.38	0.94	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง
ความรู้ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.56	1.03	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง	2.00	1.41	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง
ความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.60	0.91	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง	2.50	0.71	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง
ความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	2.58	0.97	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง	2.00	1.41	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง
ด้านการประสานงาน	3.27	1.14	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก	2.50	0.71	น้อย	1.00	0.00	น้อยที่สุด
ความรวดเร็วในการทำงาน	3.36	1.05	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	2.50	0.71	น้อย	1.00	0.00	น้อยที่สุด
ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	3.36	0.93	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	2.87	0.79	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก
การวางแผน	3.00	0.93	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	2.00	1.41	น้อย	1.00	0.00	น้อยที่สุด
การบริหารเวลา	3.02	1.03	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	2.50	0.71	น้อย	1.00	0.00	น้อยที่สุด

ตารางที่ 94 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของธุรกิจ

ความพึงพอใจ	การค้ำ		ระดับ ความ พึงพอใจ	ผู้ผลิต		ระดับ ความ พึงพอใจ	ก่อสร้าง		ระดับ ความ พึงพอใจ	การเงิน		ระดับ ความ พึงพอใจ	โฆษณา+ สิ่งพิมพ์		ระดับ ความ พึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
เข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	2.83	0.75	ปานกลาง	3.47	1.12	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	3.60	0.55	มาก	4.00	0.00	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	3.33	1.03	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.40	0.55	มาก	4.00	0.00	มาก
ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	2.83	0.75	ปานกลาง	3.21	1.13	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	4.00	1.00	มาก	4.00	1.41	มาก
พยายามปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม องค์กรแบบญี่ปุ่น	2.83	0.41	ปานกลาง	3.42	1.12	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	3.60	0.89	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด
ความรู้ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.83	1.33	ปานกลาง	2.37	1.12	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง	2.60	0.89	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง
ความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.83	1.33	ปานกลาง	2.47	0.90	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง	2.80	1.10	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
ความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	2.83	1.33	น้อย	2.32	0.89	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง	2.60	0.89	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง
ด้านการประสานงาน	2.67	1.03	น้อย	3.58	1.30	มาก	2.00	0.00	น้อย	3.60	0.89	มาก	3.00	1.41	ปานกลาง
ความรวดเร็วในการทำงาน	2.50	0.84	น้อย	3.58	1.17	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	3.40	0.55	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด
ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	2.83	0.98	ปานกลาง	3.42	1.07	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	3.40	0.89	มาก	4.00	0.00	มาก
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	2.67	0.82	ปานกลาง	3.00	0.94	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย	2.80	1.10	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
การวางแผน	2.67	0.82	ปานกลาง	3.05	1.08	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย	2.80	1.10	ปานกลาง	3.50	0.71	มาก
การบริหารเวลา	2.50	0.84	น้อย	3.05	1.13	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย	3.00	1.22	ปานกลาง	4.50	0.71	มากที่สุด

ตารางที่ 95 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของธุรกิจ(ต่อ)

ความพึงพอใจ	หน่วยงานรัฐ		ระดับความ พึงพอใจ	บริการ		ระดับความ พึงพอใจ	อื่นๆ		ระดับความ พึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
เข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	3.14	1.35	ปานกลาง	3.83	0.75	มาก	4.33	0.58	มากที่สุด
ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	3.29	0.49	ปานกลาง	3.00	1.10	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก
ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	3.43	0.98	มาก	2.67	0.82	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก
พยายามปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.14	0.90	ปานกลาง	3.33	0.52	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
ความรู้ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	2.43	0.79	น้อย	2.83	1.17	ปานกลาง	2.33	1.15	น้อย
ความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.57	0.53	น้อย	2.50	1.05	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง
ความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	2.71	0.95	ปานกลาง	2.83	1.17	ปานกลาง	2.33	1.15	น้อย
ด้านการประสานงาน	2.57	0.98	น้อย	3.33	1.03	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
ความรวดเร็วในการทำงาน	2.71	1.11	ปานกลาง	3.33	1.03	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	2.86	0.69	ปานกลาง	3.67	0.82	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	2.86	0.69	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
การวางแผน	2.71	0.95	ปานกลาง	3.33	0.82	ปานกลาง	2.33	1.15	น้อย
การบริหารเวลา	2.86	0.90	ปานกลาง	3.00	1.10	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง

ตารางที่ 96 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรูปแบบของธุรกิจ

ความพึงพอใจ	ผู้ถือหุ้นทั้งหมดเป็นคนไทย		ระดับความพึงพอใจ	ผู้ถือหุ้นโดยส่วนใหญ่เป็นคนไทย		ระดับความพึงพอใจ	อื่นๆ		ระดับความพึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
ความเข้าใจในรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่น	2.67	1.53	ปานกลาง	3.55	0.95	มาก	3.47	1.01	มาก
ความเข้าใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น	3.00	0.00	ปานกลาง	3.28	0.92	ปานกลาง	3.12	0.86	ปานกลาง
ความเข้าใจในองค์กรญี่ปุ่น	3.67	0.58	มาก	3.28	0.96	ปานกลาง	3.18	1.19	ปานกลาง
พยายามปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น	3.00	1.00	ปานกลาง	3.38	0.86	ปานกลาง	3.35	1.00	ปานกลาง
ความรู้ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.00	1.00	ปานกลาง	2.59	1.12	น้อย	2.41	0.87	น้อย
ความรู้ในเศรษฐกิจญี่ปุ่น	3.00	1.00	ปานกลาง	2.55	0.99	น้อย	2.65	0.70	ปานกลาง
ความรู้ด้านการเมืองญี่ปุ่น	3.67	0.58	มาก	2.52	1.02	น้อย	2.47	0.80	น้อย
ด้านการประสานงาน	4.00	1.00	มาก	3.14	1.25	ปานกลาง	3.18	1.01	ปานกลาง
ความรวดเร็วในการทำงาน	3.67	0.58	มาก	3.21	1.21	ปานกลาง	3.29	0.92	ปานกลาง
ความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน	3.00	0.00	ปานกลาง	3.24	1.02	ปานกลาง	3.47	0.80	มาก
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.00	0.00	ปานกลาง	2.93	0.88	ปานกลาง	2.82	0.64	ปานกลาง
การวางแผน	3.67	0.58	มาก	2.76	1.02	ปานกลาง	3.06	0.90	ปานกลาง
การบริหารเวลา	3.33	0.58	ปานกลาง	2.79	1.05	ปานกลาง	3.18	1.07	ปานกลาง

ตารางที่ 97 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภาษาที่ใช้ในการทำงาน

ความพึงพอใจ	ภาษาไทย ใช้ล่าม		ระดับ ความพึง พอใจ	ภาษาญี่ปุ่น ใช้ล่าม		ระดับ ความพึง พอใจ	ภาษาอังกฤษ		ระดับ ความ พึงพอใจ	ภาษาไทยคน ญี่ปุ่นทุกคน พูดไทยได้		ระดับ ความ พึงพอใจ	ไม่มี หลักเกณฑ์		ระดับ ความ พึงพอใจ	อื่นๆ		ระดับ ความ พึงพอใจ
	($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)		($\bar{X}$)	(S.D)	
เข้าใจรูปแบบการ สื่อสารของญี่ปุ่น	4.00	0.00	มาก	3.80	0.84	มาก	3.28	1.06	ปานกลาง	2.00	1.41	น้อย	3.86	1.07	มาก	3.67	0.52	มาก
เข้าใจวัฒนธรรม	3.25	0.50	ปานกลาง	3.20	1.30	ปานกลาง	3.04	0.89	ปานกลาง	2.50	0.71	น้อย	3.43	0.53	มาก	3.83	0.75	มาก
เข้าใจองค์กรญี่ปุ่น	3.25	0.96	ปานกลาง	3.20	1.30	ปานกลาง	3.16	0.94	ปานกลาง	2.00	1.41	น้อย	3.57	0.98	มาก	3.83	0.98	มาก
พยายามปรับตัวเข้า กับวัฒนธรรม องค์กรแบบญี่ปุ่น	3.75	0.50	มาก	3.80	0.84	มาก	3.20	0.91	ปานกลาง	2.00	1.41	น้อย	3.29	0.76	ปานกลาง	3.83	0.75	มาก
รู้ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.25	0.50	ปานกลาง	2.40	0.89	น้อย	2.44	1.00	น้อย	2.50	2.12	น้อย	2.29	0.95	น้อย	3.00	1.26	ปานกลาง
รู้เศรษฐกิจญี่ปุ่น	2.75	1.26	ปานกลาง	2.60	0.89	น้อย	2.52	0.77	น้อย	2.50	2.12	น้อย	2.57	0.53	น้อย	3.00	1.26	ปานกลาง
รู้การเมืองญี่ปุ่น	3.25	0.50	ปานกลาง	2.60	0.89	น้อย	2.44	0.87	น้อย	2.50	2.12	น้อย	2.29	0.95	น้อย	3.00	1.26	ปานกลาง
การประสานงาน	4.25	0.96	มากที่สุด	3.60	1.14	มาก	3.12	1.17	ปานกลาง	2.50	0.71	น้อย	2.86	1.07	ปานกลาง	3.17	1.33	ปานกลาง
ความรวดเร็วในการ ทำงาน	4.25	0.96	มากที่สุด	3.40	0.55	ปานกลาง	3.16	1.21	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.14	1.07	ปานกลาง	3.17	0.98	ปานกลาง
ความถูกต้องแม่นยำ ในการทำงาน	3.75	0.96	มากที่สุด	3.80	0.84	มาก	3.28	1.06	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	0.58	ปานกลาง	3.17	0.75	ปานกลาง
การแก้ปัญหาเฉพาะ หน้า	3.50	1.00	มากที่สุด	3.20	0.45	ปานกลาง	2.76	0.88	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	2.57	0.53	น้อย	3.17	0.41	ปานกลาง
การวางแผน	4.00	0.82	มาก	2.80	0.84	ปานกลาง	2.88	1.09	ปานกลาง	2.50	0.71	น้อย	2.57	0.98	น้อย	3.00	0.00	ปานกลาง
การบริหารเวลา	3.75	0.96	มาก	3.00	1.22	ปานกลาง	2.76	1.09	ปานกลาง	2.50	0.71	น้อย	3.00	0.82	ปานกลาง	3.33	1.03	ปานกลาง

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามความคาดหวังของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนด้านภาษาญี่ปุ่น

ขอความร่วมมือทุกท่านที่จบทางด้านภาษาญี่ปุ่น หรือญี่ปุ่นศึกษาช่วยตอบแบบสอบถามด้วยค่ะ ผลจากการตอบแบบสอบถามนี้จะนำไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านภาษาญี่ปุ่นให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคมให้มากยิ่งขึ้นในอนาคต ขอความร่วมมือด้วยนะคะ

คำชี้แจงแบบสอบถาม

- จุดประสงค์ในการทำงานวิจัยนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาให้สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ ออกมารองรับความต้องการและความคาดหวังของสังคม
- โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือเลือกข้อที่เหมาะสม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ชื่อ.....นามสกุล.....
- เพศ ชาย หญิง
- อายุ ต่ำกว่า 19 20-29 ปี 30-39 ปี อื่นๆ
- ระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี ปริญญาโท อื่นๆ
- จบการศึกษาด้าน ภาษาญี่ปุ่น วรรณคดีญี่ปุ่น ญี่ปุ่นศึกษา
 อื่นๆ .....
- จากมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย.....ปีที่จบการศึกษา.....
- ตำแหน่ง/เนื้องานที่ท่านรับผิดชอบ
 เลขานุการ ล่าม/นักแปล บริหาร/ผู้จัดการ
 ผู้ประสานงาน นักวิจัย/วิชาการ งานบริการ อื่นๆ
- ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นเวลา
 ไม่ถึง 1 ปี ไม่ถึง 3 ปี ไม่ถึง 5 ปี ไม่ถึง 10 ปี มากกว่า 10 ปี
- ประเภทธุรกิจของบริษัทที่ท่านทำงานอยู่
 การค้าและพาณิชย์ ก่อสร้าง
 ผู้ผลิต การเงิน/ประกัน

สื่อสารมวลชน

บริการ

ราชการหรือองค์กรไม่หวังผลกำไร

อื่นๆ (Others).....

9. หัวหน้า/ผู้บังคับบัญชา โดยตรงของท่านเป็น

คนญี่ปุ่น

คนไทย

ทั้งคนญี่ปุ่นและคนไทย

10. ท่านสะดวกหรือไม่หากผู้วิจัยจะติดต่อกลับมาอีกครั้งเพื่อขอสัมภาษณ์รายละเอียดต่างๆ ในภายหลัง โดยจะขออนุญาตใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง (ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยข้อมูลนี้กับผู้อื่น)

สะดวก (เบอร์ที่สามารถติดต่อได้ สำนักงาน.....มือถือ.....)

ไม่สะดวก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ท่านเรียนภาษาญี่ปุ่นมาเป็นเวลาทั้งหมดกี่ปี

ต่ำกว่า 4 ปี

4 ปี

6 ปี

10 ปี

มากกว่า 10 ปี

2. สาเหตุที่ท่านเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่น (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ชอบประเทศญี่ปุ่นและคนญี่ปุ่น

ได้รับคำแนะนำจากคนอื่น (เช่น พ่อแม่)

ชอบภาษาญี่ปุ่น

อยากไปญี่ปุ่น

ชอบละครญี่ปุ่น

ไม่มีเหตุผลเป็นพิเศษ

หวังว่าจะได้รับเงินเดือนสูง

อื่นๆ .....

3. ท่านเคยเดินทางไปศึกษา ณ ประเทศญี่ปุ่นหรือไม่

เคย

ไม่เคย

4. ท่านมีเพื่อน ญาติ หรือคนสนิทเป็นคนญี่ปุ่นหรือไม่

มี

ไม่มี

5. อัตราส่วนของการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงานของท่าน (ใช้/ไม่ใช้)

- ไม่ได้ใช้เลย
- ครึ่ง/ครึ่ง
- แทบไม่ได้ใช้
- ใช้บ่อยมาก
- ใช้บ้างเป็นบางโอกาส
- ใช้ตลอดเวลา

6. มีทักษะใดบ้างที่ท่านคิดว่าตัวท่านยังบกพร่องอยู่ และต้องการแก้ไข (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การฟัง
- การเข้าใจวัฒนธรรม
- การพูด
- การประสานงาน
- การอ่าน
- การบริหารจัดการ
- การเขียน
- ไม่จำเป็นต้องพัฒนาด้านใดเลย
- การแปลแบบล่าม
- การแปลเอกสาร

7. ท่านคิดที่จะศึกษาต่อเกี่ยวกับญี่ปุ่นศึกษา (รวมทั้งภาษาญี่ปุ่น) หรือไม่

- คิด (มหาวิทยาลัย.....)
- ไม่คิด

ถ้าคิด ท่านมองมหาวิทยาลัยที่ใดไว้ (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อื่นๆ.....
- มหาวิทยาลัยนเรศวร

ส่วนที่ 3 ความคาดหวังในระดับความสามารถของตนเมื่อจบการศึกษา

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ทักษะด้านการใช้ภาษา					
1. ความสามารถในการฟังสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป					
2. ความสามารถในการพูดสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป					
3. ความสามารถในการอ่านสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป					
4. ความสามารถในการเขียนสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป					
5. ความสามารถในการฟังบริบทธุรกิจ					

6.	ความสามารถในการพูดบริบทธุรกิจ					
7.	ความสามารถในการอ่านบริบทธุรกิจ					
8.	ความสามารถในการเขียนบริบทธุรกิจ					
9.	ความสามารถในการแปลบริบทธุรกิจ					
10.	ความสามารถในการแปลเอกสาร					
11.	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก					
12.	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น					
13.	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น					
14.	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น					
15.	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น					
16.	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น					
17.	ความเข้าใจการเมืองญี่ปุ่น					
ทักษะในการประสานงาน						
18.	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น					
19.	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ					
20.	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ					
ทักษะในการบริหารจัดการ						
21.	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า					
22.	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ					
23.	ทักษะในการบริหารเวลา					

ความคาดหวังต่อทักษะด้านใดที่ท่านมีสูงที่สุด

ด้านการใช้ภาษา   ด้านการแปล   ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ด้านการประสานงาน   ด้านการบริหารจัดการ

ความคาดหวังต่อทักษะด้านใดที่ท่านมีมากเป็นอันดับที่ 2

ด้านการใช้ภาษา   ด้านการแปล   ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ด้านการประสานงาน   ด้านการบริหารจัดการ

ความคาดหวังต่อทักษะด้านใดที่ท่านมีมากเป็นอันดับที่ 3

ด้านการใช้ภาษา   ด้านการแปล   ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ด้านการประสานงาน   ด้านการบริหารจัดการ

ความคาดหวังต่อทักษะด้านใดที่ท่านมีมากเป็นอันดับที่ 4

ด้านการใช้ภาษา   ด้านการแปล   ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ด้านการประสานงาน   ด้านการบริหารจัดการ

ความคาดหวังต่อทักษะด้านใดที่ท่านมีมากเป็นอันดับที่ 5

ด้านการใช้ภาษา   ด้านการแปล   ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ด้านการประสานงาน   ด้านการบริหารจัดการ

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจในระดับความสามารถของผู้ตอบแบบสอบถาม (กรุณาประเมินผลการทำงานของท่าน และ พิจารณาความพึงพอใจในความสามารถแต่ละด้านของท่านตามหัวข้อดังต่อไปนี้)

รายการ		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ทักษะด้านการใช้ภาษา						
1.	ความสามารถในการฟังสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป					
2.	ความสามารถในการพูดสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป					
3.	ความสามารถในการอ่านสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป					
4.	ความสามารถในการเขียนสำหรับการสื่อสารและติดต่อทั่วไป					
5.	ความสามารถในการฟังในบริบทธุรกิจ					
6.	ความสามารถในการพูดในบริบทธุรกิจ					
7.	ความสามารถในการอ่านในบริบทธุรกิจ					
8.	ความสามารถในการเขียนในบริบทธุรกิจ					
9.	ความสามารถในการแปลแบบล่าม					
10.	ความสามารถในการแปลเอกสาร					
ทักษะในการเข้าใจวัฒนธรรม						
11.	ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของคนญี่ปุ่นทั้งโดยคำพูดและโดยท่าทางการแสดงออก					
12.	ความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยทั่วไปของคนญี่ปุ่น					
13.	ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น					
14.	ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรแบบญี่ปุ่น					
15.	ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น					
16.	ความเข้าใจเศรษฐกิจญี่ปุ่น					
17.	ความเข้าใจการเมืองญี่ปุ่น					
ทักษะในการประสานงาน						

รายการ		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
18.	ความคล่องแคล่วในการทำงานกับคนญี่ปุ่น					
19.	ความรวดเร็วในการดำเนินงานต่างๆ					
20.	ความถูกต้องแม่นยำในการประสานงานต่างๆ					
ทักษะในการบริหารจัดการ						
21.	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า					
22.	ทักษะในการวางแผนอย่างเป็นระบบ					
23.	ทักษะในการบริหารเวลา					

ความพอใจอันดับ 1

ทักษะใดที่ท่านได้เรียนรู้มาจากมหาวิทยาลัยที่ทำให้มีความพึงพอใจสูงสุด

☐ ด้านการใช้ภาษา	☐ ด้านการประสานงาน
☐ ด้านการแปล	☐ ด้านการบริหารจัดการ
☐ ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม	

ความพอใจอันดับ 2

ทักษะใดที่ท่านได้เรียนรู้มาจากมหาวิทยาลัยที่ทำให้มีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 2

☐ ด้านการใช้ภาษา	☐ ด้านการประสานงาน
☐ ด้านการแปล	☐ ด้านการบริหารจัดการ
☐ ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม	

ความพอใจอันดับ 3

ทักษะใดที่ท่านได้เรียนรู้มาจากมหาวิทยาลัยที่ทำให้มีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 3

☐ ด้านการใช้ภาษา	☐ ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม
☐ ด้านการแปล	☐ ด้านการประสานงาน

ด้านการบริหารจัดการ

ความพอใจอันดับ 4

ทักษะใดที่ท่านได้เรียนรู้มาจากมหาวิทยาลัยที่ทำให้มีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 4

ด้านการใช้ภาษา

ด้านการประสานงาน

ด้านการแปล

ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ความพอใจอันดับ 5

ทักษะใดที่ท่านได้เรียนรู้มาจากมหาวิทยาลัยที่ทำให้มีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 5

ด้านการใช้ภาษา

ด้านการประสานงาน

ด้านการแปล

ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการเข้าใจวัฒนธรรม

ความพอใจโดยรวม

เมื่อประเมินผลโดยรวมแล้วท่านพอใจในทักษะต่างๆของท่าน

ไม่พอใจเลย 1 2 3 4 5 พอดีมาก

การใช้ได้จริง

ท่านคิดว่าสิ่งที่เรียนมามีประโยชน์ในการทำงานกับคนญี่ปุ่นจริงมากน้อยเพียงใด

ไม่มีประโยชน์เลย (0%) 1 2 3 4 5 มาก (100%)

ศึกษาต่อด้านญี่ปุ่น

(สำหรับท่านที่จบระดับปริญญาตรี) ท่านมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านญี่ปุ่นศึกษา

ไม่เลย (0%) 1 2 3 4 5 มาก (100%)

ความพอใจปริญญาโท

(สำหรับท่านที่จบระดับปริญญาโท) ท่านพอใจกับสิ่งที่ได้ศึกษามาในระดับปริญญาโท

ไม่พอใจเลย 1 2 3 4 5 พอดีมาก

ความพอใจปริญญาโท

(สำหรับท่านที่จบระดับปริญญาโท) จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ท่านต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษา

ไม่ต้องการเลย 1   2   3   4   5   ต้องการมาก

ส่วนที่ 5 ความคาดหวังกับการเรียนการสอนด้านญี่ปุ่นศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

1. ท่านคิดว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรียังขาดประสบการณ์ด้านไหนบ้างที่จำเป็นในการนำมาประกอบวิชาชีพจริงในสายงาน

.....
.....
.....

2. หากท่านกำลังคิดที่จะศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษา (หรือภาษาญี่ปุ่น) ในระดับปริญญาโท ท่านคาดหวังว่าจะได้อะไรหลังจากที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และวางแผนอนาคตหลังสำเร็จการศึกษาว่าอย่างไร

.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามนี้

////////////////////